

– Odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Matematika za srednje strukovne škole na razini 4.2. u Republici Hrvatskoj (»Narodne novine«, broj 10/19);

– Odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Engleski jezik za srednje strukovne škole na razini 4.2. u Republici Hrvatskoj (»Narodne novine«, broj 10/19);

– Odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Njemački jezik za srednje strukovne škole na razini 4.2. u Republici Hrvatskoj (»Narodne novine«, broj 10/19).

IV.

Ova Odluka primjenjuje se za sektore: Poljoprivreda, prehrana i veterina, šumarstvo i drvna tehnologija, Geologija, rudarstvo, nafta i kemijska tehnologija, Moda, tekstil i koža, Grafička tehnologija i audiovizualne tehnologije, Strojarstvo, brodogradnja i metalurgija, Elektrotehnika i računarstvo, Graditeljstvo, geodezija i arhitektura, Ekonomija i trgovina, Turizam i ugostiteljstvo, Promet i logistika, Osobne, usluge zaštite i druge usluge, Temeljne prirodne znanosti, Zrakoplovstvo, raketna i svemirska tehnika i Pravo, politologija, sociologija, državna uprava i javni poslovi za učenike I. razreda srednje škole od školske godine 2025./2026., za učenike II. razreda srednje škole od školske godine 2026./2027., za učenike III. razreda srednje škole od školske godine 2027./2028. te za učenike IV. razreda srednje škole od školske godine 2028./2029.

Za obrazovni sektor Zdravstvo i socijalna skrb ova Odluka primjenjuje se za učenike I. razreda srednje škole od školske godine 2026./2027., za učenike II. razreda srednje škole od školske godine 2027./2028., za učenike III. razreda srednje škole od školske godine 2028./2029. te za učenike IV. razreda srednje škole od školske godine 2029./2030.

Tablica 1: Predmetna struktura kurikula općeobrazovnih predmeta za kvalifikacije na razini 4.1

Naziv nastavnoga predmeta	Razred, sati, bodovi									UKUPNO CSVET bodova
	1. razred			2. razred			3. razred			
	broj sati tjedno	broj sati godišnje	CSVET	broj sati tjedno	broj sati godišnje	CSVET	broj sati tjedno	broj sati godišnje	CSVET	
Hrvatski jezik	3	105	6	3	105	6	3	96	6	18
Strani jezik I	2	70	4	2	70	4	2	64	4	12
Tjelesna i zdravstvena kultura	2	70	2	2	70	2	2	64	2	6
Povijest	2	70	3							3
Vjeronauk/Etika	1	35	1	1	35	1	1	32	1	3
UKUPNO	10	350	16	8	280	13	8	256	13	42

Tablica 2: Predmetna struktura kurikula općeobrazovnih predmeta za kvalifikacije na razini 4.2

Naziv nastavnoga predmeta	Razred, sati, bodovi												UKUPNO CSVET bodova
	1. razred			2. razred			3. razred			4. razred			
	broj sati tjedno	broj sati godišnje	CSVET	broj sati tjedno	broj sati godišnje	CSVET	broj sati tjedno	broj sati godišnje	CSVET	broj sati tjedno	broj sati godišnje	CSVET	
Hrvatski jezik	4	140	8	4	140	8	4	140	8	4	128	8	32
Strani jezik I	2	70	4	2	70	4	2	70	4	2	64	4	16

V.

Ova Odluka stupa na snagu prvoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 602-03/24-05/00043

Urbroj: 533-05-24-0003

Zagreb, 23. prosinca 2024.

Ministar

prof. dr. sc. Radovan Fuchs, v. r.

KURIKULI OPĆEOBRAZOVNIH PREDMETA U SREDNJIM STRUKOVNIM ŠKOLAMA NA RAZINAMA 4.1 I 4.2

UVOD

Odgaj i obrazovanje osiguravaju stjecanje temeljnih znanja i vještina potrebnih mladom čovjeku za budući život i mogućnost daljnjeg školovanja. Iako je strukovno obrazovanje usmjereno na stjecanje znanja i vještina potrebnih za određenu kvalifikaciju utemeljenih na potrebama svijeta rada i na relevantnim nacionalnim strategijama razvoja gospodarstva, njegova važna komponenta je i stjecanje temeljnih kompetencija: kompetencije pismenosti, kompetencije višejezičnosti, matematičke kompetencije i kompetencije u prirodoslovlju, tehnologiji i inženjerstvu, digitalne kompetencije, osobne i socijalne kompetencije, kompetencije učenja kako učiti, kompetencije građanstva, poduzetničke kompetencije te kompetencije kulturne svijesti i izražavanja, kao i osobni razvoj pojedinca. Stoga je u strukovnom obrazovanju naglašena i kvalitetna priprema za snalaženje u promjenjivim životnim i društveno-gospodarskim uvjetima, mogućnost nastavka obrazovanja i cjeloživotnog učenja. Predmetna struktura kurikula općeobrazovnih predmeta zajednička je svim kvalifikacijama na razini 4.1 i na razini 4.2 Hrvatskog kvalifikacijskog okvira i čini popis obveznih predmeta koji su dio jezgrovnog dijela svih sektorskih kurikula prema tablicama 1 i 2. Predmetni kurikuli izrađeni su prema Koordiniranom metodološkom pristupu izradi kurikularnih dokumenata (Ekspertna radna skupina za provođenje kurikularne reforme, 2018.).

Matematika	4	140	8	4	140	8	3	105	6	3	96	6	28
Povijest	1	35	2	1	35	2	1	35	2		0		6
Geografija										2	64	3	3
Politika i gospodarstvo										1	32	2	2
Tjelesna i zdravstvena kultura	2	70	2	2	70	2	2	70	2	2	64	2	8
Vjeronauk/Etika	1	35	1	1	35	1	1	35	1	1	32	1	4
UKUPNO	14	490	25	14	490	25	13	455	23	15	480	26	99

Kurikuli općeobrazovnih predmeta koji su relevantni za pojedini sektor/podsektor izrađeni su kao skupovi ishoda učenja i grupirani u module prema Metodologiji izrade sektorskog kurikuluma, strukovnog kurikuluma i kurikuluma ustanove za strukovno obrazovanje (Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih, 2021.). Oni nadopunjuju kompetencije učenika iz osnovnoga općeobrazovnog dijela, sastavni su dio strukovnog dijela kurikula (obvezni, izborni ili fakultativni) te se međusobno povezuju i nadograđuju s ciljem postizanja kompetencija potrebnih za pojedinu kvalifikaciju. Kurikuli općeobrazovnih predmeta koji su izrađeni u obliku skupova ishoda učenja grupiranih u module su: Fizika, Biologija, Kemija, Matematika, Geografija, Povijest, Računalstvo, Politika i gospodarstvo, Psihologija, Sociologija, Likovna umjetnost, Engleski jezik struke, Francuski jezik struke, Njemački jezik struke, Talijanski jezik struke, Španjolski jezik struke i Latinski jezik struke.

Općeobrazovni moduli i njima pripadajući skupovi ishoda učenja, ovisno o potrebama sektora, zanimanja i kvalifikacije mogu se izvoditi u procesu učenja i poučavanja kao obvezni, izborni ili fakultativni. Odgojno-obrazovni ishodi utemeljeni su na Nacionalnom okvirnom kurikulu za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje u Republici Hrvatskoj (NOK, 2011.). Odgojno-obrazovna područja utemeljena su na načelima NOK-a i sadržajno su povezana s predmetnim kurikulima, modulima i skupovima ishoda učenja koji učenicima omogućuju razvoj i ovladavanje temeljnim kompetencijama.

Obujam pojedinog općeobrazovnog predmeta i modula iskazan je kreditnim bodovima Hrvatskoga sustava bodova strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (CSVET). Jedan CSVET iznosi 25 radnih sati u trajanju od 60 minuta i predstavlja ukupno opterećenje učenika, tj. neposredni odgojno-obrazovni rad, učenikov samostalni rad i učenje utemeljeno na radu.

1. JEZIČNO-KOMUNIKACIJSKO PODRUČJE

Temeljna je svrha jezično-komunikacijskoga područja omogućiti učenicima stjecanje znanja, razvoj sposobnosti i vještina te usvajanje vrijednosti i stavova povezanih s jezikom, komunikacijom i kulturom. Jezik ima mnoge uloge, poput izražavanja mišljenja, zapažanja, osjećaja te spoznavanja i učenja. Njime se ovladava na temelju jezičnih djelatnosti.

Jezično-komunikacijsko područje općeobrazovnoga dijela srednjoškolskoga strukovnog obrazovanja obuhvaća poučavanje hrvatskoga jezika, modernih stranih jezika (engleski, njemački, francuski, talijanski i španjolski).

Jezik kao sredstvo izražavanja podloga je za učenje svih ostalih područja i predmeta spajajući razvoj učeničke kreativnosti, apstraktnoga, problemskoga i kritičkoga mišljenja. Njime se izražava kulturno nasljeđe i prenosi kultura življenja pa je temelj za cjeloživotno

učenje. Usvajanjem i ovladavanjem hrvatskim standardnim jezikom i stranim jezicima omogućuje se učenicima stjecanje komunikacijskih, funkcionalnih, međukulturnih, kulturnih i digitalnih umijeća ili kompetencija.

Struktura područja: Hrvatski jezik, Engleski jezik, Francuski jezik, Njemački jezik, Španjolski jezik, Talijanski jezik.

KURIKUL NASTAVNOG PREDMETA HRVATSKI JEZIK ZA SREDNJE STRUKOVNE ŠKOLE NA RAZINI 4.1 I 4.2

A. SVRHA I OPIS PREDMETA

Uvod

Učeniku je jezik najčešće sredstvo samospoznaje i spoznaje svijeta koji ga okružuje, a slušanje, govorenje, čitanje, pisanje i njihovo međudjelovanje, ponajprije razgovaranje i dopisivanje, pridonose njegovoj dobrobiti i omogućuju mu djelovanje u osobnim, društvenim, kulturnim i poslovnim prilikama, posebice u skladu sa zahtjevima svijeta rada. U hrvatskim se školama poučava i uči hrvatski kao materinski i opći službeni jezik te hrvatski kao drugi jezik (okolinski i službeni jezik).

Kurikul nastavnoga predmeta Hrvatski jezik jedinstven je dokument kojim su povezane sve razine odgojno-obrazovnoga procesa u kojima se poučava i uči hrvatski jezik tijekom srednjoškolskoga strukovnog odgoja i obrazovanja. Svi dijelovi kurikula čine jedinstvenu cjelinu, stoga se i čitaju u kontekstu međusobne povezanosti i uvjetovanosti.

U opisu predmeta istaknuti su svrha i ciljevi predmeta, tj. zašto je važno poučavati i učiti hrvatski jezik.

Odgojno-obrazovni ciljevi poučavanja i učenja predmeta predstavljaju opća, najšire određena očekivanja o tome što će učenici moći učiniti na temelju poučavanja i učenja predmeta Hrvatski jezik.

Predmet se sastoji od triju međusobno povezanih predmetnih područja: Hrvatski jezik i komunikacija, Književnost i stvaralaštvo, Kultura i mediji. Oni čine strukturu koja izravno određuje kurikulum predmeta Hrvatski jezik u kojemu se iskazuju odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji.

Odgojno-obrazovni ishodi jasni su i nedvosmisleni iskazi očekivanja od učenika u pojedinoj godini, a proizlaze iz odgojno-obrazovnih ciljeva poučavanja i učenja predmeta Hrvatski jezik. Određeni su kao znanja, sposobnosti, vještine, stavovi i vrijednosti, a razvijaju se od prvoga razreda osnovne škole do završnoga razreda srednje škole.

Osim odgojno-obrazovnih ishoda navode se sadržaji i preporuke za njihovo ostvarivanje. Odgojno-obrazovni sadržaji obuhvaćaju jasno usmjerenje poučavanja i učenja za svako predmetno područje: ključne pojmove te obvezne i predložene tekstove za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda.

U rubrici Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda navode se smjernice za moguće pristupe, metode i strategije pou-

čavanja i učenja, izbor tekstnih vrsta na temelju početnih procjena učenikova znanja, sposobnosti, vještina, stavova i interesa da bi se ovladalo jezičnom komunikacijskom kompetencijom u strukovnome obrazovanju.

Kurikul predmeta Hrvatski jezik povezan je i s drugim odgojno-obrazovnim područjima, međupredmetnim temama i ostalim nastavnim predmetima, posebice sa strukovnim predmetima i svakodnevnim životom u osobnome i poslovnome svijetu.

U dijelu o poučavanju i učenju predmeta Hrvatski jezik navode se okvirne smjernice o načinima organizacije poučavanja i učenja predmeta te popis obveznih i predloženih književnih tekstova za cjelovito čitanje i čitanje na ulomcima, a u dijelu o vrednovanju odgojno-obrazovnih ishoda navode se osnovni pristupi vrednovanju i sastavnice vrednovanja.

Učenicima se na svim razinama i u svim oblicima školovanja omogućuje razvoj i stjecanje jezične komunikacijske kompetencije, jezikoslovnih znanja, čitalačke pismenosti i višestruke pismenosti nužnih za nastavak školovanja, život i rad, za pripremljenost za tržište rada, za cjeloživotno učenje, stručno usavršavanje te za razumijevanje književnosti kao umjetnosti riječi i temelja nacionalnoga identiteta.

Opis nastavnoga predmeta Hrvatski jezik

Hrvatski jezik službeni je jezik u Republici Hrvatskoj i jezik na kojemu se obrazuju svi učenici. U hrvatskim se školama hrvatski jezik poučava kao materinski i kao ini jezik. Osposobljenost za izražavanje na hrvatskome standardnom jeziku učenicima je polazište za učenje predmeta Hrvatski jezik, ali i svih drugih nastavnih predmeta, stoga im dobra ovladanost hrvatskim jezikom omogućuje ravnopravan pristup obrazovanju pa se predmet Hrvatski jezik poučava na svim odgojno-obrazovnim razinama. Učeci hrvatski jezik, učenici ovladavaju jezičnom komunikacijskom kompetencijom povezujući svoj organski, zavičajni idiom i hrvatski standardni jezik te stječu osnove čitalačke, medijske, kulturne i međukulturne pismenosti što je preduvjet osobnomu razvoju, uspješnomu školovanju, cjeloživotnomu učenju i stručnomu usavršavanju te kritičkomu odnosu prema pojavama u društvenome i poslovnome životu.

Svrha je poučavanja i učenja predmeta Hrvatski jezik osposobljavanje učenika za jasno, točno i prikladno sporazumijevanje hrvatskim standardnim jezikom, usvajanje osnovnih znanja o jeziku kao sustavu, slobodno izražavanje misli, osjećaja i stavova te spoznavanje vlastitoga, narodnoga i nacionalnoga jezično-kulturnoga identiteta. Učenicima se omogućuje primanje, razumijevanje, vrednovanje i stvaranje različitih govornih i pisanih tekstova, ponajprije nužnih za rad u struci, primjenom komunikacijskih strategija. Učenici razvijaju stav o nužnosti uporabe hrvatskoga standardnog jezika i pravila kulturne komunikacije. Osvještavaju i potrebu očuvanja hrvatskih narječja i govora te se stvaralački izražavaju na svojemu organskom idiomu. Učenicima se omogućuje da, poštujući svoj jezik i jezike drugih naroda, razumiju i prihvaćaju međukulturne razlike te uočavaju i prevladavaju kulturne i jezične predrasude.

Književnost je umjetnost riječi i osobita uporaba jezika koju poučava znanost o književnosti. Književni je tekst umjetnička tvorevina koja ima osobnu, nacionalnu, kulturnu, društvenu i estetsku vrijednost. Učenike se potiče na literarno i estetsko čitanje književnih tekstova da bi se razvili u cjeloživotne čitatelje i ljubitelje umjetnosti riječi. Upoznaju i književnost kao umjetnost riječi – dio ljudske duhovne djelatnosti kojom se izražava estetsko iskustvo i omogućuje osobita vrsta spoznaje i zadovoljstva. Čitanje i upoznavanje književnosti hrvatskoga naroda, kulturnoga i civilizacijskoga kruga te učenje o književnosti učenicima omogućuje stjecanje književnoga znanja, književne kulture i kulturnoga identiteta, a čitanje književnih tekstova europske i svjetske književnosti omogućuje, pak, razvijanje kulturne kompetencije i međukulturnoga razumijevanja. Osobita je vrijednost poučavanja i učenja književnosti i stvaralaštva razvijanje mašte i estetskih mjerila za prosuđivanje te doživljavanje književnosti kao izvora znanja, iskustva i vrijednosti.

Kurikulom se potiče razvijanje i ovladavanje svim jezičnim djelatnostima jezičnim primanjem (slušanjem, čitanjem), proizvodnjom (govorenjem, pisanjem) i međudjelovanjem (ponajprije razgovaranjem i dopisivanjem), kao i usvajanje znanja o jeziku kao sustavu, i to različitim oblicima i vrstama teksta.

Kurikul je utemeljen na načelu vertikalno-spiralnoga slijeda: odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji poučavaju se prema njihovoj zahtjevnosti potičući cjelovito ostvarivanje učenikovih mogućnosti, pri čemu je bitan i doživljaj osobnoga napretka i uspjeha u učenju o hrvatskome jeziku, književnosti i kulturi.

Ostala su načela kurikula: načelo komunikacijske i estetske funkcionalnosti, načelo teksta, načelo cjelokupnosti komunikacijske prakse, načelo standardnoga jezika, načelo zavičajnosti, načelo razlikovanja i povezivanja jezičnih razina, načelo stvaralaštva u jeziku i jezikom te opća načela postupnosti, primjerenosti, zanimljivosti te unutarpredmetne povezanosti i uravnoteženosti. Tim se načelima u svim predmetnim područjima potiče razvoj cjelovitosti, jezičnoga i kulturnoga identiteta, osjećaj domoljublja, nacionalne pripadnosti, povezanosti s hrvatskim manjinama i iseljenicima u cijelome svijetu te pripadnosti višekulturnoj i višejezičnoj zajednici europskih naroda u Hrvatskoj i Europi.

S obzirom na načelo opće naobrazbe i stručne usmjerenosti, nastava u srednjim strukovnim školama treba biti usmjerena prema općoj jezičnoj naobrazbi i potrebama izabrane struke i zanimanja: odabirom tekstnih vrsta svojstvenih pojedinoj struci, izučavanjem stručnih tekstova i stručnoga nazivlja, vježbama usmjerenima na potrebe budućega zanimanja primjenjujući odgovarajuće funkcionalne i situacijske stilove u komunikacijskim situacijama važnima u područjima određene struke.

Kurikul načelom didaktičkoga prijenosa poštuje spoznaje temeljnih znanosti predmeta Hrvatski jezik – jezikoslovlja i znanosti o književnosti, kao i njima srodnih obrazovnih i komunikacijskih znanosti. Stavljajući učenika u svoje središte, potiče ga da stečene spoznaje primjenjuje u svakodnevnome životu i međudjelovanju s drugim pojedincima, zajednicom i kulturom u cijelosti.

B. ODGOJNO-OBRAZOVNI CILJEVI UČENJA I POUČAVANJA

Učenik:

- ovladava temeljnim jezičnim djelatnostima slušanja, govorenja, čitanja, pisanja i njihovim međudjelovanjem, ponajprije razgovaranjem i dopisivanjem, jezičnim znanjem i znanjem o hrvatskome jeziku kao sustavu; usvaja i stječe temeljne komunikacijske kompetencije nužne u svakodnevnome životu, za nastavak obrazovanja u profesionalnim situacijama i u svijetu rada

- sluša i čita s razumijevanjem tekstove hrvatske, europske i svjetske književnosti i tekstove različitih sadržaja, struktura, stilova i namjene prema potrebama izabrane struke radi postizanja osobnih ciljeva, razvoja vlastita znanja i mogućnosti sudjelovanja u društvu; čita i interpretira tekstove hrvatske, europske i svjetske književnosti prema osobnome čitateljskom iskustvu i osnovnome znanju o književnosti; razvija čitalačku kulturu i navike, kritičko mišljenje i literarni ukus
- stvara pisane i govorne tekstove različitih sadržaja, struktura, namjena i stilova, ponajprije prema potrebama izabrane struke te onima koji su važni za svakodnevni život; ovladava općim i stručnim

rječnikom odabrane struke i zanimanja; stječe naviku i potrebu za čitanjem različitih neprekinutih, isprekidanih, mješovitih i višestrukih tekstova

– otkriva različite načine čitanja na literarnoj, estetskoj, spoznajnoj, kritičkoj i kreativnoj razini razvijajući iskustva čitanja koja oblikuju osobna iskustva te otvaraju nove spoznaje, potiču razvoj književnoga ukusa, mašte i refleksiju o svijetu, sebi i drugima

– pronalazi u različitim izvorima sadržaje i podatke o kojima kritički promišlja (procjenjuje njihovu pouzdanost i korisnost, prepoznaje kontekst i namjeru autora) te razvija višestruku pismenost za rješavanje problema i donošenje odluka u svakodnevnome i poslovnome životu

– poštuje, razvija i jača vlastiti jezični, nacionalni i kulturni identitet i osjećaj pripadnosti svojem narodu i državi; poštuje druge jezične i kulturne zajednice upoznavajući svoju i tuđu kulturno-povijesnu baštinu te izgrađuje vlastiti svjetonazor njegujući moralne i estetske vrijednosti.

C. STRUKTURA – PODRUČJA PREDMETNOGA KURIKULA

Predmet Hrvatski jezik organiziran je u tri međusobno povezana predmetna područja: Hrvatski jezik i komunikacija, Književnost i stvaralaštvo, Kultura i mediji.

Pismenost se u ovome dokumentu određuje kao sposobnost razumijevanja, tumačenja i promišljanja u sluzenju pisanim tekstovima radi postizanja osobnih ciljeva, razvoja svojega znanja te vrednovanja tekstova različitih sadržaja i struktura. Tekstom se smatra svaki cjeloviti jezični izričaj u različitim vidovima. U svim se predmetnim područjima razvija jezična komunikacijska kompetencija.

Predmetno područje Hrvatski jezik i komunikacija temelji se na poučavanju i učenju jezičnih znanja te na ovladavanju jezikom kao sustavom s uporabnoga stajališta. U različitim komunikacijskim situacijama učenik samostalno odabire prikladne komunikacijske strategije. Stjecanje jezičnih znanja i znanja o jeziku utječe na razvoj mišljenja i osjećaja te motiviranost i potrebu za svrhovitim komunikacijom.

Predmetno područje Književnost i stvaralaštvo utemeljeno je na čitanju i recepciji književnoga teksta koji je iskaz umjetničkoga, jezičnoga, spoznajnoga i osobnoga poimanja svijeta i stvarnosti. Čitanjem književnoga teksta potiče se osobni razvoj, opće znanje i promišljanje o svijetu i sebi, razmjena stavova i mišljenja o pročitanome te razvoj estetskih kriterija. Književni se tekst čitanjem stavlja u suodnos s drugim tekstovima te se tako ostvaruju smisao i svrha poučavanja. Zbog osobnih različitosti učenika bitni su sadržaji kojima se omogućuje izbor prikladnih tekstova da bi čitanjem zbog potrebe i užitka stekli čitateljske navike i čitateljsku kulturu. Učenike se potiče na stvaralačko izražavanje prema vlastitome interesu potaknuto različitim iskustvima i doživljajima književnoga teksta.

Predmetno područje Kultura i mediji obuhvaća poimanje kulture, kulturne baštine i umjetnosti u svakodnevnome životu i društvu te razvijanje medijske pismenosti koja podrazumijeva sposobnost pristupanja medijima, razumijevanja i kritičkoga vrednovanja različitih uloga medija i medijskoga sadržaja.

Hrvatski jezik i komunikacija

Predmetnim područjem Hrvatski jezik i komunikacija omogućuje se ovladavanje uporabnim mogućnostima hrvatskoga jezika u jezičnim djelatnostima slušanja, govorenja, čitanja, pisanja i međudjelovanja što omogućuje stjecanje jezične komunikacijske kompetencije na hrvatskome standardnom jeziku. Obuhvaća jezičnu, uporabnu i društvenojezičnu kompetenciju i čitalačku pismenost; komunikacijske vještine u različitim kontekstima, medijima i situacijama;

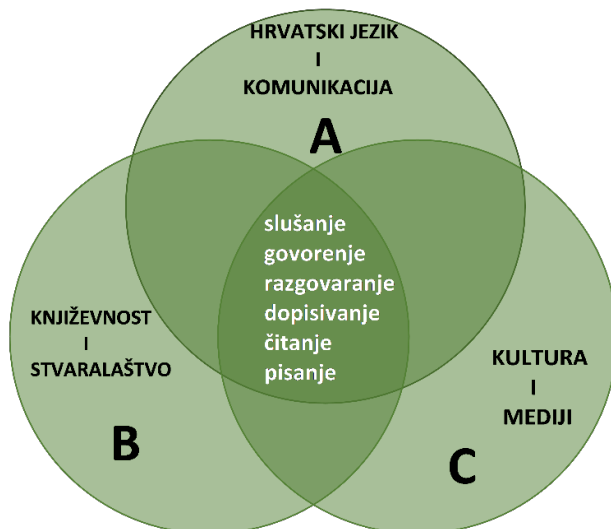
komunikacijske strategije radi razumijevanja i stvaranja teksta na temelju stečenoga znanja i učenja; dubinsko, interpretativno, kreativno, kritičko, analitičko i sintetičko čitanje različitih vrsta tekstova; interpretaciju teksta, razumijevanje konteksta i značenjskih slojeva; stvaranje tekstova različitih vrsta i funkcionalnih stilova prema interesu učenika i sposobnost služenja jezikom struke u govornome i pisanome izražavanju za učinkovito obavljanje zadataka na radnome mjestu te za razgovaranje s drugim ljudima.

Književnost i stvaralaštvo

Predmetnim područjem Književnost i stvaralaštvo obuhvaćeni su razumijevanje, analiza, interpretacija i prosuđivanje književnoga teksta radi osobnoga razvoja, stjecanja i razvijanja znanja i stavova te vlastitoga stvaralaštva; razumijevanje stvaralačke i umjetničke uloge jezika i njegova kulturnoga značenja; stjecanje osnovnih književno-teorijskih i književnopovijesnih znanja i uvida u odabrane tekstove hrvatske, europske i svjetske književnosti radi bogaćenja vlastitoga iskustva čitanja te razvoja kritičkoga i kreativnoga mišljenja o književnome tekstu; povezivanje jezičnih djelatnosti, uporabe rječnika i stečenoga znanja radi razumijevanja teksta; potreba za čitanjem književnih tekstova i pozitivan stav prema čitanju zbog potrebe i užitka; razvoj osobnoga i nacionalnoga identiteta i razumijevanje općekulturnoga nasljeđa; stvaralačko izražavanje potaknuto različitim iskustvima i doživljajima književnoga teksta.

Kultura i mediji

Predmetnim područjem Kultura i mediji obuhvaćeni su razumijevanje kulture s gledišta svakodnevnoga života, s društvenoga gledišta, kulture u odnosu na popularnu kulturu i kulture u odnosu prema književnosti i ostalim umjetnostima te utjecaj kulture na oblikovanje vlastitoga kulturnog identiteta i uvažavanja međukulturnih različitosti; poticanje svjesnosti o jedinstvenosti i vrijednosti različitih mišljenja, stavova i ideja, društava i kultura radi uspješne komunikacije te razumijevanja drugih i drukčijih; znanje o sebi i drugima, uvažavanje različitih uvjerenja i vrijednosti i djelovanje u društvenoj zajednici; razvoj medijske pismenosti; kritički odnos prema medijskim porukama, razumijevanje utjecaja medija i njihovih poruka na društvo i pojedinca; stvaranje medijskih poruka i njihovo odgovorno odašiljanje.

Slika 1: Grafički prikaz jezičnih djelatnosti i predmetnih područja nastavnoga predmeta Hrvatski jezik

D. ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI, SADRŽAJI I RAZINE USVOJENOSTI PO RAZREDIMA I PREDMETNIM PODRUČJIMA

Odgojno-obrazovnim ishodima jasno su i nedvosmisleno iskazana očekivanja od učenika u pojedinoj godini učenja koja se proširuju i produbljuju načelom vertikalno-spiralnoga slijeda od prvoga razreda osnovne škole do završnoga razreda srednje škole. Ishodima su određena znanja, kompetencije, stavovi i vrijednosti. Odgojno-obrazovni ishodi tablično su prikazani i raspoređeni u rubrike: Odgojno-obrazovni ishod (polazni ishod), Razrada ishoda i Odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda te rubrike Sadržaji i Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda. U prvoj rubrici tablice Odgojno-obrazovni ishod svaki je ishod označen, npr. SSŠ HJ A.1.1.: SSŠ – srednja strukovna škola, HJ – nastavni predmet, A – predmetno područje Hrvatski jezik i komunikacija (B – Književnost i stvaralaštvo; C – Kultura i mediji), 1. – razred, 1. – redni broj ishoda.

Sastavnica Razrada ishoda obuhvaća razradu odgojno-obrazovnoga ishoda, tj. polazni se ishod proširuje, produbljuje i razvija te obuhvaća sadržaje i aktivnosti. Pojedine se sastavnice Razrade ishoda podrazumijevaju kao usvojene i ne ponavljaju se iz razreda u razred, ali ako se početnom procjenom u pojedinom razrednom odjelu utvrdi da pojedine ishode većina učenika nije usvojila, poučavanjem i učenjem treba se omogućiti uvježbavanje i utvrđivanje znanja, au-

tomatizacija vještina te razvoj stavova, vrijednosti i strategija učenja do kraja srednjoškolskoga obrazovanja.

U tekstu kurikula nalazi se opis razine »dobar« usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda koja je očekivani pokazatelj razine usvojenosti ishoda, tj. okvir i polazište za procjenu usvojenosti i razumijevanja dubine i širine pojedinoga ishoda na kraju razreda ili odgojno-obrazovnoga ciklusa.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda obuhvaćaju kratak opis onoga što je nužno i važno poučavati i učiti. U području Hrvatski jezik i komunikacija za svaki pojedini razred to su tekstovi i tekstne vrste, funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika i jezični pojmovi. Sadržaje za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda za područje Književnost i stvaralaštvo čine popisi obveznih tekstova za cjelovito čitanje i čitanje na ulomcima te popisi obveznih književnih vrsta i književnoteorijskih pojmova po razredima. U rubrici Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda za predmetno područje Kultura i mediji navedeni su ključni pojmovi područja.

Rubrika Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda sadrži metodičke smjernice za ostvarenje ishoda, dodatno objašnjenje značenja odgojno-obrazovnoga ishoda za oblikovanje aktivnosti učenja i nastavnoga procesa te preporuke za vrednovanje važnih sastavnica.

Hrvatski jezik, 1. razred, razina 4.1., 6 CSVET-a

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ A.1.1. Učenik sluša i opisuje tekstove različitih vrsta, oblika, funkcionalnih i situacijskih stilova te govori i sudjeluje u razgovoru s određenom svrhom.	<ul style="list-style-type: none"> – određuje temu, vrstu te namjenu govornoga i razgovornoga teksta (obavještanje, uvjeravanje, zabavljanje) – razlikuje monološke i dijaloške vrste govornih tekstova – opisuje obilježja književnumjetničkoga i administrativno-poslovnoga stila na primjerima različitih vrsta tekstova – razgovara prema obrascima razgovora u skupini: uvjeravanja i pregovaranja – oblikuje argumente za zadanu tvrdnju – prepoznaje strukturalna obilježja teksta: objektivni opis, prigodna poslovna pisma (čestitke, zahvale, pozivnice), priopćenje, zapisnik – prepoznaje govorna i pravogovorna obilježja slušanoga teksta – primjenjuje pravogovorna pravila hrvatskoga standardnog jezika u skladu s pripadajućim funkcionalnim i situacijskim stilom teksta 	– govori i razgovara u skladu s temom i vrstom teksta te navodi osnovna obilježja slušanoga teksta prema smjernicama
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – obvezne tekstne vrste: objektivni opis, prigodna poslovna pisma (čestitke, zahvale, pozivnice), priopćenje, zapisnik – situacijski stilovi: savjetodavni, službeni, svečani, okamenjeni (poslovice, fraze); razgovor o temi.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C). Poučavanje i učenje komunikacijskih kompetencija i strategija treba biti utemeljeno na rezultatima početnih procjena. Učenik treba biti kontinuirano i često izložen vježbama govorenja, slušanja i razgovaranja u neposrednome odgojno-obrazovnom radu prema posebnostima svoje struke i zanimanja.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ A.1.2. Učenik čita i opisuje tekstove različitih vrsta, oblika, funkcionalnih i situacijskih stilova.	<ul style="list-style-type: none"> – prepoznaje tekstove različitih oblika, funkcionalnih i situacijskih stilova iz različitih izvora – navodi obilježja administrativno-poslovnoga stila i književnumjetničkoga stila na primjerima različitih vrsta tekstova – navodi obilježja savjetodavnoga, službenoga, svečanoga i okamenjenoga stila na primjerima – opisuje tekst prema zadanim odrednicama: sadržaj, struktura, namjena 	– navodi osnovna obilježja tekstova različitih vrsta, oblika i funkcionalnih stilova

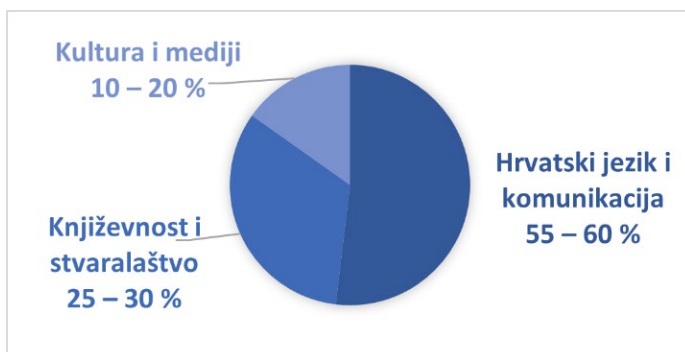
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <ul style="list-style-type: none"> – obvezne tekstne vrste: objektivni opis, prigodna poslovna pisma (čestitke, zahvale, pozivnice), zapisnik – oblici tekstova: neprekinuti, isprekidani, mješoviti tekstovi – situacijski stilovi: savjetodavni, službeni, svečani, okamenjeni (poslovice, fraze). 		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C).</p> <p>Poučavanje i učenje komunikacijskih kompetencija i strategija treba biti utemeljeno na rezultatima početnih procjena. Učenik treba biti kontinuirano i često izložen vježbama i strategijama čitanja u neposrednome odgojno-obrazovnom radu prema posebnostima svoje struke i zanimanja u svrhu stjecanja čitalačke pismenosti.</p>		
<p>A. Hrvatski jezik i komunikacija</p>		
<p>odgojno-obrazovni ishod</p>	<p>razrada ishoda</p>	<p>odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda</p>
<p>SSŠ HJ A.1.3. Učenik oblikuje tekstove u skladu sa standardnojezičnom normom prema modelu i smjernicama.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – sastavlja objektivni opis prema smjernicama – piše prigodna poslovna pisma: čestitke, zahvale, pozivnice prema modelu – oblikuje zapisnik prema modelu – oblikuje elektroničko poslovno pismo prema modelu poštujući obilježja poslovnoga dopisivanja – oblikuje vezani tekst, sadržajno i logički povezan, primjenjujući smjernicama zadana strukturna i stilska obilježja (obilježja književnoumjetničkoga i administrativno-poslovnoga stila) 	<ul style="list-style-type: none"> – piše vezane tekstove prema modelu i smjernicama poštujući strukturna i stilska obilježja administrativno-poslovnoga stila
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <ul style="list-style-type: none"> – obvezne tekstne vrste: objektivni opis, prigodna poslovna pisma (čestitke, zahvale, pozivnice), zapisnik, elektroničko poslovno pismo. 		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnog ishoda i sadržaja:</p> <p>U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C).</p> <p>Poučavanje i učenje komunikacijskih kompetencija i strategija treba biti utemeljeno na rezultatima početnih procjena, posebice početnih procjena pravopisnih sadržaja. Učenik treba biti kontinuirano i često izložen vježbama pisanja i dopisivanja u neposrednome odgojno-obrazovnom radu prema posebnostima svoje struke i zanimanja.</p> <p>Preporuke za vrednovanje odgojno-obrazovnog ishoda i sadržaja:</p> <p>Učenik piše jedan vezani tekst na slobodnu ili zadanu temu u svakome polugodištu i prema svojim mogućnostima primjenjuje obilježja određenoga funkcionalnog stila s obzirom na ovladanost tekstnim vrstama u tom razredu te najmanje dva teksta prema odabiru nastavnika s obzirom na potrebe struke ili zanimanja. Nastavnik prije pismene provjere učenike upoznaje s očekivanjima, sadržajem provjere i tipom zadataka (otvoreni, zatvoreni i kombinirani tip zadatka).</p>		
<p>A. Hrvatski jezik i komunikacija</p>		
<p>odgojno-obrazovni ishod</p>	<p>razrada ishoda</p>	<p>odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda</p>
<p>SSŠ HJ A.1.4. Učenik opisuje morfosintaktička obilježja riječi u rečenici i primjenjuje morfosintaktička pravila u oblikovanju teksta prema smjernicama u govoru i u pismu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – razlikuje gramatičke kategorije vrsta riječi na zadanim primjerima u kontekstu – prepoznaje vezna sredstva na primjerima: konektori, modifikatori – primjenjuje pravopisna i jezična pravila u pisanju i govoru 	<ul style="list-style-type: none"> – primjenjuje morfosintaktička pravila u oblikovanju teksta u govoru te pravopisna pravila u pismu prema modelu i smjernicama
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <ul style="list-style-type: none"> – obvezni sadržaji: modifikatori i konektori. 		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Ovladanost gramatičkim kategorijama riječi provjerava se na lingvometodičkome predlošku (na tekstu) i prema načelu vertikalno-spiralnoga slijeda u početnoj procjeni. Ako se utvrdi da učenici nisu dovoljno ovladali gramatičkim kategorijama kojima su poučavani u osnovnoj školi, u nastavnome procesu treba planirati aktivnosti učenja koje će im to omogućiti.</p> <p>U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C).</p> <p>Poučavanje i učenje jezičnim znanjima i znanju o jeziku (o jezičnim ili metajezičnim znanjima) u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice jezične komunikacijske kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj, poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.</p>		

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>SSŠ HJ A.1.5.</p> <p>Učenik objašnjava razliku između hrvatskoga jezika kao sustava govora i hrvatskoga standardnog jezika; opisuje funkcionalnu raslojenost leksika; opisuje rječnički članak te navodi obilježja povijesnoga razvoja hrvatskoga jezika i pisma u srednjemu vijeku.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje genetsku pripadnost hrvatskoga jezika jezičnoj porodici – navodi i opisuje vrste jezične norme hrvatskoga standardnog jezika – primjenjuje norme hrvatskoga standardnog jezika u javnoj komunikaciji – opisuje obilježja funkcionalnih i situacijskih stilova i njihovu usklađenost s normom hrvatskoga standardnog jezika – razlikuje podstilove administrativno-poslovnoga stila – razlikuje gramatičko i leksičko značenje leksema – opisuje strukturu rječničkoga članka – razlikuje osnovnu razdiobu rječnika: enciklopedijski i jezični rječnici – navodi osnovna obilježja povijesnoga razvoja hrvatskoga jezika i pisma u srednjemu vijeku 	<p>– razlikuje funkcionalne stilove hrvatskoga standardnog jezika, opisuje njihova obilježja i navodi osnovna obilježja razvoja hrvatskoga jezika i pisma u srednjemu vijeku prema smjernicama</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>– obvezni sadržaji: jezična porodica; jezične norme hrvatskoga standardnog jezika; norme hrvatskoga standardnog jezika u javnoj komunikaciji i normativni priručnici; funkcionalna i situacijska raslojenost leksika; podstilovi administrativno-poslovnoga stila; hrvatski jezik kao materinski jezik, službeni jezik Europske unije; hrvatski jezik kao ini jezik: manjinski jezik; hrvatski jezik u srednjemu vijeku: Bašćanska ploča i inkunabule; leksem, leksik, leksikograf, leksikografija; vrste rječnika, rječnički članak; situacijski stilovi: prislan, opušten, savjetodavni, službeni, svečani, okamenjeni (poslovice, fraze); preporučeni rječnici: enciklopedijski rječnici, jezični rječnici.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Aktivnosti poučavanja i učenja trebaju biti oblikovane tako da se učeniku omogući razvoj, tj. ovladavanje vokabularom te uporaba rječnika s obzirom na funkcionalnu i situacijsku raslojenost leksika.</p> <p>U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C).</p> <p>Poučavanje i učenje jezičnim znanjima i znanju o jeziku (o jezičnim ili metajezičnim znanjima) u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice jezične komunikacijske kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj, poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.</p>		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>SSŠ HJ B.1.1.</p> <p>Učenik izražava svoj doživljaj i stav o književnome tekstu i stvaralački se izražava potaknut književnim tekstom.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – izražava svoj doživljaj književnoga teksta – izražava svoje mišljenje i stavove o književnome tekstu na temelju doživljaja teksta i vlastitoga čitateljskog iskustva – izdvaja pojedinosti iz teksta koje su ga se dojmile i potaknule na razmišljanje – potkrepljuje primjerima svoje mišljenje i stavove o književnome tekstu – oblikuje radove služeći se različitim strategijama, tehnikama i oblicima izražavanja prema vlastitome iskustvu i potrebi za stvaranjem 	
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Učenika se potiče na čitanje književnih tekstova na nastavnome satu i na samostalno čitanje (obveznih i izbornih; cjelovitih i na ulomcima). Pritom ga se usmjerava na izražavanje vlastitoga doživljaja teksta i stavova te na stvaralačko izražavanje. Učenik čita najmanje jedan književni tekst prema vlastitome izboru i predstavlja svoj stvaralački izričaj potaknut tekstom.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Doživljaj učenika i njegovi stavovi o književnome tekstu mogu se pratiti na svakome nastavnom satu interpretacije književnoga djela i formativno vrednovati. Doživljaj potaknut književnim djelom učenik može izraziti usmeno, pisano, vizualizacijama i kreativnim radom.</p> <p>Odgojno-obrazovni ishod može se ostvarivati individualnim i skupnim radom, u korelaciji s različitim oblicima umjetnosti. Ostvarivanje ishoda može se vrednovati formativno, ali i sumativno prema kriterijima vrednovanja ako je unaprijed planirano i najavljeno. Nastavnik potiče učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti. Učenik predstavlja svoj rad u školi i izvan škole, u stvarnome i digitalnome okružju individualno ili skupno.</p> <p>Predstavljanje književnoga teksta prema vlastitome izboru može se povezati s predmetnim područjem Hrvatski jezik i komunikacija (A), a može se vrednovati formativno i sumativno prema stručno-pedagoškoj procjeni nastavnika i unaprijed najavljenim očekivanjima.</p> <p>Naglasak treba biti na razvijanju čitalačke pismenosti učenika. Budući da učenike treba poticati na razumijevanje teksta na literarnoj i interpretativnoj razini te na kritičko i kreativno čitanje teksta, u oblikovanju aktivnosti za učenike i zadataka praćenja razina usvojenosti čitalačke pismenosti preporučuje se Barrettova taksonomija. Učenike treba upoznati i poučavati strategijama čitanja prema početnoj procjeni i praćenju njihovih potreba u nastavi.</p>		

B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ B.1.2. Učenik opisuje osnovno književnoteorijsko pojmovlje i obilježja književnopovijesnih razdoblja te ih razlikuje u analizi i interpretaciji poznatoga književnog teksta*.	– opisuje književne rodove, vrste i poetiku književnopovijesnoga razdoblja analizirajući i interpretirajući poznate književne tekstove – izdvaja, opisuje i potkrepljuje primjerima obilježja (obveznih) književnih vrsta i književnopovijesnoga razdoblja	– prepoznaje književnoteorijsko pojmovlje i osnovna obilježja književnopovijesnoga razdoblja na poznatome književnom tekstu prema smjernicama
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Obvezni su književni tekstovi: Marin Držić, <i>Novela od Stanca</i> (cjelovito), George Orwell, <i>Životinjska farma</i> (ulomci). Obvezne su književne vrste: lirska pjesma; ditiramb, mit, roman; komedija. Obvezni književnoteorijski pojmovi: obilježja lirike, epike i drame; poetika književnopovijesnoga razdoblja: antika, srednji vijek, humanizam i predrenesansa, renesansa.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučuje se da aktivnosti poučavanja i učenja obuhvate književnoteorijske pojmove: književni rod, beletristika, književna vrsta, književna epoha i tematska podjela lirike (misaona, domoljubna, socijalna, pejzažna, ljubavna i duhovno-religiozna pjesma). Učenik čita četiri književna teksta: samostalno čita dva obvezna književna teksta, jedan suvremeni književni tekst prema odabiru nastavnika (cjelovito ili ulomke) i jedan tekst prema vlastitome izboru (B.1.1.). Nastavnik samostalno odabire ulomke tekstoza za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda prema svojoj stručno-pedagoškoj procjeni i na temelju početne procjene kompetencija, interesa i potreba učenika. Prijedlog tekstova nalazi se u poglavlju F. Učenje i poučavanje. *Pojam <i>poznati tekst</i> podrazumijeva tekst kojemu je učenik tijekom poučavanja, ponavljanja, uvježbavanja ili usustavljanja bio izložen prije sumativnoga vrednovanja.		
C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ C.1.1. Učenik analizira poznate medijske tekstove u javnim, komercijalnim i neprofitnim medijima prema modelu.	– prepoznaje javne, komercijalne i neprofitne medije – opisuje medijske tekstove s obzirom na izvor, namjenu i poruku – prepoznaje funkciju poveznica i hiperteksta u medijskome tekstu	– prepoznaje poznate medijske tekstove u javnim, komercijalnim i neprofitnim medijima
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – tiskani i elektronički; auditivni, vizualni i audiovizualni izvori – medij, medijski tekst; javni, komercijalni i neprofitni mediji s obzirom na sadržaj i financiranje; poveznica i hipertekst.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Prijedlog projektne aktivnosti: učenik istražuje različite vrste medija te oblikuje i predstavlja medijski tekst s obzirom na izvor, namjenu i poruku medijskoga teksta prema smjernicama.		
C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ C.1.2. Učenik prepoznaje povezanost književnih tekstova s drugim djelima u umjetnosti i popularnoj kulturi te s kulturnom baštinom i nasljedem.	– prepoznaje povezanost autora i tekstova iz različitih književnopovijesnih razdoblja s kulturnom baštinom i nasljedem – izražava svoje mišljenje i stavove o vlastitome jezičnom identitetu, kulturi i tradiciji te poštuje druge jezične i kulturne zajednice i njihove vrijednosti	– prepoznaje povezanost autora i tekstova iz različitih književnopovijesnih razdoblja s kulturnom baštinom i nasljedem prema smjernicama
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – tekstovi različitih književnopovijesnih razdoblja kao dio kulturne baštine i nasljed.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik posjećuje i komentira kulturno-umjetnički događaj u stvarnome i digitalnome okružju koji se može povezati s važnim manifestacijama i obljetnicama na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini. Sadržaji odgojno-obrazovnoga ishoda C.1.2. trebaju biti povezani s nastavnim područjima Hrvatski jezik i komunikacija (A.1.5.) i Književnost i stvaralaštvo (B.1.2.). Mišljenje i stavovi o vlastitome jezičnom identitetu, kulturi i tradiciji te poštovanje drugih jezičnih i kulturnih zajednica i njihovih vrijednosti vrednuju se formativno.		

Prijedlog postotne zastupljenosti predmetnih područja u 1. razredu srednje škole

U planiranju i programiranju ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda nastavnik može odstupiti od preporučene postotne zastupljenosti pojedinoga predmetnog područja do 10 %. U svim se predmetnim područjima razvija jezična komunikacijska kompetencija i potiče se ovladavanje jezičnim djelatnostima slušanja, govorenja, čitanja, pisanja te njihovim međudjelovanjem; ujedno se potiče razvoj vokabulara.

Slika 2: Prijedlog postotne zastupljenosti predmetnih područja u 1. razredu srednje škole

Hrvatski jezik, 2. razred, razina 4.1., 6 CSVET-a

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ A.2.1. Učenik sluša i objašnjava tekstove različitih vrsta, oblika, funkcionalnih i situacijskih stilova te govori i sudjeluje u razgovoru s određenom svrhom.	<ul style="list-style-type: none"> – određuje temu, oblik i namjenu govornoga i razgovornoga teksta: obavještanje, dokazivanje, pregovaranje – opisuje stilska obilježja poslovnoga razgovora i primjenjuje ih u oblikovanju teksta – analizira obilježja administrativno-poslovnoga i razgovornoga stila na primjerima različitih vrsta tekstova – prepoznaje obilježja (vrednote) govorenoga jezika – oblikuje argumente i protuargumente za zadanu tvrdnju prema modelu – opisuje strukturna obilježja (obveznih) tekstnih vrsta: tablični životopis (Europass); upućivački tekstovi – uputa, pravila i propisi; poslovni razgovor – opisuje jezična i govorna obilježja slušanoga teksta – govori, razgovara ili pregovara u skladu s pripadajućim funkcionalnim stilom (administrativno-poslovnim i razgovornim stilom) i situacijskim stilom primjenjujući pravogovorna pravila hrvatskoga standardnog jezika 	– govori i razgovara u skladu s temom i vrstom teksta te opisuje osnovna obilježja slušanoga teksta prema smjernicama
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <ul style="list-style-type: none"> – obvezne tekstne vrste: tablični životopis (Europass); upućivački tekstovi – uputa, pravila i propisi; poslovni razgovor – situacijski stilovi: prisani, opušteni, savjetodavni, službeni, svečani, okamenjeni (poslovice, fraze). <p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C).</p> <p>Poučavanje i učenje komunikacijskih kompetencija i strategija treba biti utemeljeno na rezultatima početnih procjena. Učenik treba biti kontinuirano i često izložen vježbama govorenja, slušanja i razgovaranja u neposrednome odgojno-obrazovnom radu prema posebnostima svoje struke i zanimanja.</p>		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ A.2.2. Učenik čita i objašnjava tekstove različitih vrsta, oblika, funkcionalnih i situacijskih stilova.	<ul style="list-style-type: none"> – razlikuje tekstove različitih oblika i funkcionalnih stilova iz različitih izvora – prepoznaje obilježja administrativno-poslovnoga stila i razgovornoga stila na primjerima različitih vrsta tekstova – prepoznaje obilježja prisnoga, opuštenoga, savjetodavnoga, službenoga, svečanoga i okamenjenoga stila – imenuje podstilove administrativno-poslovnoga stila na primjerima različitih vrsta tekstova – analizira tekst prema zadanim odrednicama: sadržaj, struktura, namjena 	– opisuje osnovna obilježja tekstova različitih vrsta, oblika i funkcionalnih stilova
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <ul style="list-style-type: none"> – obvezne tekstne vrste: tablični životopis (Europass), upućivački tekstovi – uputa, pravila i propisi – oblici tekstova: neprekinuti, isprekidani, mješoviti tekstovi – situacijski stilovi: prisani, opušteni, savjetodavni, službeni, svečani, okamenjeni (poslovice, fraze). 		

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C).
Poučavanje i učenje komunikacijskih kompetencija i strategija treba biti utemeljeno na rezultatima početnih procjena. Učenik treba biti kontinuirano i često izložen vježbama i strategijama čitanja u neposrednome odgojno-obrazovnom radu prema posebnostima svoje struke i zanimanja u svrhu stjecanja čitalačke pismenosti.

A. Hrvatski jezik i komunikacija

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ A.2.3. Učenik oblikuje tekstove u skladu sa standardnojezičnom normom prema smjernicama.	<ul style="list-style-type: none"> – oblikuje tablični životopis (Europass) prema modelu – piše upućivačke tekstove prema smjernicama: uputa – oblikuje vezani tekst, sadržajno i logički povezan, primjenjujući smjernicama zadana strukturna i stilska obilježja (obilježja administrativno-poslovnoga stila) 	– piše vezane tekstove prema modelu poštujući strukturna i stilska obilježja administrativno-poslovnoga stila

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

– obvezne tekstne vrste: tablični životopis (Europass); upućivački tekstovi – uputa.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnoga ishoda i sadržaja:

U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C).

Poučavanje i učenje komunikacijskih kompetencija i strategija treba biti utemeljeno na rezultatima početnih procjena, posebice početnih procjena pravopisnih sadržaja. Učenik treba biti kontinuirano i često izložen vježbama pisanja i dopisivanja u neposrednome odgojno-obrazovnom radu prema posebnostima svoje struke i zanimanja.

Preporuke za vrednovanje odgojno-obrazovnoga ishoda i sadržaja:

Učenik piše jedan vezani tekst na slobodnu ili zadanu temu u svakome polugodištu i prema svojim mogućnostima primjenjuje obilježja određenoga funkcionalnog stila s obzirom na ovladanost tekstnim vrstama u tom razredu te najmanje dva teksta prema odabiru nastavnika s obzirom na potrebe struke ili zanimanja. Nastavnik prije pismene provjere učenike upoznaje s očekivanjima, sadržajem provjere i tipom zadataka (otvoreni, zatvoreni i kombinirani tip zadataka).

A. Hrvatski jezik i komunikacija

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ A.2.4. Učenik opisuje rečenice u tekstu i primjenjuje sintaktička pravila u oblikovanju teksta u govoru i pismu.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje rečenicu kao sintaktičku i komunikacijsku jedinicu – opisuje riječ kao sintaktičku jedinicu – prepoznaje sintaktičku službu riječi u rečenici – prepoznaje nezavisnosložene, zavisnosložene i višestruko složene rečenice – opisuje obvezatni red riječi i položaj nenaglasnica ili klitika u obvezatnom redu riječi – primjenjuje rečenične znakove u skladu s pravopisnim pravilima – primjenjuje jezična pravila na sintaktičkoj razini u oblikovanju teksta – opisuje ulogu veznih sredstava na primjerima: konektori, modifikatori – primjenjuje sintaktička pravila, rečenične znakove, modifikatore i konektore u pisanju teksta 	– primjenjuje sintaktička pravila u oblikovanju teksta u govoru te pravopisna pravila u pismu prema modelu i smjernicama

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

– obvezni sadržaji: rečenica kao komunikacijska i sintaktička jedinica.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Sintaksa se poučava na temelju početne procjene o ovladanosti sintaktičkim pravilima u prethodnome (prvom) razredu s naglaskom na poučavanje funkcionalne pismenosti.

U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C).

Poučavanje i učenje jezičnim znanjima i znanju o jeziku (o jezičnim ili metajezičnim znanjima) u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice jezične komunikacijske kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj, poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ A.2.5. Učenik opisuje značenjske odnose među riječima pomoću rječnika; razlikuje leksičke slojeve općeuporabnoga leksika hrvatskoga standardnog jezika te navodi obilježja povijesnoga razvoja hrvatskoga jezika i pisma od 16. stoljeća do 18. stoljeća.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje leksičko-semantičke odnose u zadanome kontekstu – imenuje leksičke slojeve općeuporabnoga standardnog jezika – prepoznaje leksičke slojeve općeuporabnoga standardnog jezika: vremenski i područni – opisuje tekstove prema vremenskoj i područnoj raslojenosti leksika – primjenjuje prikladni idiom s obzirom na kontekst komunikacije – navodi osnovna obilježja povijesti hrvatskoga jezika od 16. stoljeća do 18. stoljeća 	– opisuje značenjske odnose među riječima na temelju konteksta, prepoznaje lekseme određenoga leksičkog sloja i navodi osnovna obilježja povijesnoga razvoja hrvatskoga jezika od 16. stoljeća do 18. stoljeća prema smjernicama
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – obvezni sadržaji: leksičko-semantički odnosi: sinonimija, homonimija, antonimija u zadanome kontekstu; raslojenost leksika: vremenska i područna; pojam idioma; mjesni govor, dijalekt, narječje; standardni jezik, razgovorni jezik; povijest hrvatskoga jezika od 16. stoljeća do 18. stoljeća: Bartol Kašić, Ivan Belostenec.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Aktivnosti poučavanja i učenja trebaju biti oblikovane tako da se učeniku omogući razvoj, tj. ovladavanje vokabularom te uporaba rječnika s obzirom na vremensku i područnu raslojenost leksika. U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C). Poučavanje i učenje jezičnim znanjima i znanju o jeziku (o jezičnim ili metajezičnim znanjima) u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice jezične komunikacijske kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj, poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ B.2.1. Učenik opisuje svoj doživljaj i stav o književnome tekstu i stvaralački se izražava potaknut književnim tekstom.	<ul style="list-style-type: none"> – izražava svoj doživljaj književnoga teksta – objašnjava svoje mišljenje i stav o književnome tekstu na temelju doživljaja teksta i vlastitoga čitateljskog iskustva – izdvaja pojedinosti iz teksta koje su ga se dojmile i potaknule na razmišljanje – potkrepljuje primjerima svoje mišljenje i stavove o književnome tekstu – oblikuje radove služeći se različitim strategijama, tehnikama i oblicima izražavanja prema vlastitome iskustvu i potrebi za stvaranjem 	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenika se potiče na čitanje književnih tekstova na nastavnome satu i na samostalno čitanje (obveznih i izbornih; cjelovitih i na ulomcima). Pritom ga se usmjerava na izražavanje vlastitoga doživljaja teksta i stavova te na stvaralačko izražavanje. Učenik čita najmanje jedan književni tekst prema vlastitome izboru i predstavlja svoj stvaralački izričaj potaknut tekstom.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Doživljaj učenika i njegovi stavovi o književnome tekstu mogu se pratiti na svakome nastavnom satu interpretacije književnoga djela i formativno vrednovati. Doživljaj potaknut književnim djelom učenik može izraziti usmeno, pisano, vizualizacijama i kreativnim radom. Odgojno-obrazovni ishod može se ostvarivati individualnim i skupnim radom, u korelaciji s različitim oblicima umjetnosti. Ostvarivanje ishoda može se vrednovati formativno, ali i sumativno prema kriterijima vrednovanja ako je unaprijed planirano i najavljeno. Nastavnik potiče učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti. Učenik predstavlja svoj rad u školi i izvan škole, u stvarnome i digitalnome okružju individualno ili skupno. Predstavljanje književnoga teksta prema vlastitome izboru može se povezati s predmetnim područjem Hrvatski jezik i komunikacija (A), a može se vrednovati formativno i sumativno prema stručno-pedagoškoj procjeni nastavnika i unaprijed najavljenim očekivanjima. Naglasak treba biti na razvijanju čitalačke pismenosti učenika. Budući da učenike treba poticati na razumijevanje teksta na literarnoj i interpretativnoj razini te na kritičko i kreativno čitanje teksta, u oblikovanju aktivnosti za učenike i zadataka praćenja razina usvojenosti čitalačke pismenosti preporučuje se Barrettova taksonomija. Učenike treba upoznati i poučavati strategijama čitanja prema početnoj procjeni i praćenju njihovih potreba u nastavi.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ B.2.2. Učenik objašnjava književnoteorijsko pojmovlje i obilježja književnopovijesnih razdoblja te ih primjenjuje u analizi i interpretaciji poznatoga književnog teksta.	<ul style="list-style-type: none"> – razlikuje književne rodove, vrste i poetiku književnopovijesnih razdoblja analizirajući i interpretirajući poznate književne tekstove – opisuje, razlikuje i potkrepljuje primjerima obilježja (obveznih) književnih vrsta i književnopovijesnih razdoblja 	– opisuje književnoteorijsko pojmovlje i osnovna obilježja književnopovijesnoga razdoblja na poznatome književnom tekstu prema smjernicama

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Obvezni književni tekstovi: romantičarska poezija – Antun Mihanović, Petar Preradović, Stanko Vraz (izbor iz poezije, ukupno 3 pjesme); August Šenoa, *Prijan Lovro* (cjelovito).

Obvezne književne vrste: religiozna poema; himna, budnica; realistički roman, pripovijetka.

Obvezni književnoteorijski pojmovi: antiteza, inverzija; simetrični osmerac, epski deseterac; poetika književnopovijesnoga razdoblja: barok, klasicizam, prosvjetiteljstvo, romantizam, hrvatski romantizam, hrvatski predrealizam i realizam.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Učenik čita četiri književna teksta: samostalno čita dva obvezna književna teksta, jedan suvremeni književni tekst prema odabiru nastavnika (cjelovito ili ulomke) i jedan tekst prema vlastitome izboru (B.2.1.). Nastavnik samostalno odabire ulomke tekstova za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda prema svojoj stručno-pedagoškoj procjeni i na temelju početne procjene kompetencija, interesa i potreba učenika. Prijedlog tekstova nalazi se u poglavlju F. Učenje i poučavanje.

C. Kultura i mediji

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ C.2.1. Učenik analizira medijske tekstove i opisuje svojim riječima medijski krajolik prema modelu.	– prepoznaje medijske tekstove u javnim, komercijalnim i neprofitnim medijima s obzirom na namjenu – opisuje kako su informacije, ideje, stavovi i mišljenja prikazani u medijskome tekstu – opisuje svojim riječima različite medijske krajolike koji se temelje na osobnim medijskim navikama u svakodnevnoj okolini	– prepoznaje medijski tekst s obzirom na namjenu

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

- tiskani i elektronički; auditivni, vizualni i audiovizualni izvori
- medijski krajolik kao zbir svih medija u uporabi jednoga medijskog korisnika koji se temelji na osobnim medijskim navikama i svakodnevnoj okolini
- medijski tekst u javnim, komercijalnim i neprofitnim medijima s obzirom na namjenu: obrazovanje, obavještavanje, zabavljanje.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Prijedlog projektne aktivnosti: učenik opisuje vlastiti medijski krajolik prema smjernicama s obzirom na namjenu medija kojima se koristi.

C. Kultura i mediji

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ C.2.2. Učenik opisuje povezanost književnih tekstova s drugim djelima u umjetnosti i popularnoj kulturi te s kulturnom baštinom i nasljedem.	– opisuje povezanost autora i tekstova iz različitih književnopovijesnih razdoblja s kulturnom baštinom i nasljedem – opisuje svoje mišljenje i stavove o vlastitome jezičnom identitetu, kulturi i tradiciji te uvažava i poštuje druge jezične i kulturne zajednice i njihove vrijednosti	– opisuje povezanost autora i tekstova iz različitih književnopovijesnih razdoblja s kulturnom baštinom i nasljedem prema smjernicama

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

- tekstovi različitih književnopovijesnih razdoblja kao dio kulturne baštine i nasljeđa.

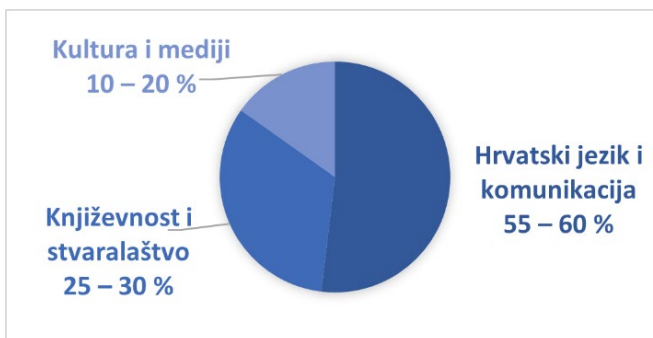
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Učenik posjećuje i komentira kulturno-umjetnički događaj u stvarnome i digitalnome okružju koji se može povezati s važnim manifestacijama i obljetnicama na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.

Sadržaji odgojno-obrazovnoga ishoda C.2.2. trebaju biti povezani s nastavnim područjima Hrvatski jezik i komunikacija (A.2.5.) i Književnost i stvaralaštvo (B.2.2.). Mišljenje i stavovi o vlastitome jezičnom identitetu, kulturi i tradiciji te poštovanje drugih jezičnih i kulturnih zajednica i njihovih vrijednosti vrednuju se formativno.

Prijedlog postotne zastupljenosti predmetnih područja u 2. razredu srednje strukovne škole

U planiranju i programiranju ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda nastavnik može odstupiti od preporučene postotne zastupljenosti pojedinoga predmetnog područja do 10 %. U svim se predmetnim područjima razvija jezična komunikacijska kompetencija i potiče se ovladavanje jezičnim djelatnostima slušanja, govorenja, čitanja, pisanja te njihovim međudjelovanjem; ujedno se potiče razvoj vokabulara.

Slika 3: Prijedlog postotne zastupljenosti predmetnih područja u 2. razredu srednje škole

Hrvatski jezik, 3. razred, razina 4.1., 6 CSVET-a

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ A.3.1. Učenik sluša i razlikuje tekstove različitih vrsta, oblika, funkcionalnih i situacijskih stilova te govori i sudjeluje u razgovoru s određenom svrhom.	<ul style="list-style-type: none"> – određuje temu, oblik, svrhu i namjenu rasprave: dokazivanje, uvjeravanje, pregovaranje – analizira i navodi obilježja administrativno-poslovnoga stila na primjerima različitih vrsta tekstova – opisuje poslovni podstil administrativno-poslovnoga stila na primjerima različitih vrsta tekstova – navodi argumente, protuargumente i izvodi zaključak – govori i sudjeluje u razgovoru primjenjujući komunikacijske poslovne vještine – donosi zajedničke zaključke o mogućem rješenju problemske situacije ili o zajedničkoj odluci – analizira strukturna obilježja teksta: motivacijsko pismo, poslovno pismo, upućivački tekst u skladu s metajezikom struke i zanimanja, molba za posao, intervju za posao – objašnjava jezična i govorna obilježja slušanoga teksta – govori, razgovara ili pregovara u skladu s pripadajućim funkcionalnim stilom (administrativno-poslovnim stilom i poslovnim podstilom) i situacijskim stilom primjenjujući pravogovorna pravila hrvatskoga standardnog jezika 	– govori i razgovara u skladu s temom i vrstom teksta te objašnjava osnovna obilježja slušanoga teksta prema smjernicama
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
<ul style="list-style-type: none"> – obvezne tekstne vrste: motivacijsko pismo, poslovno pismo, upućivački tekst u skladu s metajezikom struke i zanimanja, molba za posao, intervju za posao – situacijski stilovi: savjetodavni, službeni, svečani, okamenjeni (poslovice, fraze). 		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C).		
Poučavanje i učenje komunikacijskih kompetencija i strategija treba biti utemeljeno na rezultatima početnih procjena. Učenik treba biti kontinuirano i često izložen vježbama govorenja, slušanja i razgovaranja u neposrednome odgojno-obrazovnom radu prema posebnostima svoje struke i zanimanja.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ A.3.2. Učenik čita i razlikuje tekstove različitih vrsta, oblika, funkcionalnih i situacijskih stilova.	<ul style="list-style-type: none"> – razlikuje tekstove različitih oblika i funkcionalnih stilova iz različitih izvora – analizira obilježja administrativno-poslovnoga stila na primjerima različitih vrsta tekstova – opisuje poslovni podstil administrativno-poslovnoga stila na primjerima različitih vrsta tekstova – objašnjava tekst prema zadanim odrednicama: sadržaj, struktura, namjena – analizira obilježja savjetodavnoga, službenoga, svečanoga i okamenjenoga stila 	– objašnjava osnovna obilježja tekstova različitih vrsta, oblika i funkcionalnih stilova
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
<ul style="list-style-type: none"> – obvezne tekstne vrste: motivacijsko pismo, poslovno pismo, upućivački tekst u skladu s metajezikom struke i zanimanja, molba za posao, anketni obrazac – oblici tekstova: neprekinuti, isprekidani, mješoviti tekstovi – situacijski stilovi: savjetodavni, službeni, svečani, okamenjeni (poslovice, fraze). 		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C).		
Poučavanje i učenje komunikacijskih kompetencija i strategija treba biti utemeljeno na rezultatima početnih procjena. Učenik treba biti kontinuirano i često izložen vježbama i strategijama čitanja u neposrednome odgojno-obrazovnom radu prema posebnostima svoje struke i zanimanja u svrhu stjecanja čitalačke pismenosti.		

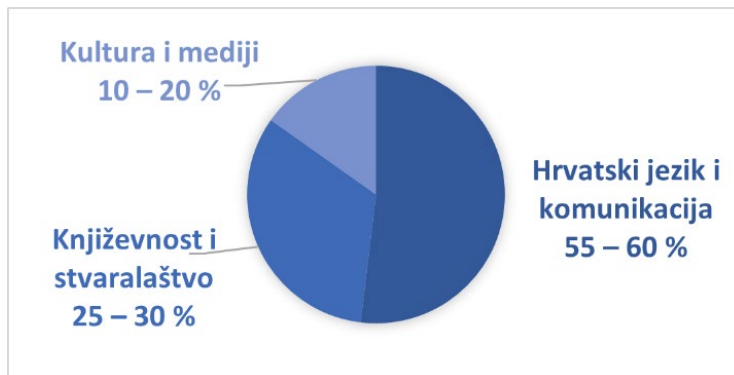
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ A.3.3. Učenik samostalno oblikuje tekstove u skladu sa standardnojezičnom normom.	<ul style="list-style-type: none"> – piše motivacijsko pismo prema modelu – sastavlja poslovno pismo prema modelu – oblikuje upućivačke tekstove u poslovne svrhe prema smjernicama koristeći se metajezikom struke i zanimanja – samostalno oblikuje molbu za posao – sastavlja bilješke za intervju za posao i poslovni sastanak prema modelu – oblikuje anketni obrazac prema modelu – piše bilješke za sudjelovanje u raspravi – oblikuje natuknice za sudjelovanje u raspravi – oblikuje vezani tekst, sadržajno i logički povezan, primjenjujući smjernicama zadana struktura i stilska obilježja (obilježja administrativno-poslovnoga stila) 	– piše vezane tekstove prema smjernicama poštujući struktura i stilska obilježja administrativno-poslovnoga stila
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – obvezne tekstne vrste: motivacijsko pismo, poslovno pismo, upućivački tekst u skladu s metajezikom struke i zanimanja, molba za posao, bilješke, anketni obrazac.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnoga ishoda i sadržaja: U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C). Poučavanje i učenje komunikacijskih kompetencija i strategija treba biti utemeljeno na rezultatima početnih procjena, posebice početnih procjena pravopisnih sadržaja. Učenik treba biti kontinuirano i često izložen vježbama pisanja i dopisivanja u neposrednome odgojno-obrazovnom radu prema posebnostima svoje struke i zanimanja. Preporuke za vrednovanje odgojno-obrazovnoga ishoda i sadržaja: Učenik piše jedan vezani tekst na slobodnu ili zadanu temu u svakome polugodištu i prema svojim mogućnostima primjenjuje obilježja određenoga funkcionalnog stila s obzirom na ovladanost tekstnim vrstama u tom razredu te najmanje dva teksta prema odabiru nastavnika s obzirom na potrebe struke ili zanimanja. Nastavnik prije pisane provjere učenike upoznaje s očekivanjima, sadržajem provjere i tipom zadataka (otvoreni, zatvoreni i kombinirani tip zadatka).		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ A.3.4. Učenik primjenjuje osnovna znanja o morfofonološkim obilježjima riječi i primjenjuje osnovna znanja o fonetici i fonologiji u oblikovanju teksta u govoru i u pismu.	<ul style="list-style-type: none"> – prepoznaje glasovne promjene na granici morfema i fonološki uvjetovane glasovne promjene na prototipnim i čestim primjerima – opisuje podjelu glasova – navodi osnovna obilježja naglasnoga sustava hrvatskoga standardnog jezika na prototipnim i čestim primjerima – primjenjuje jezična pravila u pisanju glasova č/ć, glasova dž/đ, glasova ije/je/e u oblikovanju teksta – primjenjuje jezična pravila na morfofonološkoj razini u pisanju teksta 	– primjenjuje znanja o morfofonološkim, fonetskim i fonološkim obilježjima riječi u oblikovanju teksta u govoru te pravopisna pravila u pismu prema modelu i smjernicama
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – obvezni sadržaji: glasovne promjena na granici morfema: sibilizacija, palatalizacija, jotacija, alternacija ije/je/e, vokalizacija, nepostojani e, navezak; podjela glasova: zvučni i bezvučni, nepčanici ili palatali; fonološki uvjetovane glasovne promjene (glasovi u dodiru u pismu): jednačenje prema zvučnosti, jednačenje prema mjestu tvorbe, ispadanje glasova; naglasni sustav hrvatskoga standardnog jezika: naglasna pravila; glasovi č/ć, glasovi dž/đ, glasovi ije/je/e.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Uz ponavljanje pravopisnih pravila o pisanju glasova ije/je/e, preporučuje se ponoviti rastavljanje na slogove riječi s glasovima ije/je/e. U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C). Poučavanje i učenje jezičnim znanjima i znanju o jeziku (o jezičnim ili metajezičnim znanjima) u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice jezične komunikacijske kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj, poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ A.3.5. Učenik opisuje lekseme ograničene uporabe u leksiku hrvatskoga standardnog jezika i pravilno ih primjenjuje te navodi obilježja razvoja hrvatskoga jezika i pisma u 19. stoljeću, 20. stoljeću i 21. stoljeću.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje leksičko posuđivanje – opisuje vrste leksičkoga posuđivanja – prepoznaje vrste posuđenica i njihov položaj u hrvatskome standardnom jeziku prema leksičkoj normi – navodi osnovna obilježja povijesnoga razvoja hrvatskoga jezika u 19. stoljeću – navodi osnovna obilježja hrvatskoga jezika u 20. stoljeću i 21. stoljeću 	– izdvaja lekseme ograničene uporabe i primjenjuje ih u zadanome kontekstu u skladu s leksičkom normom te navodi osnovna obilježja razvoja hrvatskoga jezika u 19. stoljeću, 20. stoljeću i 21. stoljeću prema smjernicama

<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – obvezni sadržaji: leksičko posuđivanje; hrvatski jezik u 19. stoljeću: Gajeva standardizacija hrvatskoga jezika; hrvatski jezik u 20. stoljeću i 21. stoljeću: Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika, hrvatski jezik u 21. stoljeću (jezični priručnici i savjetnici).</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Aktivnosti poučavanja i učenja trebaju biti oblikovane tako da se učeniku omogući razvoj, tj. ovladavanje vokabularom te uporaba različitih rječnika, posebice onih koji su povezani sa strukom (zanimanjem). U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C). Poučavanje i učenje jezičnim znanjima i znanju o jeziku (o jezičnim ili metajezičnim znanjima) u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice jezične komunikacijske kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj, poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.</p>		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ B.3.1. Učenik objašnjava svoj doživljaj i stav o književnome tekstu i stvaralački se izražava potaknut književnim tekstom.	– objašnjava svoj doživljaj književnoga teksta – objašnjava svoje mišljenje i stavove o književnome tekstu na temelju doživljaja teksta i vlastitoga čitateljskog iskustva – izdvaja pojedinosti iz teksta koje su ga se dojmile i potaknule na razmišljanje – potkrepljuje primjerima svoje mišljenje i stavove o književnome tekstu – oblikuje radove služeći se različitim strategijama, tehnikama i oblicima izražavanja prema vlastitome iskustvu i potrebi za stvaranjem	
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenika se potiče na čitanje književnih tekstova na nastavnome satu i na samostalno čitanje (obveznih i izbornih; cjelovitih i na ulomcima). Pritom ga se usmjerava na izražavanje vlastitoga doživljaja teksta i stavova te na stvaralačko izražavanje. Učenik čita najmanje jedan književni tekst prema vlastitome izboru i predstavlja svoj stvaralački izričaj potaknut tekstom.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Doživljaj učenika i njegovi stavovi o književnome tekstu mogu se pratiti na svakome nastavnom satu interpretacije književnoga djela i formativno vrednovati. Doživljaj potaknut književnim djelom učenik može izraziti usmeno, pisano, vizualizacijama i kreativnim radom. Odgojno-obrazovni ishod može se ostvarivati individualnim i skupnim radom, u korelaciji s različitim oblicima umjetnosti. Ostvarivanje ishoda može se vrednovati formativno, ali i sumativno prema kriterijima vrednovanja ako je unaprijed planirano i najavljeno. Nastavnik potiče učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti. Učenik predstavlja svoj rad u školi i izvan škole, u stvarnome i digitalnome okružju individualno ili skupno. Predstavljanje književnoga teksta prema vlastitome izboru može se povezati s predmetnim područjem Hrvatski jezik i komunikacija (A), a može se vrednovati formativno i sumativno prema stručno-pedagoškoj procjeni nastavnika i unaprijed najavljenim očekivanjima. Naglasak treba biti na razvijanju čitalačke pismenosti učenika. Budući da učenike treba poticati na razumijevanje teksta na literarnoj i interpretativnoj razini te na kritičko i kreativno čitanje teksta, u oblikovanju aktivnosti za učenike i zadataka praćenja razina usvojenosti čitalačke pismenosti preporučuje se Barrettova taksonomija. Učenike treba upoznati i poučavati strategijama čitanja prema početnoj procjeni i praćenju njihovih potreba u nastavi.</p>		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ B.3.2. Učenik razlikuje književnoteorijsko pojmovlje i obilježja književnopovijesnih razdoblja te ih primjenjuje u analizi i interpretaciji poznatoga književnog teksta.	– objašnjava književne rodove, vrste i poetiku književnopovijesnih razdoblja analizirajući i interpretirajući poznate književne tekstove – razlikuje i potkrepljuje primjerima obilježja (obveznih) književnih vrsta i književnopovijesnih razdoblja	– objašnjava književnoteorijsko pojmovlje i osnovna obilježja književnopovijesnoga razdoblja na poznatome književnom tekstu prema smjernicama
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Obvezni književni tekstovi: Miroslav Krleža, <i>Bitka kod Bistrice Lesne</i> (cjelovito), Antun Gustav Matoš (izbor iz poezije, 3 pjesme). Obvezne književne vrste: moderna lirska pjesma; novela. Obvezni književnoteorijski pojmovi: ironija, polisindetona, simbol, sinestezija; simbolizam; retrospekcija, defabularizacija; poetika književnopovijesnoga razdoblja: svjetska književnost – modernizam, avangarda, kasni modernizam, postmodernizam; hrvatska književnost – hrvatska moderna, hrvatska književnost od 1914. do 1952., druga moderna, postmodernizam.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik čita četiri književna teksta: samostalno čita dva obvezna književna teksta, jedan suvremeni književni tekst prema odabiru nastavnika (cjelovito ili ulomke) i jedan tekst prema vlastitome izboru (B.3.1.). Nastavnik samostalno odabire ulomke tekstova za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda prema svojoj stručno-pedagoškoj procjeni i prema početnoj procjeni kompetencija, interesa i potreba učenika. Prijedlog tekstova nalazi se u poglavlju F. Učenje i poučavanje.</p>		

C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ C.3.1. Učenik analizira namjenu medijskoga teksta s obzirom na ciljanu publiku.	– opisuje namjenu medijskog teksta s obzirom na ciljanu publiku – analizira trivijalne medijske poruke, predrasude i stereotipe – opisuje medijski tekst u komunikaciji radi uspostavljanja i održavanja pozitivnih međuljudskih odnosa: različite vrste mikroobjava	– opisuje medijsku poruku i njezin utjecaj na ciljanu publiku
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – tiskani i elektronički; auditivni, vizualni i audiovizualni izvori – trivijalne medijske poruke, predrasude, stereotipi i manipulacije u medijskim porukama – mikroobjava kao medijski tekst u komunikaciji radi uspostavljanja i održavanja pozitivnih međuljudskih odnosa: redovito ažuriranje statusa, komentari, emotikoni i sl.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Prijedlog projektne aktivnosti: učenik odabire medijske tekstove, opisuje ih i predstavlja s obzirom na odabranu tematiku i ciljanu publiku. Odabrana tematika povezana je sa strukom i budućim zanimanjem učenika.		
C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ C.3.2. Učenik analizira povezanost književnih tekstova s drugim djelima u umjetnosti i popularnoj kulturi te s kulturnom baštinom i nasljeđem.	– analizira povezanost autora i tekstova iz različitih književnopovijesnih razdoblja s kulturnom baštinom i nasljeđem – analizira svoje mišljenje i stavove o vlastitome jezičnom identitetu, kulturi i tradiciji te poštuje druge jezične i kulturne zajednice i njihove vrijednosti	– analizira povezanost autora i tekstova iz različitih književnopovijesnih razdoblja s kulturnom baštinom i nasljeđem prema smjernicama
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – tekstovi različitih književnopovijesnih razdoblja kao dio kulturne baštine i nasljeđa.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik posjećuje i komentira kulturno-umjetnički događaj u stvarnome i digitalnome okružju koji se može povezati s važnim manifestacijama i obljetnicama na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini. Sadržaji odgojno-obrazovnoga ishoda C.3.2. trebaju biti povezani s nastavnim područjima Hrvatski jezik i komunikacija (A.3.5.) i Književnost i stvaralaštvo (B.3.2.). Mišljenje i stavovi o vlastitome jezičnom identitetu, kulturi i tradiciji te poštovanje drugih jezičnih i kulturnih zajednica i njihovih vrijednosti vrednuju se formativno.		

Prijedlog postotne zastupljenosti predmetnih područja u 3. razredu srednje strukovne škole

U planiranju i programiranju ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda nastavnik može odstupiti od preporučene postotne zastupljenosti pojedinoga predmetnog područja do 10 %. U svim se predmetnim područjima razvija jezična komunikacijska kompetencija i potiče se ovladavanje jezičnim djelatnostima slušanja, govorenja, čitanja, pisanja te njihovim međudjelovanjem; ujedno se potiče razvoj vokabulara.

Slika 4: Prijedlog postotne zastupljenosti predmetnih područja u 3. razredu srednje škole

Hrvatski jezik, 1. razred, razina 4.2., 8 CSVET-a

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>SSŠ HJ A.1.1.</p> <p>Učenik sluša i opisuje tekstove različitih vrsta, oblika, funkcionalnih i situacijskih stilova te govori i sudjeluje u razgovoru s određenom svrhom.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – određuje temu, vrstu, svrhu (javnu, osobnu) te namjenu govornoga i razgovornoga teksta (obavješćavanje, uvjeravanje, zabavljanje) – razlikuje monološke i dijaloške vrste govornih tekstova – objašnjava svojim riječima obilježja književnoumjetničkoga i administrativno-poslovnoga stila na primjerima različitih vrsta tekstova – razgovara prema obrascima skupnih razgovora: uvjeravanja i pregovaranja – oblikuje argumente za zadanu tvrdnju – razlikuje govorne i razgovorne vrste tekstova u skladu sa svrhom slušanja (javna ili osobna) i namjenom (obavješćavanje, uvjeravanje, zabavljanje) – analizira strukturna obilježja (obveznih) tekstnih vrsta: objektivni opis, narativni životopis, prigodna poslovna pisma (čestitke, zahvale, pozivnice), priopćenje, zapisnik – opisuje govorna i pravogovorna obilježja slušanoga teksta – primjenjuje pravogovorna pravila hrvatskoga standardnog jezika u skladu s pripadajućim funkcionalnim i situacijskim stilom teksta 	<p>– govori i razgovara u skladu s temom i vrstom teksta te navodi osnovna obilježja i svrhu slušanoga teksta prema smjernicama</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <ul style="list-style-type: none"> – obvezne tekstne vrste: objektivni opis, narativni životopis, prigodna poslovna pisma (čestitke, zahvale, pozivnice), priopćenje, zapisnik – situacijski stilovi: savjetodavni, službeni, svečani, okamenjeni (poslovice, fraze); razgovor o temi. 		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C).</p> <p>Poučavanje i učenje komunikacijskih kompetencija i strategija treba biti utemeljeno na rezultatima početnih procjena. Učenik treba biti kontinuirano i često izložen vježbama govorenja, slušanja i razgovaranja u neposrednome odgojno-obrazovnom radu prema posebnostima svoje struke i zanimanja.</p>		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>SSŠ HJ A.1.2.</p> <p>Učenik čita i opisuje u skladu s određenom svrhom tekstove različitih vrsta, oblika te funkcionalnih i situacijskih stilova.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – razlikuje tekstove različitih oblika, funkcionalnih i situacijskih stilova iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom čitanja (javna, osobna) i namjenom (obavješćavanje, uvjeravanje) – navodi obilježja administrativno-poslovnoga stila i književnoumjetničkoga stila na primjerima različitih vrsta tekstova – navodi obilježja savjetodavnoga, službenoga, svečanoga i okamenjenoga stila na primjerima – opisuje strukturna obilježja teksta – opisuje tekst prema zadanim odrednicama: sadržaj, struktura, svrha, namjena 	<p>– navodi osnovna obilježja i svrhu tekstova različitih vrsta, oblika i funkcionalnih stilova</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <ul style="list-style-type: none"> – obvezne tekstne vrste: objektivni opis, narativni životopis, prigodna poslovna pisma (čestitke, zahvale, pozivnice), priopćenje, zapisnik – situacijski stilovi: savjetodavni, službeni, svečani, okamenjeni (poslovice, fraze) – oblici tekstova: neprekinuti, isprekidani, mješoviti tekstovi. 		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C).</p> <p>Poučavanje i učenje komunikacijskih kompetencija i strategija treba biti utemeljeno na rezultatima početnih procjena. Učenik treba biti kontinuirano i često izložen vježbama i strategijama čitanja u neposrednome odgojno-obrazovnom radu prema posebnostima svoje struke i zanimanja u svrhu stjecanja čitalačke pismenosti.</p>		

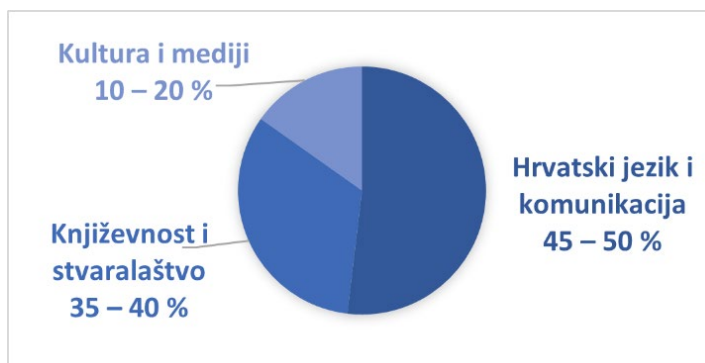
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ A.1.3. Učenik oblikuje tekstove u skladu sa standardnojezičnom normom prema modelu i smjernicama.	<ul style="list-style-type: none"> – sastavlja objektivni opis prema smjernicama – samostalno piše prigodna poslovna pisma: čestitke, zahvale, pozivnice – oblikuje priopćenje i zapisnik prema modelu – samostalno oblikuje elektroničko poslovno pismo poštujući obilježja poslovnoga dopisivanja – oblikuje vezani tekst, sadržajno i logički povezan, primjenjujući smjernicama zadana strukturna i stilska obilježja (obilježja književnoumjetničkoga i administrativno-poslovnoga stila) 	– piše vezane tekstove prema smjernicama poštujući strukturna i stilska obilježja administrativno-poslovnoga stila
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – obvezne tekstne vrste: objektivni opis, prigodna poslovna pisma (čestitke, zahvale, pozivnice), priopćenje, zapisnik, elektroničko poslovno pismo.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnog ishoda i sadržaja: U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C). Poučavanje i učenje komunikacijskih kompetencija i strategija treba biti utemeljeno na rezultatima početnih procjena, posebice početnih procjena pravopisnih sadržaja. Učenik treba biti kontinuirano i često izložen vježbama pisanja i dopisivanja u neposrednome odgojno-obrazovnom radu prema posebnostima svoje struke i zanimanja. Preporuke za vrednovanje odgojno-obrazovnog ishoda i sadržaja: Učenik piše jedan vezani tekst na slobodnu ili zadanu temu u svakome polugodištu i prema svojim mogućnostima primjenjuje obilježja određenoga funkcionalnog stila s obzirom na ovladanost tekstnim vrstama u tom razredu te najmanje tri teksta prema odabiru nastavnika s obzirom na potrebe struke ili zanimanja. Nastavnik prije pisane provjere učenike upoznaje s očekivanjima, sadržajem provjere i tipom zadataka (otvoreni, zatvoreni i kombinirani tip zadatka).		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti i »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ A.1.4. Učenik analizira morfosintaktička obilježja riječi u rečenici i primjenjuje morfosintaktička pravila u oblikovanju teksta u govoru i u pismu.	<ul style="list-style-type: none"> – razlikuje gramatičke kategorije vrsta riječi na zadanim primjerima u kontekstu – prepoznaje i svojim riječima opisuje linearnu i paralelnu tekstnu vezu u vezanome tekstu – prepoznaje, razlikuje i primjenjuje vezna sredstva na čestim i prototipnim primjerima s obzirom na funkcionalni stil i vrstu teksta: konektori, modifikatori – primjenjuje pravopisna i jezična pravila u pisanju i govoru 	– primjenjuje morfosintaktička pravila u oblikovanju teksta u govoru te pravopisna pravila u pismu prema smjernicama
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – obvezni sadržaji: modifikatori i konektori; paralelna i linearna tekstna veza.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Ovladanost gramatičkim kategorijama riječi provjerava se na lingvometodičkome predlošku (na tekstu) i prema načelu vertikalno-spiralnoga slijeda u početnoj procjeni. Ako se utvrdi da učenici nisu dovoljno ovladali gramatičkim kategorijama kojima su poučavani u osnovnoj školi, u nastavnome procesu treba planirati aktivnosti učenja koje će im to omogućiti. U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C). Poučavanje i učenje jezičnim znanjima i znanju o jeziku (o jezičnim ili metajezičnim znanjima) u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice jezične komunikacijske kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj, poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ A.1.5. Učenik objašnjava razliku između hrvatskoga jezika kao sustava govora i hrvatskoga standardnog jezika; analizira funkcionalnu raslojenost leksika; opisuje rječnički članak te navodi obilježja povijesnoga razvoja hrvatskoga jezika i pisma u srednjemu vijeku.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje genetsku pripadnost hrvatskoga jezika jezičnoj porodici – navodi i opisuje vrste jezične norme hrvatskoga standardnog jezika – razlikuje obilježja funkcionalnih i situacijskih stilova i opisuje njihovu usklađenost s normom hrvatskoga standardnog jezika – razlikuje podstilove administrativno-poslovnoga stila i znanstvenoga stila – razlikuje gramatičko i leksičko značenje leksema – opisuje i analizira strukturu rječničkoga članka – razlikuje osnovnu razdiobu rječnika: enciklopedijski i jezični rječnici – navodi osnovna obilježja povijesnoga razvoja hrvatskoga jezika i pisma u srednjemu vijeku 	– razlikuje funkcionalne stilove hrvatskoga standardnog jezika, opisuje njihova obilježja i navodi osnovna obilježja razvoja hrvatskoga jezika i pisma u srednjemu vijeku prema smjernicama

<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <ul style="list-style-type: none"> – obvezni sadržaji: jezična porodica; jezične norme hrvatskoga standardnog jezika; norme hrvatskoga standardnog jezika u javnoj komunikaciji i normativni priručnici; funkcionalna i situacijska raslojenost leksika; podstilovi administrativno-poslovnoga i znanstvenoga stila; hrvatski jezik kao materinski jezik, službeni jezik Europske unije; hrvatski jezik kao in jezik; manjinski jezik, nasljedni jezik, hrvatski jezik kao drugi jezik; hrvatski jezik u srednjemu vijeku: Bašćanska ploča i inkunabule; leksem, leksik, leksikograf, leksikografija; vrste rječnika, rječnički članak; situacijski stilovi: savjetodavni, službeni, svečani, okamenjeni (poslovice, fraze) – preporučeni rječnici: enciklopedijski rječnici, jezični rječnici. 		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Aktivnosti poučavanja i učenja trebaju biti oblikovane tako da se učeniku omogući razvoj, tj. ovladavanje vokabularom te uporaba rječnika s obzirom na funkcionalnu i situacijsku raslojenost leksika.</p> <p>U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C).</p> <p>Poučavanje i učenje jezičnim znanjima i znanju o jeziku (o jezičnim ili metajezičnim znanjima) u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice jezične komunikacijske kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj, poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.</p>		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>SSŠ HJ B.1.1.</p> <p>Učenik izražava svoj doživljaj i stav o književnome tekstu i stvaralački se izražava potaknut književnim tekstom.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – izražava svoj doživljaj književnoga teksta – izražava svoje mišljenje i stavove o književnome tekstu na temelju doživljaja teksta i vlastitoga čitateljskog iskustva – izdvaja pojedinosti iz teksta koje su ga se dojmile i potaknule na razmišljanje – potkrepljuje primjerima svoje mišljenje i stavove o književnome tekstu – oblikuje radove služeći se različitim strategijama, tehnikama i oblicima izražavanja prema vlastitome iskustvu i potrebi za stvaranjem 	
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Učenika se potiče na čitanje književnih tekstova na nastavnome satu i na samostalno čitanje (obveznih i izbornih; cjelovitih i na ulomcima). Pritom ga se usmjerava na izražavanje vlastitoga doživljaja teksta i stavova te na stvaralačko izražavanje. Učenik čita najmanje jedan književni tekst prema vlastitome izboru i predstavlja svoj stvaralački izričaj potaknut tekstom.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Doživljaj učenika i njegovi stavovi o književnome tekstu mogu se pratiti na svakome nastavnom satu interpretacije književnoga teksta i formativno vrednovati. Doživljaj potaknut književnim djelom učenik može izraziti usmeno, pisano, vizualizacijama i kreativnim radom. Odgojno-obrazovni ishod može se ostvarivati individualnim i skupnim radom, u korelaciji s različitim oblicima umjetnosti. Ostvarivanje ishoda može se vrednovati formativno, ali i sumativno prema kriterijima vrednovanja ako je unaprijed planirano i najavljeno. Nastavnik potiče učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti. Učenik predstavlja svoj rad u školi i izvan škole, u stvarnome i digitalnome okružju, individualno ili skupno.</p> <p>Predstavljanje književnoga teksta prema vlastitome izboru može se povezati s predmetnim područjem Hrvatski jezik i komunikacija (A), a može se vrednovati formativno i sumativno prema stručno-pedagoškoj procjeni nastavnika i unaprijed najavljenim očekivanjima. Naglasak treba biti na razvijanju čitalačke pismenosti učenika. Budući da učenike treba poticati na razumijevanje teksta na literarnoj i interpretativnoj razini te na kritičko i kreativno čitanje teksta, u oblikovanju aktivnosti za učenike i zadatka praćenja razina usvojenosti čitalačke pismenosti preporučuje se Barrettova taksonomija. Učenike treba upoznati i poučavati strategijama čitanja prema početnoj procjeni i praćenju njihovih potreba u nastavi.</p>		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>SSŠ HJ B.1.2.</p> <p>Učenik objašnjava osnovno književnoteorijsko pojmovlje i obilježja književnopovijesnih razdoblja te ih primjenjuje u analizi i interpretaciji poznatoga književnog teksta*.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – razlikuje književne rodove, vrste i poetiku književnopovijesnih razdoblja analizirajući i interpretirajući poznate književne tekstove – opisuje, razlikuje i potkrepljuje primjerima obilježja (obveznih) književnih vrsta i književnopovijesnih razdoblja 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje književnoteorijsko pojmovlje i osnovna obilježja književnopovijesnoga razdoblja na poznatome književnom tekstu prema smjernicama
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Obvezni književni tekstovi: Sofoklo, <i>Antigona</i> (cjelovito), Francesco Petrarca, <i>Kanconijer</i> (izbor iz poezije, 5 pjesama).</p> <p>Obvezne književne vrste: lirska pjesma; himna, elegija, ditiramb; antički ep; mit, novela, kratka priča, roman; antička tragedija.</p> <p>Obvezni književnoteorijski pojmovi: obilježja lirike, epike i drame; poetika književnopovijesnoga razdoblja: antika, srednji vijek, humanizam i predrenesansa.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Preporučuje se da aktivnosti poučavanja i učenja obuhvate književnoteorijske pojmove: književni rod, beletristika, literatura, književna vrsta, znanost o književnosti (književna teorija, povijest književnosti, književna kritika), književna epoha i tematska podjela lirike (misaona, domoljubna, socijalna, pejzažna, ljubavna i duhovno-religiozna pjesma).</p> <p>Učenik čita sedam književnih tekstova: samostalno čita dva obvezna književna teksta, četiri teksta prema odabiru nastavnika (cjelovito ili ulomke) od kojih je najmanje jedan suvremeni književni tekst i jedan tekst prema vlastitome izboru (B.1.1.). Nastavnik samostalno odabire ulomke tekstova za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda prema svojoj stručno-pedagoškoj procjeni i na temelju početne procjene kompetencija, interesa i potreba učenika. Prijedlog tekstova nalazi se u poglavlju F. Učenje i poučavanje.</p> <p>* Pojam <i>poznati tekst</i> podrazumijeva tekst kojemu je učenik u poučavanju, ponavljanju, uvježbavanju ili usustavljanju bio izložen prije sumativnoga vrednovanja.</p>		

C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ C.1.1. Učenik analizira poznate medijske tekstove u javnim, komercijalnim i neprofitnim medijima.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje javne, komercijalne i neprofitne medije – analizira medijske tekstove s obzirom na izvor, svrhu, namjenu i poruku – opisuje funkciju poveznica i hiperteksta u medijskome tekstu 	– opisuje poznate medijske tekstove u javnim, komercijalnim i neprofitnim medijima
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
<ul style="list-style-type: none"> – tiskani i elektronički; auditivni, vizualni i audiovizualni izvori – medij, medijski tekst; javni, komercijalni i neprofitni mediji s obzirom na sadržaj i financiranje; poveznica i hipertekst; izravna i neizravna poruka u medijskome tekstu. 		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
Prijedlog projektne aktivnosti: učenik planira, istražuje, oblikuje, prosuđuje i predstavlja medijski tekst o odabranoj tematici i objašnjava vjerodostojnost odabranih medijskih tekstova.		
C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ C.1.2. Učenik opisuje povezanost književnih tekstova s drugim djelima u umjetnosti i popularnoj kulturi te s kulturnom baštinom i nasljeđem.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje intermedijalnu vezu poznatoga književnog teksta s drugim djelima u umjetnosti i popularnoj kulturi – opisuje povezanost autora i tekstova iz različitih književnopovijesnih razdoblja s kulturnom baštinom i nasljeđem – izražava svoje mišljenje i stavove o vlastitome jezičnom identitetu, kulturi i tradiciji te poštuje druge jezične i kulturne zajednice i njihove vrijednosti 	– opisuje intermedijalnu vezu poznatoga književnog teksta s drugim djelima u umjetnosti i popularnoj kulturi prema smjernicama te povezanost autora i tekstova iz različitih književnopovijesnih razdoblja s kulturnom baštinom i nasljeđem
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
<ul style="list-style-type: none"> – intermedijalna veza književnoga teksta s drugim djelima u umjetnosti i popularnoj kulturi; tekstovi različitih književnopovijesnih razdoblja kao dio kulturne baštine i nasljeđa. 		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
Učenik posjećuje i komentira kulturno-umjetnički događaj u stvarnome i digitalnome okružju koji se može povezati sa važnim manifestacijama i obljetnicama na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.		
Sadržaji odgojno-obrazovnoga ishoda C.1.2. trebaju biti povezani s nastavnim područjima Hrvatski jezik i komunikacija (A.1.5.) i Književnost i stvaralaštvo (B.1.2.). Mišljenje i stavovi o vlastitome jezičnom identitetu, kulturi i tradiciji te poštovanje drugih jezičnih i kulturnih zajednica i njihovih vrijednosti vrednuju se formativno.		

Prijedlog postotne zastupljenosti predmetnih područja u 1. razredu srednje strukovne škole

U planiranju i programiranju ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda nastavnik može odstupati od preporučene postotne zastupljenosti pojedinoga predmetnog područja do 10 %. U svim se predmetnim područjima razvija jezična komunikacijska kompetencija i potiče se ovladavanje jezičnim djelatnostima slušanja, govorenja, čitanja, pisanja te njihovim međudjelovanjem; ujedno se potiče razvoj vokabulara.

Slika 5: Prijedlog postotne zastupljenosti predmetnih područja u 1. razredu srednje škole

Hrvatski jezik, 2. razred, razina 4.2., 8 CSVET-a

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>SSŠ HJ A.2.1.</p> <p>Učenik sluša i objašnjava tekstove različitih vrsta, oblika, funkcionalnih i situacijskih stilova te govori i sudjeluje u razgovoru s određenom svrhom.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – određuje temu, oblik, svrhu i namjenu govornoga teksta: obavještanje, dokazivanje, pregovaranje – analizira stilsku obilježja poslovnoga razgovora i primjenjuje ih u oblikovanju teksta – objašnjava svojim riječima obilježja administrativno-poslovnoga i razgovornoga stila na primjerima različitih vrsta tekstova – imenuje podstilove administrativno-poslovnoga stila na primjerima različitih vrsta tekstova – opisuje obilježja (vrednote) govorenoga jezika – oblikuje argumente i protuargumente za zadanu tvrdnju – razlikuje govorne i razgovorne vrste (obveznih) tekstova u skladu s određenom svrhom slušanja i namjenom – analizira strukturalna obilježja (obveznih) tekstnih vrsta: tablični životopis (Europass), javni govor, sažetak; upućivački tekstovi – uputa, pravila i propisi; poslovni razgovor – objašnjava jezična i govorna obilježja slušanoga teksta – govori, razgovara ili pregovara u skladu s pripadajućim funkcionalnim stilom (administrativno-poslovnim i razgovornim stilom) i situacijskim stilom primjenjujući pravogovorna pravila hrvatskoga standardnog jezika 	<p>– govori i razgovara u skladu s temom i vrstom teksta te opisuje osnovna obilježja i svrhu slušanoga teksta prema smjernicama</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <ul style="list-style-type: none"> – obvezne tekstne vrste: tablični životopis (Europass), javni govor, sažetak; upućivački tekstovi: uputa, pravila i propisi; poslovni razgovor – situacijski stilovi: prislan, opušten, savjetodavni, službeni, svečani, okamenjeni (poslovice, fraze). 		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C).</p> <p>Poučavanje i učenje komunikacijskih kompetencija i strategija treba biti utemeljeno na rezultatima početnih procjena. Učenik treba biti kontinuirano i često izložen vježbama govorenja, slušanja i razgovaranja u neposrednome odgojno-obrazovnom radu prema posebnostima svoje struke i zanimanja.</p>		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti i »dobar« na kraju razreda
<p>SSŠ HJ A.2.2.</p> <p>Učenik čita i objašnjava u skladu s određenom svrhom tekstove različitih vrsta, oblika te funkcionalnih i situacijskih stilova.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – razlikuje tekstove različitih oblika, funkcionalnih stilova i situacijskih stilova iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom čitanja (javna, osobna) i namjenom (obavještanje, dokazivanje, pregovaranje) – objašnjava strukturalna obilježja teksta – opisuje obilježja administrativno-poslovnoga stila i razgovornoga stila na primjerima različitih vrsta tekstova – imenuje podstilove administrativno-poslovnoga stila na primjerima različitih vrsta tekstova – opisuje obilježja prisnoga, opuštenoga, savjetodavnoga, službenoga, svečanoga i okamenjenoga stila na primjerima – analizira tekst prema zadanim odrednicama: sadržaj, struktura, svrha, namjena 	<p>– opisuje osnovna obilježja i svrhu tekstova različitih vrsta, oblika i funkcionalnih stilova</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <ul style="list-style-type: none"> – obvezne tekstne vrste: tablični životopis (Europass), javni govor, sažetak, upućivački tekstovi: uputa, pravila i propisi – situacijski stilovi: prislan, opušten, savjetodavni, službeni, svečani, okamenjeni (poslovice, fraze) – oblici tekstova: neprekinuti, isprekidani, mješoviti tekstovi. 		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C).</p> <p>Poučavanje i učenje komunikacijskih kompetencija i strategija treba biti utemeljeno na rezultatima početnih procjena. Učenik treba biti kontinuirano i često izložen vježbama i strategijama čitanja u neposrednome odgojno-obrazovnom radu prema posebnostima svoje struke i zanimanja u svrhu stjecanja čitalačke pismenosti.</p>		

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ A.2.3. Učenik oblikuje tekstove u skladu sa standardnojezičnom normom prema smjernicama.	<ul style="list-style-type: none"> – oblikuje tablični životopis (Europass) prema modelu – piše sažetak prema smjernicama – samostalno piše upućivačke tekstove: uputa, pravila – oblikuje interpretacijski školski esej prema smjernicama – oblikuje vezani tekst, sadržajno i logički povezan, primjenjujući smjernicama zadana strukturna i stilka obilježja (obilježja administrativno-poslovnoga stila) 	– piše vezane tekstove prema smjernicama poštujući strukturna i stilka obilježja administrativno-poslovnoga stila

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

– obvezne tekstne vrste: tablični životopis (Europass), sažetak; upućivački tekstovi – uputa, pravila; interpretacijski školski esej.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnog ishoda i sadržaja:

U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C).

Poučavanje i učenje komunikacijskih kompetencija i strategija treba biti utemeljeno na rezultatima početnih procjena, posebice početnih procjena pravopisnih sadržaja. Učenik treba biti kontinuirano i često izložen vježbama pisanja i dopisivanja u neposrednome odgojno-obrazovnom radu prema posebnostima svoje struke i zanimanja.

Preporuke za vrednovanje odgojno-obrazovnog ishoda i sadržaja:

Učenik piše jedan vezani tekst na slobodnu ili zadanu temu u svakome polugodištu i prema svojim mogućnostima primjenjuje obilježja određenoga funkcionalnog stila s obzirom na ovladanost tekstnim vrstama u tom razredu te najmanje tri teksta prema odabiru nastavnika s obzirom na potrebe struke ili zanimanja. Nastavnik prije pisane provjere učenike upoznaje s očekivanjima, sadržajem provjere i tipom zadataka (otvoreni, zatvoreni i kombinirani tip zadatka).

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ A.2.4. Učenik analizira rečenice u tekstu i primjenjuje sintaktička pravila u oblikovanju teksta u govoru i u pismu.	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava rečenicu kao sintaktičku i komunikacijsku jedinicu – objašnjava riječ kao sintaktičku jedinicu – prepoznaje sintagmu u rečenici – prepoznaje sintaktičku službu riječi u rečenici – analizira nezavisnosložene, zavisnosložene i višestruko složene rečenice – objašnjava obvezatni red riječi i položaj naglasnica ili klitika u obvezatnom redu riječi – primjenjuje rečenične znakove u skladu s pravopisnim pravilima – primjenjuje jezična pravila na sintaktičkoj razini u oblikovanju teksta – objašnjava ulogu veznih sredstava na primjerima: konektori, modifikatori – primjenjuje sintaktička pravila, rečenične znakove, modifikatore i konektore u pisanju teksta 	– primjenjuje sintaktička pravila u oblikovanju teksta u govoru te pravopisna pravila u pismu prema smjernicama

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

– obvezni sadržaji: sintagma kao spoj riječi; rečenica kao komunikacijska i sintaktička jedinica; obavijesno ustrojstvo rečenice (tema i rema).

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Sintaksa se poučava na temelju početne procjene o ovladanosti sintaktičkim pravilima u prethodnome (prvom) razredu s naglaskom na poučavanje funkcionalne pismenosti.

U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C).

Poučavanje i učenje jezičnim znanjima i znanju o jeziku (o jezičnim ili metajezičnim znanjima) u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice jezične komunikacijske kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj, poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.

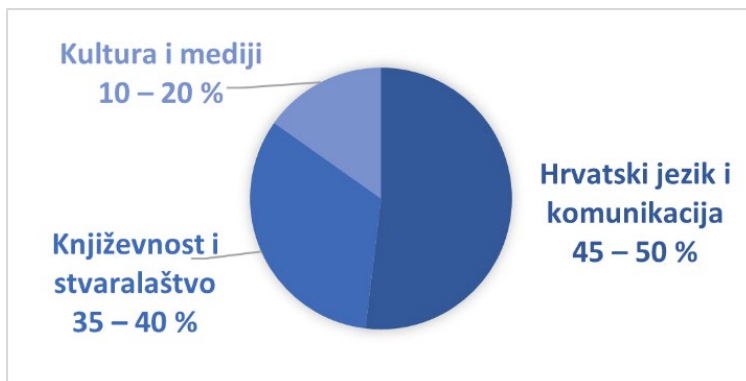
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ A.2.5. Učenik analizira značenjske odnose među riječima pomoću rječnika; razlikuje leksičke slojeve općeporabnoga standardnog jezika te navodi obilježja povijesnoga razvoja hrvatskoga jezika i pisma od 16. stoljeća do 18. stoljeća.	<ul style="list-style-type: none"> – tumači leksičko-semantičke odnose u zadanome kontekstu – imenuje leksičke slojeve općeporabnoga standardnog jezika – razlikuje leksičke slojeve općeporabnoga standardnog jezika: vremenski i područni – analizira tekstove prema vremenskoj i područnoj raslojenosti leksika – razlikuje organski i neorganski idiom – primjenjuje prikladni idiom s obzirom na kontekst komunikacije – navodi osnovna obilježja povijesnoga razvoja hrvatskoga jezika od 16. stoljeća do 18. stoljeća 	– opisuje značenjske odnose među riječima na temelju konteksta, izdvaja lekseme određenoga leksičkog sloja i navodi osnovna obilježja povijesnoga razvoja hrvatskoga jezika od 16. stoljeća do 18. stoljeća prema smjernicama

<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>– obvezni sadržaji: leksičko-semantički odnosi: sinonimija, homonimija, antonimija, hiperonimija i hiponimija u zadanome kontekstu; raslojenost leksika: vremenska i područna; pojam idioma; organski idiom: mjesni govor, dijalekt, narječje; neorganski idiom: standardni jezik, razgovorni jezik; povijest hrvatskoga jezika od 16. stoljeća do 18. stoljeća: Faust Vrančić, Bartol Kašić, Ivan Belostenec, Juraj Habelić, ozaljski književno-jezični krug.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Aktivnosti poučavanja i učenja trebaju biti oblikovane tako da se učeniku omogući razvoj, tj. ovladavanje vokabularom te uporaba rječnika s obzirom na vremensku i područnu raslojenost leksika.</p> <p>U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C).</p> <p>Poučavanje i učenje jezičnim znanjima i znanju o jeziku (o jezičnim ili metajezičnim znanjima) u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice jezične komunikacijske kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj, poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.</p>		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>SSŠ HJ B.2.1.</p> <p>Učenik opisuje svoj doživljaj i stav o književnome tekstu i stvaralački se izražava potaknut književnim tekstom.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – izražava svoj doživljaj književnoga teksta – objašnjava svoje mišljenje i stav o književnome tekstu na temelju doživljaja teksta i vlastitoga čitateljskog iskustva – izdvaja pojedinosti iz teksta koje su ga se dojmile i potaknule na razmišljanje – potkrepljuje primjerima svoje mišljenje i stavove o književnome tekstu – oblikuje radove služeći se različitim strategijama, tehnikama i oblicima izražavanja prema vlastitome iskustvu i potrebi za stvaranjem 	
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Učenika se potiče na čitanje književnih tekstova na nastavnome satu i na samostalno čitanje (obveznih i izbornih; cjelovitih i na ulomcima). Pritom ga se usmjerava na izražavanje vlastitoga doživljaja teksta i stavova te na stvaralačko izražavanje. Učenik čita najmanje jedan književni tekst prema vlastitome izboru i predstavlja svoj stvaralački izričaj potaknut tekstom.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Doživljaj učenika i njegovi stavovi o književnome tekstu mogu se pratiti na svakome nastavnom satu interpretacije književnoga teksta i formativno vrednovati.</p> <p>Doživljaj potaknut književnim djelom učenik može izraziti usmeno, pisano, vizualizacijama i kreativnim radom.</p> <p>Odgojno-obrazovni ishod može se ostvarivati individualnim i skupnim radom, u korelaciji s različitim oblicima umjetnosti. Ostvarivanje ishoda može se vrednovati formativno, ali i sumativno prema kriterijima vrednovanja ako je unaprijed planirano i najavljeno. Nastavnik potiče učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti. Učenik predstavlja svoj rad u školi i izvan škole, u stvarnome i digitalnome okružju individualno ili skupno.</p> <p>Predstavljanje književnoga teksta prema vlastitome izboru može se povezati s predmetnim područjem Hrvatski jezik i komunikacija, a može se vrednovati formativno i sumativno prema stručno-pedagoškoj procjeni nastavnika i unaprijed najavljenim očekivanjima.</p> <p>Naglasak treba biti na razvijanju čitalačke pismenosti učenika. Budući da učenike treba poticati na razumijevanje teksta na literarnoj i interpretativnoj razini te na kritičko i kreativno čitanje teksta, u oblikovanju aktivnosti za učenike i zadataka praćenja razina usvojenosti čitalačke pismenosti preporučuje se Barrettova taksonomija. Učenike treba upoznati i poučavati strategijama čitanja prema početnoj procjeni i praćenju njihovih potreba u nastavi.</p>		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>SSŠ HJ B.2.2.</p> <p>Učenik razlikuje književnoteorijsko pojmovlje i obilježja književnopovijesnih razdoblja te ih primjenjuje u analizi i interpretaciji poznatoga književnog teksta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – uspoređuje književne rodove, vrste i poetiku književnopovijesnih razdoblja analizirajući i interpretirajući poznate književne tekstove – objašnjava, uspoređuje i potkrepljuje primjerima obilježja (obveznih) književnih vrsta i književnopovijesnih razdoblja 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje književnoteorijsko pojmovlje i osnovna obilježja književnopovijesnoga razdoblja na poznatome književnom tekstu prema smjernicama
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Obvezni književni tekstovi: Marin Držić, <i>Novela od Stanca</i> (cjelovito), Ivan Gundulić, <i>Dubravka</i> (ulomci)</p> <p>Obvezne književne vrste: renesansna komedija, pastoral, barokna drama, religiozna poema, klasicistička tragedija.</p> <p>Obvezni književnoteorijski pojmovi: končeto, antiteza, oksimoron, paradoks; simetrični osmerac, dvostruko rimovani dvanaesterac, epski deseterac; <i>commedia dell'arte</i>; <i>deus ex machina</i>; poetika književnopovijesnoga razdoblja: renesansa, barok, klasicizam, prosvjetiteljstvo.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Učenik čita sedam književnih tekstova: samostalno čita dva obvezna književna teksta, četiri teksta prema odabiru nastavnika (cjelovito ili ulomke) od kojih je najmanje jedan suvremeni književni tekst i jedan tekst prema vlastitome izboru (B.2.1.). Nastavnik samostalno odabire ulomke tekstova za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda prema svojoj stručno-pedagoškoj procjeni i na temelju početne procjene kompetencija, interesa i potreba učenika. Prijedlog tekstova nalazi se u poglavlju F. Učenje i poučavanje.</p>		

C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ C.2.1. Učenik analizira medijske tekstove i opisuje medijski krajolik.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje medijske tekstove u javnim, komercijalnim i neprofitnim medijima s obzirom na svrhu i namjenu – uspoređuje kako su informacije, ideje, stavovi i mišljenja prikazani u medijskome tekstu – opisuje različite medijske krajolike koji se temelje na osobnim medijskim navikama u svakodnevnoj okolini 	– opisuje medijski tekst s obzirom na svrhu i namjenu
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tiskani i elektronički; auditivni, vizualni i audiovizualni izvori – medijski krajolik kao zbir svih medija u uporabi jednoga medijskog korisnika koji se temelji na osobnim medijskim navikama i svakodnevnoj okolini – medijski tekst u javnim, komercijalnim i neprofitnim medijima s obzirom na svrhu i namjenu: obrazovanje, obavještanje, zabavljanje. <p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Prijedlog projektne aktivnosti: učenik predstavlja vlastiti medijski krajolik s obzirom na svrhu i namjenu medija kojima se koristi.</p>		
C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ C.2.2. Učenik objašnjava povezanost književnih tekstova s drugim djelima u umjetnosti i popularnoj kulturi te s kulturnom baštinom i nasljeđem.	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava intermedijalnu vezu poznatoga književnog djela s drugim djelima u umjetnosti i popularnoj kulturi – objašnjava povezanost autora i tekstova iz različitih književnopovijesnih razdoblja s kulturnom baštinom i nasljeđem – objašnjava svoje mišljenje i stavove o vlastitome jezičnom identitetu, kulturi i tradiciji te uvažava i poštuje druge jezične i kulturne zajednice i njihove vrijednosti 	– opisuje intermedijalnu vezu poznatoga književnog teksta s drugim djelima u umjetnosti i popularnoj kulturi prema smjernicama te povezanost autora i tekstova iz različitih književnopovijesnih razdoblja s kulturnom baštinom i nasljeđem
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <ul style="list-style-type: none"> – intermedijalna veza književnoga teksta s drugim djelima u umjetnosti i popularnoj kulturi; tekstovi različitih književnopovijesnih razdoblja kao dio kulturne baštine i nasljeđa. <p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Učenik posjećuje i komentira kulturno-umjetnički događaj u stvarnome i digitalnome okružju koji se može povezati s važnim manifestacijama i obljetnicama na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.</p> <p>Sadržaji odgojno-obrazovnoga ishoda C.2.2. trebaju biti povezani s nastavnim područjima Hrvatski jezik i komunikacija (A.2.5.) i Književnost i stvaralaštvo (B.2.2.). Mišljenje i stavovi o vlastitome jezičnom identitetu, kulturi i tradiciji te poštovanje drugih jezičnih i kulturnih zajednica i njihovih vrijednosti vrednuju se formativno.</p>		

Prijedlog postotne zastupljenosti predmetnih područja u 2. razredu srednje škole

U planiranju i programiranju ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda nastavnik može odstupiti od preporučene postotne zastupljenosti pojedinoga predmetnog područja do 10 %. U svim se predmetnim područjima razvija jezična komunikacijska kompetencija i potiče ovladavanje jezičnim djelatnostima slušanja, govorenja, čitanja, pisanja te njihovim međudjelovanjem; ujedno se potiče razvoj vokabulara.

Slika 6: Prijedlog postotne zastupljenosti predmetnih područja u 2. razredu srednje škole

Hrvatski jezik, 3. razred, razina 4.2., 8 CSVET-a

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ A.3.1. Učenik sluša i objašnjava tekstove različitih vrsta, oblika, funkcionalnih i situacijskih stilova te govori i sudjeluje u razgovoru s određenom svrhom.	<ul style="list-style-type: none"> – određuje temu, oblik, svrhu i namjenu rasprave: dokazivanje, uvjeravanje, pregovaranje – tumači svojim riječima i navodi obilježja administrativno-poslovnoga stila na primjerima različitih vrsta tekstova – opisuje poslovni podstil administrativno-poslovnoga stila na primjerima različitih vrsta tekstova – navodi argumente, protuargumente i izvodi zaključak – govori i sudjeluje u razgovoru primjenjujući komunikacijske poslovne vještine – razlikuje govorne i razgovorne vrste tekstova u skladu s određenom svrhom slušanja i namjenom – analizira strukturalna obilježja teksta: motivacijsko pismo, poslovno pismo, upućivački tekst u skladu s metajezikom struke i zanimanja, molba za posao, poslovni sastanak – tumači jezična i govorna obilježja slušanoga teksta – primjenjuje pravogovorna pravila hrvatskoga standardnog jezika u skladu s pripadajućim funkcionalnim stilom teksta – govori, razgovara, pregovara ili dokazuje u skladu s pripadajućim funkcionalnim stilom (administrativno-poslovni stil; poslovni podstil) i situacijskim stilom primjenjujući pravogovorna pravila hrvatskoga standardnog jezika 	– govori i razgovara u skladu s temom i vrstom teksta te opisuje osnovna obilježja i svrhu slušanoga teksta prema smjernicama
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
<ul style="list-style-type: none"> – obvezne tekstne vrste: motivacijsko pismo, poslovno pismo, upućivački tekst u skladu s metajezikom struke i zanimanja, molba za posao, poslovni sastanak – situacijski stilovi: savjetodavni, službeni, svečani, okamenjeni (poslovice, fraze). 		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C).		
Poučavanje i učenje komunikacijskih kompetencija i strategija treba biti utemeljeno na rezultatima početnih procjena. Učenik treba biti kontinuirano i često izložen vježbama govorenja, slušanja i razgovaranja u neposrednome odgojno-obrazovnom radu prema posebnostima svoje struke i zanimanja.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ A.3.2. Učenik čita i objašnjava u skladu s određenom svrhom tekstove različitih vrsta, oblika te funkcionalnih i situacijskih stilova.	<ul style="list-style-type: none"> – razlikuje tekstove različitih oblika i funkcionalnih stilova iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom – tumači strukturalna obilježja teksta – objašnjava obilježja administrativno-poslovnoga stila na primjerima različitih vrsta tekstova – opisuje poslovni podstil administrativno-poslovnoga stila na primjerima različitih vrsta tekstova – opisuje obilježja savjetodavnoga, službenoga, svečanoga i okamenjenoga stila na primjerima – objašnjava tekst prema zadanim odrednicama: sadržaj, struktura, svrha, namjena 	– opisuje osnovna obilježja i svrhu tekstova različitih vrsta, oblika i funkcionalnih stilova
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
<ul style="list-style-type: none"> – obvezne tekstne vrste: motivacijsko pismo, poslovno pismo, upućivački tekst u skladu s metajezikom struke i zanimanja, molba za posao – situacijski stilovi: savjetodavni, službeni, svečani, okamenjeni (poslovice, fraze) – oblici tekstova: neprekinuti, isprekidani, mješoviti tekstovi. 		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C).		
Poučavanje i učenje komunikacijskih kompetencija i strategija treba biti utemeljeno na rezultatima početnih procjena. Učenik treba biti kontinuirano i često izložen vježbama i strategijama čitanja u neposrednom odgojno-obrazovnom radu prema posebnostima svoje struke i zanimanja u svrhu stjecanja čitalačke pismenosti.		

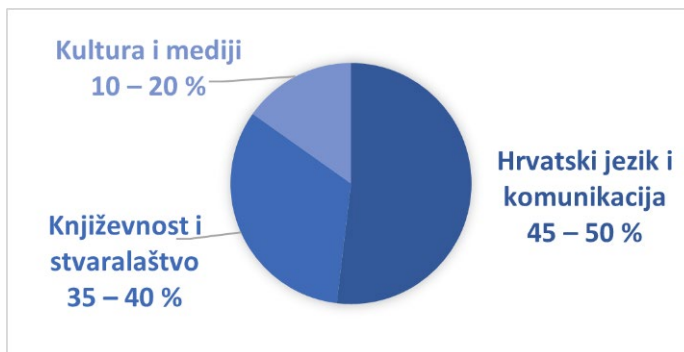
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ A.3.3. Učenik oblikuje tekstove u skladu sa standardnojezičnom normom prema smjernicama.	<ul style="list-style-type: none"> – samostalno piše motivacijsko pismo – sastavlja poslovno pismo prema modelu – samostalno oblikuje upućivačke tekstove u poslovne svrhe koristeći se metajezikom struke i zanimanja – samostalno oblikuje molbu za posao – piše interpretacijski (usporedni) školski esej prema smjernicama – oblikuje vezani tekst, sadržajno i logički povezan, primjenjujući smjernicama zadana strukturalna i stilska obilježja (obilježja administrativno-poslovnoga stila) 	– piše vezane tekstove prema smjernicama poštujući strukturalna i stilska obilježja administrativno-poslovnoga stila
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – obvezne tekstne vrste: motivacijsko pismo, poslovno pismo, upućivački tekst u skladu s metajezikom struke i zanimanja, molba za posao, interpretacijski (usporedni) školski esej.</p> <p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnog ishoda i sadržaja: U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C). Poučavanje i učenje komunikacijskih kompetencija i strategija treba biti utemeljeno na rezultatima početnih procjena, posebice početnih procjena pravopisnih sadržaja. Učenik treba biti kontinuirano i često izložen vježbama pisanja i dopisivanja u neposrednom odgojno-obrazovnome radu prema posebnostima svoje struke i zanimanja. Preporuke za vrednovanje odgojno-obrazovnog ishoda i sadržaja: Učenik piše jedan vezani tekst na slobodnu ili zadanu temu u svakome polugodištu i prema svojim mogućnostima primjenjuje obilježja određenoga funkcionalnog stila s obzirom na ovladanost tekstnim vrstama u tom razredu te najmanje tri teksta prema odabiru nastavnika s obzirom na potrebe struke ili zanimanja. Nastavnik prije pisane provjere učenike upoznae s očekivanjima, sadržajem provjere i tipom zadatka (otvoreni, zatvoreni i kombinirani tip zadatka).</p>		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ A.3.4. Učenik primjenjuje osnovna znanja o morfofonološkim obilježjima riječi te osnovna znanja o fonetici i fonologiji u oblikovanju teksta u govoru i u pismu.	<ul style="list-style-type: none"> – prepoznaje morfeme po položaju i funkciji na prototipnim primjerima – uočava alomorf na prototipnim primjerima – razlikuje i objašnjava glasovne promjene na granici morfema – prepoznaje fonem u riječima – opisuje podjelu glasova – prepoznaje osnovna obilježja naglasnoga sustava hrvatskoga standardnog jezika na prototipnim i čestim primjerima – razlikuje fonološki uvjetovane glasovne promjene na čestim i prototipnim primjerima – primjenjuje jezična pravila u pisanju glasova č/ć, glasova dž/đ, glasova ije/je/e u oblikovanju teksta – primjenjuje pravopisna pravila o glasovima u dodiru u oblikovanju teksta – primjenjuje jezična pravila na morfofonološkoj razini u pisanju teksta 	– primjenjuje znanja o morfofonološkim, fonetskim i fonološkim obilježjima riječi u oblikovanju teksta u govoru te pravopisna pravila u pismu prema smjernicama
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – obvezni sadržaji: morfemska analiza na prototipnim primjerima; glasovne promjene na granici morfema: sibilizacija, palatalizacija, jotacija, alternacija ije/je/e (riječi s dvoglasnikom), vokalizacija, nepostojani e, navezak; podjela glasova: zvučni i bezzvučni; nepčanici ili palatali; fonološki uvjetovane glasovne promjene (glasovi u dodiru u govoru i pismu): jednačenje prema zvučnosti, jednačenje prema mjestu tvorbe, ispadanje glasova; naglasni sustav hrvatskoga standardnog jezika: naglasna pravila; glasovi č/ć, glasovi dž/đ, glasovi ije/je/e.</p> <p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Uz ponavljanje pravopisnih pravila o pisanju glasova ije/je/e, preporučuje se ponoviti rastavljanje na slogove riječi s glasovima ije/je/e. U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C). Poučavanje i učenje jezičnim znanjima i znanju o jeziku (o jezičnim ili metajezičnim znanjima) u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice jezične komunikacijske kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj, poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.</p>		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ A.3.5. Učenik opisuje lekseme ograničene uporabe u leksiku hrvatskoga standardnog jezika i pravilno ih primjenjuje te opisuje obilježja povijesnoga razvoja hrvatskoga jezika i pisma u 19. stoljeću.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje leksičko posuđivanje – opisuje vrste leksičkoga posuđivanja – prepoznaje vrste posuđenica i njihov položaj u hrvatskome standardnom jeziku prema leksičkoj normi – navodi osnovna obilježja povijesnoga razvoja hrvatskoga jezika u 19. stoljeću 	– izdvaja lekseme ograničene uporabe i primjenjuje ih u zadanome kontekstu u skladu s leksičkom normom te opisuje osnovna obilježja povijesnoga razvoja hrvatskoga jezika u 19. stoljeću prema smjernicama

<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – obvezni sadržaji: leksičko posuđivanje; hrvatski jezik u 19. stoljeću: Bogoslav Šulek, filološke škole, Gajeva standardizacija hrvatskoga jezika.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Aktivnosti poučavanja i učenja trebaju biti oblikovane tako da se učeniku omogući razvoj, tj. ovladavanje vokabularom te uporaba različitih rječnika, posebice onih koji su povezani sa strukom (zanimanjem). U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C). Poučavanje i učenje jezičnim znanjima i znanju o jeziku (o jezičnim ili metajezičnim znanjima) u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice jezične komunikacijske kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj, poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.</p>		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>SSŠ HJ B.3.1. Učenik objašnjava svoj doživljaj i stav o književnome tekstu i stvaralački se izražava potaknut književnim tekstom.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava svoj doživljaj književnoga teksta – objašnjava svoje mišljenje i stavove o književnome tekstu na temelju doživljaja teksta i vlastitoga čitateljskog iskustva – izdvaja pojedinosti iz teksta koje su ga se dojmile i potaknule na razmišljanje – potkrepljuje primjerima svoje mišljenje i stavove o književnome tekstu – oblikuje radove služeći se različitim strategijama, tehnikama i oblicima izražavanja prema vlastitome iskustvu i potrebi za stvaranjem 	
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenika se potiče na čitanje književnih tekstova na nastavnome satu i na samostalno čitanje (obveznih i izbornih; cjelovitih i na ulomcima). Pritom ga se usmjerava na izražavanje vlastitoga doživljaja teksta i stavova te na stvaralačko izražavanje. Učenik čita najmanje jedan književni tekst prema vlastitome izboru i predstavlja svoj stvaralački izričaj potaknut tekstom.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Doživljaj učenika i njegovi stavovi o književnome tekstu mogu se pratiti na svakom nastavnom satu interpretacije književnoga teksta i formativno vrednovati. Doživljaj potaknut književnim djelom učenik može izraziti usmeno, pisano, vizualizacijama i kreativnim radom. Odgojno-obrazovni ishod može se ostvarivati individualnim i skupnim radom, u korelaciji s različitim oblicima umjetnosti. Ostvarivanje ishoda može se vrednovati formativno, ali i sumativno prema kriterijima vrednovanja ako je unaprijed planirano i najavljeno. Nastavnik potiče učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti. Učenik predstavlja svoj rad u školi i izvan škole, u stvarnome i digitalnome okružju individualno ili skupno. Predstavljanje književnoga teksta prema vlastitome izboru može se povezati s predmetnim područjem Hrvatski jezik i komunikacija, a može se vrednovati formativno i sumativno prema stručno-pedagoškoj procjeni nastavnika i unaprijed najavljenim očekivanjima. Naglasak treba biti na razvijanju čitalačke pismenosti učenika. Budući da učenike treba poticati na razumijevanje teksta na literarnoj i interpretativnoj razini te na kritičko i kreativno čitanje teksta, u oblikovanju aktivnosti za učenike i zadataka praćenja razina usvojenosti čitalačke pismenosti preporučuje se Barrettova taksonomija. Učenike treba upoznati i poučavati strategijama čitanja prema početnoj procjeni i praćenju njihovih potreba u nastavi.</p>		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>SSŠ HJ B.3.2. Učenik uspoređuje književnoteorijsko pojmovlje i obilježja književnopovijesnih razdoblja te ih primjenjuje u analizi i interpretaciji poznatoga književnog teksta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – uspoređuje književne rodove, vrste i poetiku književnopovijesnih razdoblja analizirajući i interpretirajući poznate književne tekstove – tumači, uspoređuje i potkrepljuje primjerima obilježja (obveznih) književnih vrsta i književnopovijesnih razdoblja 	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava književnoteorijsko pojmovlje i osnovna obilježja književnopovijesnoga razdoblja na poznatome književnom tekstu prema smjernicama
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Obvezni književni tekstovi: Johann Wolfgang Goethe, <i>Patnje mladog Werthera</i> (cjelovito), August Šenoa, <i>Prijan Lovro</i> (cjelovito), Vjenceslav Novak, <i>Posljednji Stipančići</i> (cjelovito). Obvezne književne vrste: realistički roman, pripovijetka, epistolarni roman, budnice i davorije. Obvezni književnoteorijski pojmovi: ironija, inverzija, asindeton, polisindeton; uokvirena kompozicija, uokvirena pripovijest; realistički roman; poetika književnopovijesnoga razdoblja: romantizam, hrvatski romantizam, realizam, hrvatski predrealizam i realizam.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik čita sedam književnih tekstova: samostalno čita tri obvezna književna teksta, tri teksta prema odabiru nastavnika (cjelovito ili ulomke) od kojih je najmanje jedan suvremeni književni tekst i jedan tekst prema vlastitome izboru (B.3.1.). Nastavnik samostalno odabire ulomke tekstova za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda prema svojoj stručno-pedagoškoj procjeni i na temelju početne procjene kompetencija, interesa i potreba učenika. Prijedlog tekstova nalazi se u poglavlju F. Učenje i poučavanje.</p>		

C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ C.3.1. Učenik objašnjava svrhu i namjenu medijskoga teksta s obzirom na ciljnu publiku.	<ul style="list-style-type: none"> – prepoznaje i objašnjava prikrivenu svrhu medijske poruke – objašnjava trivijalne medijske poruke, predrasude, stereotipe i manipulaciju u medijskim porukama – opisuje i razlikuje medijski tekst u komunikaciji radi uspostavljanja i održavanja pozitivnih međuljudskih odnosa: različite vrste mikroobjava 	– analizira medijsku poruku i obrazlaže njezin utjecaj na ciljnu publiku
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
<ul style="list-style-type: none"> – tiskani i elektronički; auditivni, vizualni i audiovizualni izvori – trivijalne medijske poruke, predrasude, stereotipi, manipulacije i prikrivena svrha medijskih poruka – mikroobjava kao medijski tekst u komunikaciji radi uspostavljanja i održavanja pozitivnih međuljudskih odnosa: redovito ažuriranje statusa, komentari, emotikoni i sl. 		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
Prijedlog projektne aktivnosti: učenik na temelju istraživačkoga pitanja kritički odabire medijske tekstove, analizira ih i predstavlja rezultate istraživanja. Istraživačko pitanje povezano je sa strukom i budućim zanimanjem učenika.		
C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ C.3.2. Učenik tumači povezanost književnih tekstova s drugim djelima u umjetnosti i popularnoj kulturi te s kulturnom baštinom i nasljeđem.	<ul style="list-style-type: none"> – tumači intermedijalnu vezu poznatoga književnog djela s drugim djelima u umjetnosti i popularnoj kulturi – objašnjava povezanost autora i tekstova iz različitih književno-povijesnih razdoblja s kulturnom baštinom i nasljeđem – tumači svoje mišljenje i stavove o vlastitome jezičnom identitetu, kulturi i tradiciji te poštuje druge jezične i kulturne zajednice i njihove vrijednosti 	– objašnjava intermedijalnu vezu poznatoga književnog teksta s drugim djelima u umjetnosti i popularnoj kulturi prema smjernicama te povezanost autora i tekstova iz različitih književnopovijesnih razdoblja s kulturnom baštinom i nasljeđem
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
– intermedijalna veza književnoga teksta s drugim djelima u umjetnosti i popularnoj kulturi; tekstovi različitih književnopovijesnih razdoblja kao dio kulturne baštine i nasljeđa.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		
Učenik posjećuje i komentira kulturno-umjetnički događaj u stvarnome i digitalnome okružju koji se može povezati s važnim manifestacijama i obljetnicama na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.		
Sadržaji odgojno-obrazovnog ishoda C.3.2. trebaju biti povezani s nastavnim područjima Hrvatski jezik i komunikacija (A.3.5.) i Književnost i stvaralaštvo (B.3.2.). Mišljenje i stavovi o vlastitome jezičnom identitetu, kulturi i tradiciji te poštovanje drugih jezičnih i kulturnih zajednica i njihovih vrijednosti vrednuju se formativno.		

Prijedlog postotne zastupljenosti predmetnih područja u 3. razredu srednje škole

U planiranju i programiranju ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda nastavnik može odstupiti od preporučene postotne zastupljenosti pojedina predmetnog područja do 10 %. U svim se predmetnim područjima razvija jezična komunikacijska kompetencija i potiče ovladavanje jezičnim djelatnostima slušanja, govorenja, čitanja, pisanja te njihovim međudjelovanjem; ujedno se potiče razvoj vokabulara.

Slika 7: Prijedlog postotne zastupljenosti predmetnih područja u 3. razredu srednje škole

Hrvatski jezik, 4. razred, razina 4.2., 8 CSVET-a

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>SSŠ HJ A.4.1.</p> <p>Učenik sluša i tumači tekstove različitih vrsta, oblika, funkcionalnih i situacijskih stilova te raspravlja s određenom svrhom.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – određuje temu, oblik, svrhu i namjenu rasprave: dokazivanje i pregovaranje – objašnjava svojim riječima obilježja administrativno-poslovnoga, znanstvenoga i razgovornoga stila na primjerima različitih vrsta tekstova – objašnjava poslovni podstil administrativno-poslovnoga stila i znanstveno-popularni podstil znanstvenoga stila na primjerima različitih vrsta tekstova – govori u skladu s ulogom poštujući strukturu raspravljačkoga diskursa – donosi zajedničke zaključke o mogućem rješenju problemske situacije ili o zajedničkoj odluci – samostalno primjenjuje pravogovorna pravila hrvatskoga standardnog jezika uvažavajući verbalna i neverbalna obilježja (vrednote) govornoga jezika u skladu s funkcionalnim i situacijskim stilom teksta (administrativno-poslovni, znanstveni i razgovorni stil) – razlikuje govorne i razgovorne vrste tekstova iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom slušanja i namjenom: obavještavanje, dokazivanje – analizira strukturna obilježja teksta: stručni članak, prikaz, intervju za posao i službeni razgovor, anketni obrazac, rasprava – tumači jezična i govorna obilježja slušanoga teksta – primjenjuje pravogovorna pravila hrvatskoga standardnog jezika u skladu s pripadajućim funkcionalnim stilom (administrativno-poslovni, znanstveni i razgovorni) i situacijskim stilom teksta 	<p>– govori, razgovara i raspravlja u skladu sa smjernicama te objašnjava osnovna obilježja i svrhu slušanoga teksta</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <ul style="list-style-type: none"> – obvezne tekstne vrste: stručni članak, prikaz, anketni obrazac, rasprava, intervju za posao, službeni razgovor – situacijski stilovi: prislan, opušten, savjetodavni, službeni, svečani, okamenjeni (poslovice, fraze). 		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C).</p> <p>Poučavanje i učenje komunikacijskih kompetencija i strategija treba biti utemeljeno na rezultatima početnih procjena. Učenik treba biti kontinuirano i često izložen vježbama govorenja, slušanja i razgovaranja u neposrednome odgojno-obrazovnom radu prema posebnostima svoje struke i zanimanja.</p>		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>SSŠ HJ A.4.2.</p> <p>Učenik čita i tumači u skladu s određenom svrhom tekstove različitih vrsta, oblika te funkcionalnih i situacijskih stilova.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – razlikuje tekstove različitih oblika i funkcionalnih stilova iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom čitanja (javna, osobna) i namjenom (obavještavanje, dokazivanje, pregovaranje) – tumači obilježja administrativno-poslovnoga, znanstvenoga i razgovornoga stila na primjerima različitih vrsta tekstova – objašnjava poslovni podstil administrativno-poslovnoga stila i znanstveno-popularni podstil znanstvenoga stila na primjerima različitih vrsta tekstova – tumači obilježja prisnoga, opuštenoga, savjetodavnoga, službenoga, svečanoga, i okamenjenoga stila (poslovice, fraze) – tumači strukturna obilježja teksta – procjenjuje tekst prema zadanim odrednicama: sadržaj, struktura, svrha, namjena 	<p>– objašnjava osnovna obilježja i svrhu tekstova različitih vrsta, oblika i funkcionalnih stilova</p>
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <ul style="list-style-type: none"> – obvezne tekstne vrste: stručni članak, prikaz, anketni obrazac, rasprava, intervju za posao, službeni razgovor – situacijski stilovi: prislan, opušten, savjetodavni, službeni, svečani, okamenjeni (poslovice, fraze) – oblici tekstova: neprekinuti, isprekidani, mješoviti tekstovi. 		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C).</p> <p>Poučavanje i učenje komunikacijskih kompetencija i strategija treba biti utemeljeno na rezultatima početnih procjena. Učenik treba biti kontinuirano i često izložen vježbama i strategijama čitanja u neposrednome odgojno-obrazovnom radu prema posebnostima svoje struke i zanimanja u svrhu stjecanja čitalačke pismenosti.</p>		

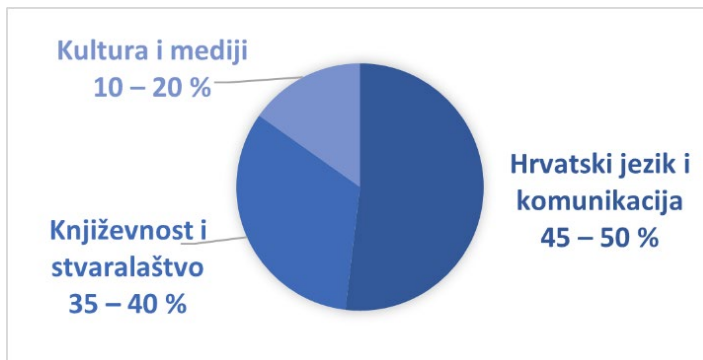
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ A.4.3. Učenik samostalno oblikuje tekstove u skladu sa standardnojezičnom normom.	<ul style="list-style-type: none"> – oblikuje prikaz prema modelu – sastavlja bilješke za intervju za posao i poslovni sastanak prema smjernicama – oblikuje anketni obrazac prema modelu – piše bilješke za sudjelovanje u raspravi – oblikuje natuknice za sudjelovanje u raspravi – oblikuje vezani tekst, sadržajno i logički povezan, primjenjujući smjernicama zadana strukturna i stilsko obilježja (obilježja administrativno-poslovnoga stila i poslovnoga podstila) 	– piše vezane tekstove prema smjernicama poštujući strukturna i stilsko obilježja administrativno-poslovnoga stila
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – obvezne tekstne vrste: prikaz, anketni obrazac, bilješka, natuknica.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnog ishoda i sadržaja: U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C). Poučavanje i učenje komunikacijskih kompetencija i strategija treba biti utemeljeno na rezultatima početnih procjena, posebice početnih procjena pravopisnih sadržaja. Učenik treba biti kontinuirano i često izložen vježbama pisanja i dopisivanja u neposrednome odgojno-obrazovnom radu prema posebnostima svoje struke i zanimanja. Preporuke za vrednovanje odgojno-obrazovnog ishoda i sadržaja: Učenik piše jedan vezani tekst na slobodnu ili zadanu temu u svakome polugodištu i prema svojim mogućnostima primjenjuje obilježja određenoga funkcionalnog stila s obzirom na ovladanost tekstnim vrstama u tom razredu te najmanje tri teksta prema odabiru nastavnika s obzirom na potrebe struke ili zanimanja. Nastavnik prije pisane provjere učenike upoznaje s očekivanjima, sadržajem provjere i tipom zadatka (otvoreni, zatvoreni i kombinirani tip zadatka).		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ A.4.4. Učenik primjenjuje osnovna znanja o tvorbi riječi u oblikovanju teksta u govoru i pismu.	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje tvorbu riječi: tvorbene riječi, netvorbene riječi, tvorbena porodica i preoblika, tvorbena osnova i nastavak – prepoznaje tvorbene načine (izvođenje i slaganje) na prototipnim i čestim primjerima 	– opisuje tvorbu riječi i primjenjuje znanja o tvorbi riječi u oblikovanju teksta u govoru te pravopisna pravila u pismu prema smjernicama
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – obvezni sadržaji: tvorba riječi: tvorbene riječi, netvorbene riječi, tvorbena porodica i preoblika, tvorbena osnova i nastavak, tvorbeni načini na prototipnim i čestim primjerima.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C). Poučavanje i učenje jezičnim znanjima i znanju o jeziku (o jezičnim ili metajezičnim znanjima) u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice jezične komunikacijske kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj, poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ A.4.5. Učenik opisuje lekseme ograničene uporabe u leksiku hrvatskoga standardnog jezika i pravilno ih primjenjuje te opisuje hrvatski standardni jezik u 20. stoljeću i 21. stoljeću.	<ul style="list-style-type: none"> – razlikuje vrste vlastitih imena – prepoznaje frazeme kao dio leksika – navodi osnovna obilježja hrvatskoga jezika u 20. stoljeću i 21. stoljeću 	– izdvaja lekseme ograničene uporabe i primjenjuje ih u zadanome kontekstu u skladu s leksičkom normom te navodi osnovna obilježja hrvatskoga standardnog jezika u 20. stoljeću i 21. stoljeću prema smjernicama
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – obvezni sadržaji: onomastika, frazeologija, preporučeni rječnici: frazeološki rječnik, rječnik vlastitih imena i prezimena; hrvatski jezik u 20. stoljeću i 21. stoljeću; Novosadski dogovor, Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika, hrvatski jezik u 21. stoljeću (Vijeće za normu hrvatskoga standardnog jezika, jezični priručnici i savjetnici).		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Aktivnosti poučavanja i učenja trebaju biti oblikovane tako da se učeniku omogući razvoj, tj. ovladavanje vokabularom te uporaba rječnika ograničenoga leksičkog sloja u poslovnoj ili stručnoj komunikaciji. U oblikovanju aktivnosti učenja odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji područja Hrvatski jezik i komunikacija (A) trebaju biti povezani s područjima Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C). Poučavanje i učenje jezičnim znanjima i znanju o jeziku (o jezičnim ili metajezičnim znanjima) u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice jezične komunikacijske kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj, poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.		

B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>SSŠ HJ B.4.1.</p> <p>Učenik tumači svoj doživljaj i stav o književnome tekstu i stvaralački se izražava prema vlastitome interesu potaknut književnim tekstom.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava svoj doživljaj književnoga teksta – tumači svoje mišljenje i stav o književnome tekstu na temelju doživljaja teksta i vlastitoga čitateljskog iskustva – izdvaja pojedinosti iz teksta koje su ga se dojmile i potaknule na razmišljanje – potkrepljuje primjerima svoje mišljenje i stavove o književnome tekstu – oblikuje radove služeći se različitim strategijama, tehnikama i oblicima izražavanja prema vlastitome iskustvu i potrebi za stvaranjem 	
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Učenika se potiče na čitanje književnih tekstova na nastavnome satu i na samostalno čitanje (obveznih i izbornih; cjelovitih i na ulomcima). Pritom ga se usmjerava na izražavanje vlastitoga doživljaja teksta i stavova te na stvaralačko izražavanje. Učenik čita najmanje jedan književni tekst prema vlastitome izboru i predstavlja svoj stvaralački izričaj potaknut tekstom.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Doživljaj učenika i njegovi stavovi o književnome tekstu mogu se pratiti na svakome nastavnom satu interpretacije književnoga teksta i formativno vrednovati.</p> <p>Doživljaj potaknut književnim djelom učenik može izraziti usmeno, pisano, vizualizacijama i kreativnim radom.</p> <p>Odgojno-obrazovni ishod može se ostvarivati individualnim i skupnim radom, u korelaciji s različitim oblicima umjetnosti. Ostvarivanje ishoda može se vrednovati formativno, ali i sumativno prema kriterijima vrednovanja ako je unaprijed planirano i najavljeno. Nastavnik potiče učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti. Učenik predstavlja svoj rad u školi i izvan škole, u stvarnome i digitalnome okružju individualno ili skupno.</p> <p>Predstavljanje književnoga teksta prema vlastitome izboru može se povezati s predmetnim područjem Hrvatski jezik i komunikacija, a može se vrednovati formativno i sumativno prema stručno-pedagoškoj procjeni nastavnika i unaprijed najavljenim očekivanjima.</p> <p>Naglasak treba biti na razvijanju čitalačke pismenosti učenika. Budući da učenike treba poticati na razumijevanje teksta na literarnoj i interpretativnoj razini te na kritičko i kreativno čitanje teksta, u oblikovanju aktivnosti za učenike i zadataka praćenja razina usvojenosti čitalačke pismenosti preporučuje se Barrettova taksonomija. Učenike treba upoznati i poučavati strategijama čitanja prema početnoj procjeni i praćenju njihovih potreba u nastavi.</p>		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>SSŠ HJ B.4.2.</p> <p>Učenik tumači književnoteorijsko pojmovlje i obilježja književnopovijesnih razdoblja te ih primjenjuje u analizi i interpretaciji poznatoga književnog teksta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – tumači i uspoređuje književne rodove, vrste i poetiku književnopovijesnih razdoblja analizirajući i interpretirajući poznate književne tekstove – primjenjuje, tumači i potkrepljuje primjerima obilježja (obveznih) književnih vrsta i književnopovijesnih razdoblja 	<ul style="list-style-type: none"> – objašnjava književnoteorijsko pojmovlje i osnovna obilježja književnopovijesnoga razdoblja na poznatome književnom tekstu prema smjernicama
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda</p> <p>Obvezni književni tekstovi: Franz Kafka, <i>Preobražaj</i> (cjelovito), Antun Branko Šimić, <i>Preobraženja</i> (izbor iz poezije, 5 pjesama), Miroslav Krleža, <i>Gospoda Glembajevi</i> (cjelovito).</p> <p>Obvezne književne vrste: moderna lirska pjesma, modernistička drama, egzistencijalistički roman, moderna pripovijetka.</p> <p>Obvezni književnoteorijski pojmovi: simbolizam; simbol, sinestezija, elipsa; defabularizacija, struja svijesti; antiteatar, epski teatar; poetika književnopovijesnoga razdoblja: svjetska književnost – modernizam, avangarda, kasni modernizam, postmodernizam; hrvatska književnost – hrvatska moderna, hrvatska književnost od 1914. do 1952., druga moderna, postmodernizam.</p>		
<p>Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <p>Učenik čita sedam književnih tekstova: samostalno čita tri obvezna književna teksta, tri teksta prema odabiru nastavnika (cjelovito ili ulomke) od kojih je najmanje jedan suvremeni književni tekst i jedan tekst prema vlastitome izboru (B.4.1.).</p> <p>Nastavnik samostalno odabire ulomke tekstova za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda prema svojoj stručno-pedagoškoj procjeni i na temelju početne procjene kompetencija, interesa i potreba učenika. Prijedlog tekstova nalazi se u poglavlju F. Učenje i poučavanje.</p>		
C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
<p>SSŠ HJ C.4.1.</p> <p>Učenik tumači svrhu i namjenu medijskoga teksta u različitim medijima i opisuje njegovu vrijednost.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje utjecaj medijskih tekstova u javnim, komercijalnim i neprofitnim medijima na ciljanu publiku – povezuje neovisnost i cenzuru medijskih poruka u medijskim tekstovima – analizira sadržaj komercijalnih medijskih tekstova – prepoznaje jezičnu i estetsku vrijednost medijskoga teksta 	<ul style="list-style-type: none"> – analizira medijske tekstove s obzirom na informativnu, obrazovnu, komercijalnu i zabavljaku namjenu medijskoga teksta
<p>Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tiskani i elektronički; auditivni, vizualni i audiovizualni izvori – neovisnost, cenzura, jezična i estetska vrijednost medijskoga teksta. 		

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Prijedlog projektne aktivnosti: učenik istražuje medijske tekstove u javnim, komercijalnim i (ili) neprofitnim medijima o odabranoj temi povezanoj sa strukom (zanimanjem).		
C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SSŠ HJ C.4.2. Učenik uspoređuje književne tekstove s drugim djelima u umjetnosti i popularnoj kulturi te s kulturnom baštinom i nasljeđem.	<ul style="list-style-type: none"> – tumači intermedijalnu vezu poznatoga književnog djela s drugim djelima u umjetnosti i popularnoj kulturi – objašnjava povezanost autora i tekstova iz različitih književnopovijesnih razdoblja s kulturnom baštinom i nasljeđem – uspoređuje svoje mišljenje i stavove o vlastitome jezičnom identitetu, kulturi i tradiciji te uvažava i poštuje druge jezične i kulturne zajednice i njihove vrijednosti 	– tumači intermedijalnu vezu poznatoga književnog teksta s drugim djelima u umjetnosti i popularnoj kulturi prema smjernicama te povezanost autora i tekstova iz različitih književnopovijesnih razdoblja s kulturnom baštinom i nasljeđem
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – intermedijalna veza književnoga teksta s drugim djelima u umjetnosti i popularnoj kulturi; tekstovi različitih književnopovijesnih razdoblja kao dio kulturne baštine i nasljeđa		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Učenik posjećuje i komentira kulturno-umjetnički događaj u stvarnome i digitalnome okružju koji se može povezati s važnim manifestacijama i obljetnicama na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini. Sadržaji odgojno-obrazovnog ishoda C.4.2. trebaju biti povezani s nastavnim područjima Hrvatski jezik i komunikacija (A.4.5.) i Književnost i stvaralaštvo (B.4.2.). Mišljenje i stavovi o vlastitome jezičnom identitetu, kulturi i tradiciji te poštovanje drugih jezičnih i kulturnih zajednica i njihovih vrijednosti vrednuju se formativno.		

Prijedlog postotne zastupljenosti predmetnih područja u 4. razredu srednje škole

U planiranju i programiranju ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda nastavnik može odstupati od preporučene postotne zastupljenosti pojedinoga predmetnog područja do 10 %. U svim se predmetnim područjima razvija jezična komunikacijska kompetencija i potiče ovladavanje jezičnim djelatnostima slušanja, govorenja, čitanja, pisanja te njihovim međudjelovanjem; ujedno se potiče razvoj vokabulara.

Slika 8: Prijedlog postotne zastupljenosti predmetnih područja u 4. razredu srednje škole

E. POVEZANOST S DRUGIM NASTAVNIM PREDMETIMA I MEĐUPREDMETNIM TEMAMA

Hrvatski jezik nastavni je jezik poučavanja i učenja kojim se obrazuju svi učenici u hrvatskim školama. Tijekom poučavanja i učenja učenici razvijaju generičke kompetencije i različite vidove pismenosti (komunikacijsko-funkcionalnu, čitalačku i medijsku). One su im potrebne za komunikaciju i suradnju, za izražavanje i razvijanje ideja i stavova u svim ostalim nastavnim područjima, općeobrazovnim i strukovnim predmetima i međupredmetnim temama obuhvaćenim nacionalnim kurikulumima.

Nastavni predmet Hrvatski jezik dio je jezično-komunikacijskoga područja kurikula, a ovladavanje prvim jezikom omogućuje bolje razumijevanje, učenje i primjenu postojećih znanja i umijeća u stranim jezicima. Učenjem hrvatskoga jezika i njegovim ovladavanjem ostvaruje se poveznica sa strukovnim područjima i s drugim nastavnim predmetima.

Jezikom se izražavaju osjećaji, stavovi i vrijednosti, umjetnički se oblikuju ideje, uvjerenja i svjetonazori što je poveznica s društveno-humanističkim i umjetničkim područjem. Izgrađuje se odnos među ljudima, razvija se prihvaćanje drugih i različitih, poštuje se i čuva povijesno, kulturno i književno nasljeđe, baština i tradicijske vrijednosti te hrvatski narodni i nacionalni identitet.

Suradničko učenje, sposobnost prihvaćanja odgovornosti i rješavanja problema, sposobnost javnoga nastupa te kritička procjena društvenih i vlastitih vrijednosti poveznica su s međupredmetnom temom Osobni i socijalni razvoj. Odabir i uporaba strategija učenja, razlikovanje činjenica od mišljenja, propitivanje i traženje podataka iz različitih izvora te razvoj pozitivnoga stava i odgovornosti u rješavanju problema i donošenju odluka poveznica su s međupredmetnom temom Učiti kako učiti.

U predmetu Hrvatski jezik razvija se odgovorno ponašanje, prihvaćanje društvenoga i vlastitoga identiteta, snošljivost, poštovanje različitih mišljenja i ravnopravnost što je poveznica s međupredmetnom temom Građanski odgoj i obrazovanje.

Odgovorno-obrazovni ishodi u predmetu Hrvatski jezik kojima se predviđa samostalno predlaganje tema i oblika rada, samopouzdana iznošenje vlastitih ideja i stavova te prihvaćanje razumnoga rizika poveznica su s međupredmetnom temom Poduzetništvo.

Poučavanje i učenje o primjerenosti i odgovornoj uporabi informacija, njihovu pronalaženju, razumijevanju i kritičkome vrednovanju u digitalnome okružju poveznica su s odgojno-obrazovnim očekivanjima iskazanima u međupredmetnoj temi Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije.

Čitanjem, analizom i interpretacijom književnih djela učenici se identificiraju s književnim temama, situacijama i likovima pri čemu se osjećajno angažiraju, kritički promišljaju, kreativno se izražavaju te razvijaju odgovorno i tolerantno ponašanje što je poveznica s odgojno-obrazovnim očekivanjima iskazanima u međupredmetnoj temi Zdravlje.

Usmjeravanje učenika na kritičko prosuđivanje stanja u društvu i okolišu, poticanje na poštovanje vlastitoga i tuđega identiteta, preispitivanje vlastitih stavova o pravednoj raspodjeli i potrošnji dobara radi održivoga razvoja okoliša, društva i gospodarstva poveznica je s međupredmetnom temom Održivi razvoj.

F. UČENJE I POUČAVANJE PREDMETA

Iskustva učenja

Poučavanje i učenje hrvatskoga jezika usmjereno je na učenika, razvoj njegove cjelovite osobnosti, interesa, potreba te cjelovitoga jezičnog razvoja i napretka, samoprihvatanje i prihvaćanje od drugih. Ciljevima predmeta istaknuta je važnost razvijanja sposobnosti i vještina uporabe jezika u različitim komunikacijskim situacijama, razumijevanje, zanimanje, poštovanje i skrb za vlastiti jezik, kulturu i književnost te za kulture, književnosti i jezike drugih naroda u Hrvatskoj i svijetu u različitim povijesnim, međukulturnim i društvenim kontekstima.

Različitost sadržaja predmeta Hrvatski jezik obuhvaćenih trima predmetnim područjima, Hrvatski jezik i komunikacija, Književnost i stvaralaštvo i Kultura i mediji, nastavu hrvatskoga jezika usmjerava na razvoj jezične komunikacijske i kulturne kompetencije te čitateljske, višestruke i medijske pismenosti. Istraživanjem i otkrivanjem iskustava čitanja i razumijevanja tekstova u različitim medijima različitih sadržaja, struktura i stilova omogućuje se usvajanje i razvijanje jezičnih, sociolingvističkih i pragmatičnih vještina i umijeća (prijamnih i proizvodnih jezičnih djelatnosti i međudjelovanja) te sposobnost razumijevanja, tumačenja i promišljanja o tekstu u osobne i profesionalne svrhe. Poticanjem na stvaralaštvo, interakciju, samoizražavanje te samovrednovanje vlastitoga stvaralaštva i vrednovanje stvaralaštva drugih razvija se kreativno i kritičko mišljenje. Poučavanju i učenju hrvatskoga jezika pristupa se prema načelima humanističko-holističkoga i komunikacijsko-funkcionalnoga pristupa te metodama i strategijama poučavanja i učenja utemeljenim na konstruktivističkim i kognitivističkim teorijama učenja. Priprema, organizacija, vođenje i vrednovanje u nastavi predmeta Hrvatski jezik utemeljeno je na načelima primjerenosti, obavjesnosti, sustavnosti, životnosti, zanimljivosti te na načelima znanstvenosti i načelu teksta radi funkcionalne primjene znanja i vještina te oblikovanja sustava vrijednosti tijekom školovanja u svakodnevnome osobnom i profesionalnom životu.

Kurikularno planiranje i programiranje ključno je za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda i sadržaja poučavanja i učenja, a kurikularno organiziranje i vođenje nastavnoga procesa treba omogućiti usvajanje i ovladavanje znanjima, vještinama i stavovima utemeljenim na istraživanju i otkrivanju, učenikovome samostalnom zaključivanju i primjeni. Takvo planiranje i programiranje obuhvaća sljedeće etape: 1. utvrđivanje učenikovih potreba početnim procjenama kompetencija (prijamnih, proizvodnih jezičnih djelatnosti i međudjelovanja i jezikoslovnih znanja), 2. planiranje i programiranje nastavnoga procesa utemeljenoga na rezultatima početne procjene i odgojno-obrazovnih ishoda i sadržaja predmetnoga kurikula razreda, 3. odabir različitih oblika rada, pristupa, metoda i strategija poučavanja i učenja. Dinamika nastavnoga procesa u kojem se događa učenje, s obzirom na različitosti učenikovih potreba i stilova učenja, osigurava se različitim aktivnostima učenja, vrednovanjem učeničkih postignuća tijekom i nakon poučavanja i učenja, jasnom povratnom informacijom učeniku o učenju i refleksijom o procesu poučavanja i učenja te rezultatima vrednovanja (usvojenost ishoda). Na temelju početnim procjenama utvrđenih nedostatnih kompetencija učenika u pojedinim razrednim odjelima u planiranju i programiranju na godišnjoj razini i razini nastavnoga sata, aktivnostima učenja, metodama i strategijama poučavanja i učenja treba se omogućiti usvajanje i ovladavanje osnovnim vještinama i znanjima radi nastavka školovanja ili potreba odabrane struke (zanimanja). Planiranje i programiranje na razini nastavnoga sata podrazumijeva predviđanje provedbe različitih aktivnosti učenja osmišljenih prema načelu unutarpredmetne i međupredmetne korelacije i integracije ishoda i sadržaja svih predmetnih područja, nastavnih predmeta i međupredmetnih područja. U osmišljavanju, organiziranju i vođenju nastave za učenike s posebnim potrebama (učenici s teškoćama, daroviti i inojezični učenici) valja voditi brigu o sustavima podrške utvrđenih početnom procjenom radi dobrobiti i individualnoga napretka učenika.

Odgovorno-obrazovni ishodi i sadržaji ostvaruju se iskustvenim, problemsko-stvaralačkim, refleksivnim, istraživačkim i projektnim poučavanjem i učenjem, osobito individualnim, individualiziranim pristupom i suradničkim oblicima rada te funkcionalnom uporabom informacijske i komunikacijske tehnologije. Izravno poučavanje i učenje strategija učenja ključno je za razumijevanje vrijednosti učenja, učinkovito i uspješno ovladavanje odgojno-obrazovnim ishodima i sadržajima predmeta i samoregulacije vlastitoga učenja. U nastavnome procesu učenici trebaju biti izloženi aktivnostima učenja koje omogućuju osvješćivanje i uporabu komunikacijskih strategija i strategija učiti kako učiti. Odabir strategija učenja ovisi o učenikovoj motivaciji za učenje, osobinama ličnosti, biološkoj i mentalnoj zrelosti, okružju za učenje i stilu učenja. Učenik postupno ovladava jezičnim djelatnostima i međudjelovanjem s obzirom na strukturnu složenost tekstnih vrsta i usloznjavanje sadržaja i komunikacijskih vještina koje su predviđene u svakoj godini učenja. Nastavnik na temelju analize potreba učenika planira i programira poučavanje strategija te poučavanje odgojno-obrazovnih ishoda i sadržaja. Ako se početnom procjenom utvrdi da veći broj učenika nije ovladao komunikacijskim strategijama koje su ključne za ovladavanje jezičnom komunikacijskom kompetencijom i kulturnom kompetencijom, čitalačkom, medijskom i višestrukome pismenošću, valja ih planirati u svakoj godini učenja. Važno je naglasiti da strategije poučavanja i učenja, posebice komunikacijske strategije, trebaju biti redovito poučavane tijekom nastave da bi ih učenik mogao rabiti samostalno. Strategije učenja i komunikacijske strategije ne vrednuju se sumativno jer pojedine strategije ne odgovaraju svakome pojedincu. Slijedi prikaz nekih od strategija učenja i komunikacijskih strategija važnih za ovladavanje odgojno-obrazovnim ishodima i sadržajima predmeta Hrvatski jezik.

Strategije učenja u trima predmetnim područjima Kurikula za predmet Hrvatski jezik

Prijedlog strategija učiti kako učiti

Učenik:

- odabire i primjenjuje komunikacijske strategije i strategije učenja sukladno vlastitim potrebama i aktivnostima učenja
- pretražuje i prikuplja podatke, informacije i ideje iz različitih izvora u skladu s temom, svrhom i namjenom radi ostvarivanja zadanoga ili samostalno odabranoga zadatka ili aktivnosti učenja
- upotrebljava vlastite bilješke i (ili) natuknice u jezičnome primanju, proizvodnji i međudjelovanju
- analizira, sintetizira i organizira prikupljene podatke radi razumijevanja i primjene u ostvarivanju zadane ili samostalno odabrane aktivnosti učenja ili zadatka
- služi se rječnikom radi razumijevanja novih riječi i pojmova u tekstu kao cjelini
- služi se jezičnim priručnicima s obzirom na stečeno znanje i zadanu ili samostalno odabranu aktivnost učenja ili zadatak
- služi se grafičkim prikazima (i ilustrira) radi razvrstavanja, klasificiranja i kategoriziranja pojmova i ideja
- uočava vlastita odstupanja od standardnojezične norme u razgovaranju, govorenju, čitanju i pisanju te ih samostalno ispravlja (učenik može uočiti odstupanja od standardnojezične norme ako je prije toga bio njima poučavan)
- planira vlastito učenje i uočava važnost pojedinih etapa učenja radi ostvarivanja cilja učenja
- nadgleda proces ostvarivanja zadanoga ili samostalno odabranoga zadatka i aktivnosti učenja
- odabire učinkovite strategije za ostvarivanje zadatka i fleksibilno odbacuje neučinkovite strategije
- preuzima odgovornost za svoj rad
- vrednuje i samovrednuje ostvarivanje zadanoga ili samostalno odabranoga zadatka i aktivnosti učenja prema dogovorenim obrascima ili u vođenome razgovoru.

*Nastavnik može učenike poučiti i onim strategijama učenja koje nisu ovdje navedene ako uvidi njihovu svrhovitost i primjenu.

Komunikacijske strategije

Jezično primanje

Učenik:

Slušanje i čitanje

- postavlja pitanja radi provjere razumijevanja prije, tijekom i poslije slušanja i čitanja
- prepoznaje i izdvaja glavne ideje u tekstu tijekom slušanja ili čitanja
- oblikuje natuknice i bilješke tijekom slušanja ili čitanja (prema modelu, smjernicama ili samostalno)
- izdvaja nove riječi i pojmove iz slušanoga ili čitanoga teksta i provjerava njihovo značenje služeći se rječnicima
- uočava i izdvaja bitno (nebitno) u rečenici, dijelovima teksta i cjelovitome tekstu
- sažima, sintetizira, vrednuje i primjenjuje nove informacije iz teksta na temelju slušanja ili čitanja
- postavlja pitanja radi provjere razumijevanja tijekom i poslije slušanja i čitanja
- svojim riječima oblikuje tekst nakon slušanja ili čitanja radi boljega razumijevanja teksta

Čitanje

- stvara pretpostavke o tekstu i letimičnim pregledom teksta utvrđuje ključne podatke ili dijelove teksta
- dosjeća se stečenoga znanja na temelju naslova, podnaslova, grafičkih ili dizajnerskih obilježja teksta i predviđa o čemu je u tekstu riječ
- ponovno čita tekst u cjelini ili dijelove teksta ako nije razumio (ili radi preoblike teksta ili vođenja bilješki)
- čita tekst naglas radi razumijevanja dijelova teksta ili teksta u cjelini
- čita tekst po dijelovima i parafrazira dijelove teksta zbog razumijevanja teksta u cjelini
- podcrtava dijelove u tekstu ili izdvaja ključne podatke i glavne ideje na rubnici
- ponovno čita rečenice ili dijelove teksta koje nije razumio da bi ih bolje razumio
- izdvaja, bilježi na rubnici ili preoblikuje bitno iz teksta svojim riječima.

Jezična proizvodnja

Učenik:

Razgovaranje, raspravljanje, govorenje

- pažljivo sluša sugovornika ili sugovornike te jasno izražava svoje misli, želje, potrebe i osjećaje u razgovoru, raspravi ili govorenju
- izabire riječi koje izazivaju pozitivne emocije u razgovoru, raspravi ili govorenju
- uočava govornikov i sugovornikov stav te neverbalnu i paraverbalnu komunikaciju
- služi se tehnikama za prevladavanje straha i nelagode u razgovoru, raspravi ili govorenju
- pokazuje empatiju tijekom razgovora, rasprave ili govorenja
- preuzima i daje riječ u razgovoru ili raspravi
- započinje razgovor s različitim osobama u različitim komunikacijskim situacijama
- uključuje se u razgovor ili raspravu dajući odgovore i postavljajući pitanja

Govorenje i pisanje

- priprema se i planira oblikovanje teksta s obzirom na temu, svrhu i namjenu
- oblikuje koncept
- oblikuje tekst (samostalno, prema modelu ili smjernicama) na temelju pripreme i plana služeći se vlastitim bilješkama, natuknicama ili konceptom
- oblikuje tekst upotrebljavajući novonaučene riječi i pojmove
- odabire riječi i jezična sredstva za oblikovanje teksta s obzirom na zadanu ili odabranu strukturu teksta, temu i svrhu
- samostalno nadgleda i ispravlja izraz i sadržaj teksta tijekom govorenja i pisanja; samovrednuje tekst u cijelosti
- uređuje tekst da bi pojasnio njegov smisao te učinak na primatelja
- samoinicijativno traži pomoć zbog poteškoća u oblikovanju tekstova
- traži povratnu informaciju o napisanome i izgovorenome tekstu
- služi se informacijama poštujući prava intelektualnoga vlasništva.

U nastavi predmeta Hrvatski jezik tekst je sredstvo poučavanja i učenja na kojemu i pomoću kojega učenik razvija prijamne jezične djelatnosti (slušanje i čitanje), proizvodne jezične djelatnosti (govorenje i pisanje) i međudjelovanje (razgovaranje i dopisivanje) te ih usvaja i njima ovladava.

U srednjim strukovnim školama nastava predmeta Hrvatski jezik treba biti osmišljena prema načelu opće naobrazbe i stručne usmjerenosti te omogućiti učenicima stjecanje jezične komunikacijske kompetencije. To podrazumijeva poučavanje i učenje općih jezičnih pojava i onih pojava koje su važne za izabranu struku i zanimanje na razini rječnika i semantike, pravogovora i pravopisa te diskursa. Poučavanje i učenje usmjereno je na čitanje stručnih tekstova, izučavanje stručnoga nazivlja i ovladavanje pisanjem obveznih tekstnih vrsta. Da bi se ovladalo svim navedenim umijećima, nužno je izravno poučavanje i učenje koje uključuje jezične vježbe koje, pak, omogućuju funkcionalnu jezičnu primjenu u neposrednome odgojno-obrazovnom procesu (a tek nakon toga samostalni rad učenika). Učenik će se jezično najbrže razvijati u didaktičkoj situaciji koja je autentična i bliska poslovnoj i svakodnevnoj komunikacijskoj situaciji i okolnostima u kojima dobiva poticaje za jezično komuniciranje. Pritom valja izbjegavati stalno upozoravanje na pogreške i poticati ga na samostalno otkrivanje i samoispravljanje vlastitih pogrešaka. Cjelovito čitanje književnih tekstova među ključnim je sastavnicama poučavanja i učenja književnosti. Ono proizlazi iz dvojake svrhe nastave književnosti: s jedne strane omogućuje razvoj kulturne pismenosti, a s druge, pak, strane čitanje književnih tekstova otvara nove perspektive za refleksiju o svijetu, sebi i drugima. Poučavanje i učenje književnosti temelji se na doživljajno-spoznajnome, emocionalno-iskustvenome, literarnome i estetskom pristupu književnomu tekstu radi interpretacije i vrednovanja, razvoja problemskoga i kritičkoga mišljenja te stvaralaštva. Strategije i aktivnosti poučavanja i učenja književnosti usmjerene su prema razvijanju kritičkoga, problemskoga i literarnoga čitanja te prema razvijanju učeničkoga stvaralaštva, pri čemu do izražaja dolaze učenikova osobnost i kreativnost potaknuta čitanjem književnoga teksta.

Popis djela za cjelovito čitanje sastavljen je prema načelu mogućnosti ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda u predmetnome području Književnost i stvaralaštvo, prema profesionalnoj autonomiji nastavnika. U izboru književnoga teksta za čitanje nastavniku se preporučuje odabir suvremenih tekstova za poticanje literarnoga čitanja i ovladavanje osnovnim književnoteorijskim znanjima (kad učenik prvi put upoznaje obilježja književne vrste i poetika). U planiranju i programiranju nastave književnosti treba se voditi načelima: postupnosti i aktualizacije, od poznatoga prema nepoznatome, od bliskoga prema udaljenome; učenik se s temom ili žanrom upoznaje na suvremenim tekstovima, a potom produbljuje spoznaje i vještine na tekstovima iz književnopovijesnih i stilskih razdoblja.

U srednjoškolskome odgoju i obrazovanju učenik u svakoj školskoj godini samostalno čita obvezna književna djela cjelovito i na ulomcima (preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda i sadržaja navedene su uz svaki ishod). Književni tekstovi namijenjeni cjelovitomu čitanju biraju se prema sljedećim kriterijima: recepcijsko-spoznajna mogućnost učenika, žanrovska uravnoteženost i tipičnost (poezija, proza, drama), ogleđnost književne poetike, literarna vrijednost te podjednaka zastupljenost hrvatskih i svjetskih književnih tekstova iz različitih književnopovijesnih razdoblja. Radi ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda čitaju se i ulomci iz predloženih i (ili) slobodno izabranih književnih tekstova. Važno je naglasiti da se nastavnik u planiranju, programiranju i organiziranju nastavnoga procesa može služiti predloženim popisima književnih djela za cjelovito čitanje i čitanje na ulomcima. Nastavnik prema

svojoj profesionalnoj procjeni i interesima, stečenim znanjima i potrebama učenika u pojedinome razrednom odjelu odabire izborna književna djela za cjelovito čitanje i djela za čitanje na ulomcima. Također, nastavnik sam odlučuje hoće li u skladu s načelom međupredmetne korelacije pristupiti analizi književnih tekstova u dijakronijskome slijedu ili će im pristupiti tematski (problemski) i (ili) žanrovski. Učenik u svakoj godini učenja samostalno odabire jedno cjelovito djelo za čitanje.

Prijedlog popisa književnih tekstova za cjelovito čitanje i za čitanje na ulomcima na razini 4.1

Hrvatska književnost

- Andrić, Ivo, *Na Drini ćuprija; Prokleta avlija*; izbor iz poezije
Asanaginica
Bašćanska ploča
Brešan, Ivo, *Predstava Hamleta u selu Mrđuša Donja*
Bunić Vučić, Ivan, izbor iz poezije
Cesarić, Dobriša, izbor iz poezije
Desnica, Vladan, *Proljeća Ivana Galeba; Zimsko ljetovanje*
Držić, Džore, izbor iz poezije
Držić, Marin, *Dundo Maroje; Novela od Stanca; Skup*
Galović, Fran, izbor iz poezije
Gervais, Drago, izbor iz poezije
Gjalski, Ksaver Šandor, *Pod starim krovovima*
Gundulić, Ivan, *Dubravka; Osman; Suze sina razmetnoga*
Hektorović, Petar, *Ribanje i ribarsko prigovaranje*
Kaleb, Vjekoslav, *Gost*
Kaštelan, Jure, izbor iz poezije
Katančić, Matija Petar, izbor iz poezije
Kovačić, Ante, *U registraturi*
Kovačić, Ivan Goran, izbor iz poezije
Kozarac, Ivan, *Đuka Begović*
Kozarac, Josip, izbor iz proze
Kranjčević, Silvije Strahimir, izbor iz poezije
Krlježa, Miroslav, *Balade Petrice Kerempuha; Bitka kod Bistrice Lesne*
Leskovar, Janko, *Misao na vječnost*
Lucić, Hanibal, *Jur ni jedna na svit vila*
Marinković, Ranko, *Glorija*
Marulić, Marko, *Judita*
Matoš, Antun Gustav, izbor iz proze i poezije
Mažuranić, Ivan, *Smrt Smail-age Čengića*
Menčetić, Šiško, izbor iz poezije
Mihalić, Slavko, izbor iz poezije
Mihanović, Antun, *Horvatska domovina*
Miličević, Nikola, izbor iz poezije
Nehajev, Milutin Cihlar, *Bijeg*
Novak, Vjenceslav, *Posljednji Stipančići*
Parun, Vesna, izbor iz poezije
Pavličić, Pavao, *Dobri duh Zagreba; Koraljna vrata*
Polić Kamov, Janko, izbor iz proze i poezije
Preradović, Petar, izbor iz poezije
Pupačić, Josip, izbor iz poezije
Ranjinin zbornik, izbor iz poezije

Reljković, Matija Antun, *Satir iliti divji čovik*
 Slamnig, Ivan, *Bolja polovica hrabrosti*; izbor iz poezije
 Šenoa, August, *Prijan Lovro*; *Zlatarovo zlato*
Šibenska molitva
 Šimić, Antun Branko, *Preobraženja*
 Šoljan, Antun, *Kratki izlet*
 Šop, Nikola, izbor iz poezije
 Tadijanović, Dragutin, izbor iz poezije
 Ujević, Tin, izbor iz poezije
 Vida, Viktor, izbor iz poezije
 Vidrić, Vladimir, izbor iz poezije
 Vraz, Stanko, izbor iz poezije
 Zoranić, Petar, *Planine*

Svjetska književnost

Alighieri, Dante, *Božanstvena komedija*
 Balzac, Honoré de, *Otac Goriot*
 Baudelaire, Charles, *Cyjetovi zla*
 Beckett, Samuel, *Čekajući Godota*
Biblija
 Boccaccio, Giovanni, *Dekameron*
 Borges, Jorge Luis, izbor iz proze
 Brecht, Bertolt, *Majka Hrabrost i njezina djeca*
 Byron, George Gordon, *Putovanje Childea Harolda*
 Calderón de la Barca, Pedro, *Život je san*
 Camus, Albert, *Stranac*
 Cervantes, Miguel de Saavedra, *Bistri vitez don Quijote od Manche*
 Čehov, Anton Pavlovič, *Tri sestre*
 Dizdar, Mak, izbor iz poezije
 Dostojevski, Fjodor Mihajlovič, *Zločin i kazna*
 Eliot, Thomas Stearns, izbor iz poezije
 Eshil, *Okovani Prometej*
 Flaubert, Gustave, *Gospođa Bovary*
 Giordano, Paolo, *Samoća primarnih brojeva*
 Goethe, Johann Wolfgang, *Patnje mladog Werthera*
 Gogolj, Nikolaj Vasiljevič, *Kabanica*
 Goldoni, Carlo, *Gostioničarka Mirandolina*
 Golding, William, *Gospodar muha*
 Grass, Günter, *Limeni bubanj*
 Hemingway, Ernest, *Starac i more*
 Hesse, Herman, *Stepski vuk*
 Huxley, Aldous, *Vrli novi svijet*
 Ibsen, Henrik, *Lutkina kuća*
 Ionesco, Eugène, *Čelava pjevačica*; *Stolice*
 Jesenjin, Sergej Aleksandrovič, izbor iz poezije
 Kafka, Franz, *Preobražaj*
 Lorca, Federico García, izbor iz poezije
 Ljermontov, Mihail Jurjevič, *Junak našeg doba*
 Maeterlinck, Maurice, *Plava ptica*
 Maupassant, Guy de, *Na vodi*
 Miller, Arthur, *Smrt trgovačkog putnika*
 Mitovi, grčki, skandinavski, slavenski

Molière, Škrtac; *Umišljeni bolesnik*
 Neruda, Pablo, izbor iz poezije
 Orwell, George, *Životinjska farma*
 Petrarca, Francesco, *Kanconijer*
 Plath, Sylvia, izbor iz poezije
 Plaut, Škrtac
 Poe, Edgar Allan, *Crni mačak*; izbor iz proze i poezije
 Prévert, Jacques, izbor iz poezije
 Racine, Jean, *Fedra*
 Rilke, Rainer Maria, izbor iz poezije
 Rimbaud, Arthur, izbor iz poezije
 Salinger, Jerome David, *Lovac u žitu*
 Selimović, Meša, *Derviš i smrt*
 Shakespeare, William, *Hamlet*; *Romeo i Julija*; *San ivanjske noći*
 Sofoklo, *Antigona*; *Kralj Edip*
 Tolstoj, Lav Nikolajevič, *Ana Karenjina*
 Turgenjev, Ivan Sergejevič, *Očevi i djeca*
 Verlaine, Paul, izbor iz poezije
 Williams, Tennessee, *Mačka na vrućem limenom krovu*, *Tramvaj zvan žudnja*
 Woolf, Virginia, *Svjetionik*

Prijedlog popisa književnih tekstova za cjelovito čitanje i za čitanje na ulomcima na razini 4.2

Hrvatska književnost

Andrić, Ivo, *Na Drini ćuprija*; *Prokleta avlija*; izbor iz poezije
Asanaginica
Bašćanska ploča
 Begović, Milan, *Bez trećeg*; *Pustolov pred vratima*
 Brešan, Ivo, *Predstava Hamleta u selu Mrduša Donja*
 Bunić Vučić, Ivan, izbor iz poezije
 Cesarić, Dobriša, izbor iz poezije
 Desnica, Vladan, *Proljeća Ivana Galeba*; *Zimsko ljetovanje*
 Dragojević, Danijel, izbor iz poezije
 Držić, Džore, izbor iz poezije
 Držić, Marin, *Dundo Maroje*; *Novela od Stanca*; *Skup*
 Galović, Fran, izbor iz poezije
 Gervais, Drago, izbor iz poezije
 Gjalski, Ksaver Šandor, *Pod starim krovovima*
 Gotovac, Vlado, izbor iz poezije
 Gundulić, Ivan, *Dubravka*; *Osman*; *Suze sina razmetnoga*
 Hektorović, Petar, *Ribanje i ribarsko prigovaranje*
 Kaštelan, Jure, izbor iz poezije
 Katančić, Matija Petar, izbor iz poezije
 Kovačić, Ante, *U registraturi*
 Kovačić, Ivan Goran, izbor iz poezije
 Kozarac, Ivan, *Đuka Begović*
 Kozarac, Josip, izbor iz proze
 Kranjčević, Silvije Strahimir, izbor iz poezije
 Krleža, Miroslav, *Balade Petrice Kerempuha*; *Baraka Pet Be*; *Gospoda Glembajevi*; *Povratak Filipa Latinovicza*
 Leskovar, Janko, *Misao na vječnost*

Lucić, Hanibal, *Jur ni jedna na svit vila*
 Marinković, Ranko, *Glorija*
 Marulić, Marko, *Judita*
 Matoš, Antun Gustav, izbor iz proze i poezije
 Mažuranić, Ivan, *Smrt Smail-age Čengića*
 Menčetić, Šiško, izbor iz poezije
 Mihalić, Slavko, izbor iz poezije
 Miličević, Nikola, izbor iz poezije
 Nazor, Vladimir, izbor iz poezije
 Nehajev, Milutin Cihlar, *Bijeg*
 Novak, Slobodan, *Mirisi, zlato i tamjan*
 Novak, Vjenceslav, *Posljednji Stipančići*
 Parun, Vesna, izbor iz poezije
 Pavličić, Pavao, *Dobri duh Zagreba; Koroljna vrata*
 Polić Kamov, Janko, izbor iz proze i poezije
 Preradović, Petar, izbor iz poezije
 Pupačić, Josip, izbor iz poezije
 Ranjinin zbornik, izbor iz poezije
 Reljković, Matija Antun, *Satir iliti divji čovik*
 Slamnig, Ivan, *Bolja polovica hrabrosti*; izbor iz poezije
 Šenoa, August, *Prijan Lovro; Zlatarovo zlato*
Šibenska molitva
 Šimić, Antun Branko, *Preobraženja*
 Šoljan, Antun, *Kratki izlet*
 Šop, Nikola, izbor iz poezije
 Tadijanović, Dragutin, izbor iz poezije
 Ujević, Tin, izbor iz poezije
 Vida, Viktor, izbor iz poezije
 Vidrić, Vladimir, izbor iz poezije
 Vraz, Stanko, izbor iz poezije
 Zoranić, Petar, *Planine*

Svjetska književnost

Alighieri, Dante, *Božanstvena komedija*
 Balzac, Honoré de, *Otac Goriot*
 Baudelaire, Charles, *Cvjetovi zla*
 Beckett, Samuel, *Čekajući Godota*
Biblija
 Boccaccio, Giovanni, *Dekameron*
 Borges, Jorge Luis, izbor iz proze
 Brecht, Bertolt, *Majka Hrabrost i njezina djeca*
 Bulgakov, Mihail, *Majstor i Margarita*
 Byron, George Gordon, *Putovanje Childea Harolda*
 Calderón de la Barca, Pedro, *Život je san*
 Camus, Albert, *Stranac*
 Cervantes, Miguel de Saavedra, *Bistri vitez don Quijote od Manche*
 Čehov, Anton Pavlovič, *Tri sestre*
 Dizdar, Mak, izbor iz poezije
 Dostojevski, Fjodor Mihajlovič, *Zločin i kazna*
 Eco, Umberto, *Ime ruže*
 Eliot, Thomas Stearns, izbor iz poezije
 Eshil, *Okovani Prometej*

Euripid, *Medeja*
 Flaubert, Gustave, *Gospođa Bovary*
 Giordano, Paolo, *Samoća primarnih brojeva*
 Goethe, Johann Wolfgang, *Patnje mladog Werthera*
 Gogolj, Nikolaj Vasiljevič, *Kabanica*
 Goldoni, Carlo, *Gostioničarka Mirandolina*
 Golding, William, *Gospodar muha*
 Grass, Günter, *Limeni bubanj*
 Hemingway, Ernest, *Starac i more*
 Hesse, Herman, *Stepski vuk*
 Homer, *Ilijada, Odiseja*
 Huxley, Aldous, *Vrli novi svijet*
 Ibsen, Henrik, *Lutkina kuća*
 Ionesco, Eugène, *Čelava pjevačica; Stolice*
 Jesenjin, Sergej Aleksandrovič, izbor iz poezije
 Kafka, Franz, *Preobražaj*
 Lorca, Federico García, izbor iz poezije
 Ljermontov, Mihail Jurjevič, *Junak našeg doba*
 Maeterlinck, Maurice, *Plava ptica*
 Maupassant, Guy de, *Na vodi*
 Miller, Arthur, *Smrt trgovačkog putnika*
 Miłosz, Czesław, izbor iz poezije
 Mitovi, grčki, skandinavski, slavenski
 Molière, *Škrtac; Umišljeni bolesnik*
 Neruda, Pablo, izbor iz poezije
 Orwell, George, *Životinjska farma*
 Petrarca, Francesco, *Kanconijer*
 Pirandello, Luigi, *Šest lica traži autora*
 Plath, Sylvia, izbor iz poezije
 Plaut, *Škrtac*
 Poe, Edgar Allan, *Crni mačak*; izbor iz proze i poezije
 Prevért, Jacques, izbor iz poezije
 Proust, Marcel, *U potrazi za izgubljenim vremenom*
 Racine, Jean, *Fedra*
 Rilke, Rainer Maria, izbor iz poezije
 Rimbaud, Arthur, izbor iz poezije
 Salinger, Jerome David, *Lovac u žitu*
 Selimović, Meša, *Derviš i smrt*
 Shakespeare, William, *Hamlet; Romeo i Julija; San ivanjske noći*
 Sofoklo, *Antigona; Kralj Edip*
 Tolstoj, Lav Nikolajevič, *Ana Karenjina*
 Turgenjev, Ivan Sergejevič, *Očevi i djeca*
 Vergilije, *Eneida*
 Verlaine, Paul, izbor iz poezije
 Williams, Tennessee, *Mačka na vrućem limenom krovu, Tramvaj zvan žudnja*
 Woolf, Virginia, *Svjetionik*
 Wordsworth, William, izbor iz poezije

Odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji predmetnoga područja Kultura i mediji, prema kurikularnim načelima planiranja i programiranja i načelima nastave predmeta Hrvatski jezik, uvrstavaju se na svim razinama planiranja nastave predmeta Hrvatski jezik (unutarpred-

metna integracija i korelacija). To predmetno područje čine sadržaji dvaju ljudskih djelovanja – kulture i medija – koji su neizostavni kao sadržaj ili kao nastavno sredstvo u svim odgojno-obrazovnim područjima i općeobrazovnim predmetima.

Tekstne vrste kojima učenici trebaju biti izloženi trebaju omogućiti istraživanje, propitivanje, uspoređivanje i razumijevanje različitih multimedijjskih tekstova i tekstova različitih sadržaja i funkcionalnih stilova radi stjecanja medijske kompetencije. Komparativni i kontrastivni pristup analizi i interpretaciji teksta, primjerice književnougjetničkoga teksta ili teksta nekog od funkcionalnih stilova ili, pak, teksta iz umjetničkoga djela, omogućit će učenicima razvoj problemskoga, kreativnoga, kritičkoga ili dubinskoga mišljenja i refleksije.

Aktivnosti poučavanja i učenja odgojno-obrazovnih ishoda i sadržaja oblikuju se radi istraživanja i otkrivanja informacija, razumijevanja uloge i važnosti medijskih tekstova i njihovih poruka te njihove kritičke prosudbe, kao i za razumijevanje sinkronijskih i dijakronijskih aspekata i sadržaja vlastite kulture i kulture drugih, svoga jezika i identiteta te jezika identiteta drugih. Učenicima treba omogućiti istraživanje i otkrivanje povezanosti književnougjetničkoga teksta s djelima drugih umjetnosti radi poticanja na promišljanje o važnosti književnoga teksta kao dijela nacionalne književne i kulturne baštine, a samim time i vlastitoga kulturnog identiteta u odnosu na europski i svjetski kulturni kontekst. U rubrici D. poglavlja Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda preporučeno je projektni pristup sadržajima i ishodima toga područja. Također, sadržaji i ishodi područja Kultura i mediji mogu se poučavati i učiti izvan učionice u stvarnome ili virtualnome okružju.

Uloga nastavnika

Nastavnik prihvaća i primjenjuje inovativne pristupe teorije i prakse nastave predmeta Hrvatski jezik te kontinuirano unaprjeđuje svoje (nastavničke) kompetencije da bi se održala visoka profesionalna kvaliteta poučavanja u skladu sa zahtjevima suvremenoga društva. Pristupe, metode i strategije poučavanja nastavnik odabire i primjenjuje radi poticanja svojih učenika na učenje i razvoj te radi otkrivanja i osvješćivanja vrijednosti procesa učenja, jedne od općeprihvaćenih ljudskih djelatnosti koja omogućuje osobni i profesionalni rast i napredak pojedinca.

Nastavnik osmišljava nastavu na temelju opažanja i procjene razvojnih osobitosti i potreba učenika, njihovih stečenih znanja i vještina, individualnih razlika s obzirom na sposobnosti i različite stilove učenja te kulturnu i socijalnu sredinu iz koje učenik potječe. On samostalno stvara i bira materijale za učenje te ih prilagođava učenicima u razrednome odjelu ili skupini. U poučavanju se prihvaćaju različite osobnosti i osobitosti učenika. Poticaj na učenje obuhvaća obavješćivanje učenika o ciljevima, korisnosti i budućoj primjeni sadržaja učenja te o ishodima, sadržajima i kriterijima vrednovanja.

Nastavnik u suradnji s drugim nastavnicima, školskim knjižničarom i drugim stručnim suradnicima planira i oblikuje različite aktivnosti učenja (interdisciplinarno) i primjenjuje raznovrsne strategije poučavanja. Na taj se način omogućuje i osigurava poučavanje i učenje učenika različitim strategijama učenja, komunikacijskim strategijama, metodama rada na tekstu (istraživanja i uporabe informacija), strategijama za vlastito učenje, nadgledanje i usmjeravanje učinkovitosti i samostalnosti u radu. Nastavnik prilagođava poučavanje osmišljavajući različite aktivnosti za učenika te ga potiče na aktivno sudjelovanje u učenju i primjenu naučenoga, pritom potičući razvoj kritičkoga i kreativnoga mišljenja. On omogućuje učenicima suradnju i komunikaciju u različitim situacijama, potiče autonomiju, inicijativu, osjećaj individualnosti i identiteta te pruža učeniku podršku za razvijanje punoga potencijala. Nastavnik potiče razvoj empatije i osjetljivosti za potrebe drugih te otvorenost za različitosti.

Materijali i izvori

Oblikovanje nastavnih materijala treba biti u skladu sa znanstvenim, pedagoško-psihološkim, didaktičko-metodičkim, etičkim, jezičnim i likovno-grafičkim zahtjevima te odgojno-obrazovnim ishodima i sadržajima određenima kurikulumom nastavnoga predmeta radi ostvarivanja osobnih i obrazovnih ciljeva učenika. Dinamika poučavanja i učenja ostvaruje se u neposrednome odgojno-obrazovnom radu i samostalnome radu učenika.

Nastavnik može samostalno oblikovati nastavne materijale za poučavanje i učenje i u suradnji sa stručnjacima i učenicima. U izradi individualnih nastavnih materijala za učenike s posebnim potrebama (učenici s teškoćama, daroviti učenici i učenici koji nedostatno znaju ili ne znaju hrvatski jezik) treba pristupiti interdisciplinarno, tj. uvažavati sustave podrške nakon procjena stručnjaka edukacijskih znanosti i savjetovati se s njima.

Izvori poučavanja i učenja moraju biti u skladu s načelima nastave predmeta Hrvatski jezik, posebice znanstvenosti, opće naobrazbe i teksta.

Polazišni izvori nastave predmeta Hrvatski jezik različite su vrste tekstova svih funkcionalnih stilova različitih sadržaja i struktura u različitim medijima.

U nastavi predmeta Hrvatski jezik tekst za poučavanje, učenje i vrednovanje jezičnih umijeća lingvometodički je predložak koji je usklađen s jezičnom i biološkom dobi učenika, njegovim interesima, iskustvom i prethodno usvojenim jezičnim znanjima, sposobnostima i vještinama.

Okružje

Okružje za poučavanje i učenje predmeta Hrvatski jezik treba biti poticajno, pozitivno i usmjereno na učenike. U nastavi je važno omogućiti različitu dinamiku učenja, izmjenu različitih aktivnosti učenja u kojoj se uvažavaju i prihvaćaju različita mišljenja, stavovi i vrijednosti. Razvija se osjećaj zajedništva koji potiče na sudjelovanje u stvaranju pozitivne razredne klime i kulture.

Prostor poučavanja i učenja najčešće je učionica, a poučavanje i učenje ostvaruje se i u različitim izvanučioničkim prostorima kao što su kulturno-umjetničke institucije i manifestacije, u stvarnome i virtualnome okružju. Učenik sudjeluje u osmišljavanju i organizaciji radnoga prostora, a u virtualnome okružju može se pridružiti različitim obrazovnim zajednicama.

Odnosi između učenika i nastavnika temelje se na međusobnome poštovanju, povjerenju, uvažavanju i dobroj volji. Prema svim se učenicima postupa bez predrasuda, pravedno i jednako, bez obzira na njihove različitosti i osobnosti radi poticanja samoinicijativnosti, razvoja samopouzdanja i preuzimanja odgovornosti.

Određeno vrijeme

Nastavni predmet Hrvatski jezik poučava se tijekom cijeloga osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja. Razlikuju se srednjoškolski četverogodišnji (140 sati godišnje u prvome, drugome i trećemu razredu; 128 sati godišnje u četvrtome razredu) i trogodišnji strukovni kurikulum (105 sati godišnje u prvome i drugome razredu; 96 sati u trećem razredu).

Nastavnik svojim izvedbenim kurikulumom samostalno planira sate obrade, uvježbavanja, ponavljanja, usustavljanja i provjeravanja s obzirom na ostvarivanje ishoda i napretka učenika u pojedinome razrednom odjelu. Broj sati s obzirom na tri predmetna područja raspoređuje se prema načelu unutarpredmetne korelacije i integracije, tj. tijekom jednoga nastavnog sata mogu se poučavati i učiti sadržaji svih triju predmetnih područja.

Grupiranje učenika

Učenici su grupirani u razredne odjele prema odabranoj struci, tj. zanimanju i kronološkoj dobi. Za postizanje radnoga i produktivnoga ozračja učenici u suradničkim oblicima rada mogu učiti u paru, skupini ili timu ako je tako predviđeno u pripremi za nastavu ili dogovoreno s učenicima na nastavnome satu. Učenik postavlja vlastite ciljeve, uči suradnički i samostalno u različitim skupinama i okružjima. Za vrijeme poučavanja i učenja treba biti pozitivno i radno ozračje za učenje. Učenici se mogu organizirati u različite skupine radi ostvarivanja različitih projekata (individualnih i suradničkih, razrednih i školskih) u stvarnome i virtualnome okružju.

Za učenike s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama (učenici s teškoćama, daroviti učenici i učenici koji nedostatno znaju ili ne znaju hrvatski jezik) nastavnici planiraju kurikulum usmjeren na učenika. Osobitosti ili teškoće učenika zahtijevaju njima sukladne individualizirane ili diferencirane postupke, ciljeve učenja, razinu usvojenosti odgojno-obrazovnog ishoda, opseg i dubinu sadržaja učenja, strategije i aktivnosti poučavanja kojima se žele ostvariti postavljeni ciljevi te načini vrednovanja i ocjenjivanja ostvarenih postignuća.

G. VREDNOVANJE USVOJENOSTI ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Vrednovanje u nastavnome predmetu Hrvatski jezik započinje početnim procjenama učeničkih kompetencija u svakome razrednom odjelu. Pažljivo se planira i provodi sustavnim prikupljanjem različitih povezanih podataka o ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda i sadržaja. Pritom se poštuju osobnost i različite osobitosti svakoga učenika.

Svrha je procesa vrednovanja dvojaka: povratna je informacija učenicima, nastavnicima, roditeljima, obrazovnim institucijama i prosvjetnim vlastima o ovladanosti odgojno-obrazovnim ishodima i sadržajima učenja, a jedno je i od polazišta za unaprjeđivanje procesa poučavanja i učenja te napretka učenika.

Sastavnice ili elementi vrednovanja u predmetu Hrvatski jezik proizlaze iz odgojno-obrazovnih ishoda organiziranih u trima predmetnim područjima: Hrvatski jezik i komunikacija (A), Književnost i stvaralaštvo (B) i Kultura i mediji (C).

Sastavnice su vrednovanja u predmetu Hrvatski jezik:

- hrvatski jezik i komunikacija
- književnost i stvaralaštvo
- kultura i mediji.

Sastavnicama vrednovanja u svim se trima predmetnim područjima opaža, prati i vrednuje dubina i širina usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda i sadržaja u kognitivnome i afektivnome području (znanja, vještine, stavovi i vrijednosti).

Sastavnice vrednovanja obuhvaćaju:

- ovladanost prijamnim i proizvodnim jezičnim djelatnostima i međudjelovanjem na tekstu i u primjeni
- razumijevanje sadržaja i koncepata iz područja jezika i komunikacije, književnosti, medijske pismenosti, kulturne i međukulturne kompetencije
- primjenu vještina, znanja i koncepata.

Jedno je od temeljnih načela vrednovanja jasnoća i transparentnost vrednovanja kojima se podrazumijeva točna, jasna i pravodobna razmjena informacija između učenika i nastavnika: o odabiru i opsegu ishoda i sadržaja provjere, postupcima, kriterijima, vrstama i rezultatima vrednovanja.

Sustavnim praćenjem i vrednovanjem na temelju prikupljanja i tumačenja podataka o poučavanju i napredovanju pojedinoga učenika omogućuje se poboljšanje poučavanja i učenja.

Formativno vrednovanje polazište je za nastavnikovo i učenikovo planiranje daljnega poučavanja i učenja koje, osim kognitivnoga područja, obuhvaća društveno-afektivno područje, razvijenost radnih navika, odgovornost, samostalnost, samoinicijativnost i odnos prema drugim učenicima, nastavnicima i djelatnicima škole ili ustanove.

Na kraju određenoga razdoblja poučavanja i učenja te uvježbavanja, ponavljanja i usustavljanja sadržaja i ishoda učenja procjenjuje se usvojenost odgojno-obrazovnih ishoda. Sumativno se vrednuje usvojenost znanja i razvijenost vještina.

Tri su osnovna pristupa vrednovanju: vrednovanje za učenje, vrednovanje kao učenje i vrednovanje naučenoga.

Vrednovanje za učenje služi unaprjeđivanju i planiranju budućega poučavanja i učenja učeniku i nastavniku. Temelji se na kvalitetnoj razmjeni informacija između učenika i nastavnika te učenika i učenika. Refleksivna razmjena informacija treba biti usmjerena na proces poučavanja i učenja, učinkovitost aktivnosti učenja, posebice strategija učenja te na razine usvojenosti znanja, vještina i stavova u odnosu na očekivano jer motivira učenike na daljnji rad. Nastavniku se preporučuje da u planiranju aktivnosti nastavnoga sata planira i predviđi vrijeme za razmjenu informacija (refleksivni razgovor s učenicima).

Vrednovanje za učenje provodi se tijekom nastave, a povratna informacija razmjenjuje se usmeno ili pisano. Više je različitih oblika kojima se može provoditi vrednovanje za učenje: provjera učenikova razumijevanja i napredovanja ciljanim pitanjima na unaprijed pripremljenim obrascima ili kao sastavni dio aktivnosti učenja, vođenje individualnih savjetodavnih i refleksivnih razgovora s učenicima, predstavljanje učeničkih radova, uvid u učeničke mape (uvidom u učeničke radove prikupljene u dužem razdoblju prati se učenikov napredak), predstavljanje učeničkih projekata, opažanja učeničkih aktivnosti i ponašanja u poučavanju i učenju (frontalno, individualno i suradničko).

Vrednovanje kao učenje potiče učenika na (samo)praćenje, (samo)refleksiju i samovrednovanje učenja s obzirom na ciljeve i očekivanja na početku nastavnoga procesa s kojima ih upoznaje nastavnik. Aktivnosti učenja trebaju omogućavati učenicima ovladavanje strategijama nadgledanja, planiranja i samoreguliranja vlastitoga napredovanja u usvajanju znanja, vještina i stavova radi postizanja samostalnosti i preuzimanja odgovornosti za vlastito učenje.

Vrednovanje kao učenje može se provoditi tijekom nastave ili samostalnoga rada učenika. Oblici su vrednovanja: vođenje individualnih savjetodavnih i refleksivnih razgovora s učenicima, služenje popisima za (samo)procjenu znanja, vještina i sposobnosti, popisima kompetencija za osobnu samoprocjenu i praćenje, obrascima za (samo)procjenu predstavljenih radova, opisnicima za (samo)procjenu suradničkoga učenja, upitnicima, tablicama, ljestvicama procjene, planovima učenja i njihova ostvarivanja.

Vrednovanje naučenoga podrazumijeva sumativno vrednovanje razine usvojenosti znanja i razvijenosti vještina u odnosu na određene odgojno-obrazovne ishode Kurikula predmeta Hrvatski jezik, njihovu razradu te razine usvojenosti. Provodi se tijekom ili na kraju određenoga planiranog razdoblja: obrade, ponavljanja, uvježbavanja, usustavljanja i sintetiziranja radi provjere ostvarivanja planiranih odgojno-obrazovnih ishoda i rezultira brojčanom ocjenom.

Odgojno-obrazovni ishodi i sadržaji, razrađeni ishodi i ishod iskazan u rubrici razine usvojenosti »dobar« određena odgojno-obrazovnog ishoda na kraju razreda polazišta su za određivanje vrste pisanih i usmenih procjena i kriterija vrednovanja svake pojedine procjene.

Dva su osnovna načina vrednovanja naučenoga u nastavi predmeta Hrvatski jezik: usmeni i pisani. Najčešći su oblici vrednovanja naučenoga: usmene provjere (pitanja otvorenoga, zatvorenoga tipa i odgovor), govorni i razgovorni oblici (predstavljanja ili izvedbe, govorni i razgovorni oblici uz bilješke, plakate ili prezentacije); pisane provjere: ispiti znanja zadacima zatvorenoga, otvorenoga i (ili) poluotvorenoga tipa, školska zadaća, školski esej i diktat. Ako je unaprijed planirano i učenicima najavljeno, sumativno se mogu vrednovati stvaralački zadatci, projekti i multimedijски izričaji. Vrednovanje naučenoga treba obuhvatiti različite oblike provjere da bi se, s obzirom na različitosti, osobitosti i stilove učenja, svakome učniku omogućilo da pokaže svoje znanje ili vještinu; treba biti unaprijed planirano, a učenici pravovremeno i jasno obaviješteni o vremenu, obliku i rezultatima provjere.

Učenike s posebnim potrebama (učenici s teškoćama, daroviti učenici i učenici koji nedostatanju znaju ili ne znaju hrvatski jezik) treba vrednovati na temelju provedene početne procjene osobitosti školskoga učenja i njegova osobnog napretka u ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda i sadržaja.

Nedvosmislena pravila i mjerila vrednovanja učenicima pomažu pri razumijevanju sastavnica uspješne izvedbe i područja učenja koji se vrednuju. Vrednovanje ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda potiče dubinsko i trajno učenje te primjenu znanja i vještina u novim situacijama i rješavanje problema u kontekstu koji je učenicima važan i zanimljiv.

Zaključna (pr)ocjena oblikuje se na temelju sumativnoga i formativnoga vrednovanja o učenikovu ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda i sadržaja.

Svi su elementi vrednovanja jednako vrijedni u određivanju zaključne ocjene, kao i svaka ocjena bez obzira na predmetno područje. Preporuke za vrednovanje pojedinih ishoda nalaze se u poglavlju Odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti »dobar« po razredima i predmetnim područjima (D).

Kvalitativni osvrti nastavnika o sveukupnosti postignuća učenika u određenome obrazovnom razdoblju oblikuju se u skladu s kurikulum škole ili ustanove.

Kao brojčani pokazatelj razine usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda definiranih kurikulumom zadržava se ljestvica školskih ocjena od pet stupnjeva. Kao i dosad, zaključna ocjena izriče se riječju i brojkom: nedovoljan (1), dovoljan (2), dobar (3), vrlo dobar (4), odličan (5).